

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bc. BRONISLAV NAVRÁTIL

II. ročník – kombinované studium – navazující

Obor: Pedagogika – sociální práce

**MULTIETNICKÁ POLICIE JAKO JEDNA Z FOREM SOCIÁLNÍ A
KULTURNÍ INTEGRACE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pod vedením PhDr. Heleny Skarupské, Ph.D. K práci jsem použil literaturu a prameny uvedené v seznamu. Souhlasím, aby práce byla uložena na Univerzitě Palackého v knihovně Pedagogické fakulty a ve studijní agendě a dále zpřístupněna ke studijním účelům.

V Olomouci.....

.....

Bronislav Navrátil

Poděkování

Děkuji PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D., za odborné vedení při tvorbě mé diplomové práce, za velmi cenné rady a poznatky, které mi umožnily její úspěšné dokončení.

Obsah

Úvod.....	6
TEORETICKÁ ČÁST	
1 Etnické menšiny v ČR	8
1.1 Vymezení pojmu etnická menšina	8
1.2 Etnické menšiny v ČR a statistické ukazatele.....	9
1.2.1 Porovnání etnických menšin v ČR dle st. příslušnosti a národnosti	10
1.2.2 Etnické menšiny v ČR jako cizinci	11
2 Integrace etnických menšin jako problém dnešní doby.....	13
2.1 Problematika integrace etnických menšin obecně	13
2.1.1 Stručná reminiscence do historie etnik v ČR	14
2.1.2 Vymezení konkrétních problémů menšin ve společnosti.....	15
2.2 Vybrané způsoby integrace etnických menšin ve světě.....	19
2.2.1 Integrační modely v Evropě	20
2.2.2 Možnosti integrace	21
2.3 Integrace cizinců v ČR.....	23
2.3.1 Politika vlády ČR ve vztahu k cizincům	23
2.4 Integrace národnostních menšin v ČR.....	26
2.4.1 Integrace Romů v ČR.....	27
2.5 Integrace vzděláváním	29
2.5.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání ve vztahu k menšinovým etnikům.....	30
3 Evropská identita jako jedna z cest mezikulturního porozumění	32
3.1 Vznik a vývoj evropské myšlenky – stručná historie	32
3.2 Idea Evropanství	34
4 Policie České republiky a etnické menšiny	38
4.1 Policie ČR v moderním sociokulturním prostředí	38
4.2 Vzdělávání policistů v oblasti integrace etnických menšin	40
4.2.1 Specifika vzdělávací skupiny - policisté	41
4.2.2 Některé vzdělávací kurzy v Policii ČR, zaměřené na oblast extremismu a etnických menšin.....	42

4.6 Multietnická policie v České republice.....	43
4.6.1 Policejní vzdělávání příslušníků etnických menšin.....	44
PRAKTICKÁ ČÁST	
5 Metodologie a cíl výzkumné sondy	46
5.1 Cíle výzkumné sondy.....	46
5.1.2 Výzkumné otázky	46
5.3 Metoda výzkumné sondy	47
5.4 Vzorek respondentů	48
6 Vyhodnocení výzkumné sondy.....	50
6.1 Statistická data	51
7 Diskuze	96
Závěr	108
Literatura.....	110
Seznam příloh	114

Úvod

Název této práce je „Multietnická policie jako jedna z forem sociální a kulturní integrace.“ Jak vyplývá z mnoha výzkumných šetření, jedním z nejžádanějších povolání, o kterém děti sní, je povolání policisty. Snad každý malý kluk, ale i dívka, chtěli být někdy v životě policistou. A tato touha je v nás zakódována. Z tohoto předpokladu vychází i tato diplomová práce, jelikož se domnívám, že touha být policistou, detektivem, není pouze českým specifíkem, ale celosvětovým fenoménem.

Téma jsem zvolil z více důvodů. Prvním z nich byl fakt, že jsem se rozhodl navázat na moji bakalářskou práci a čerpat poznatky, které jsem v ní získal. Pojednávala o obdobném tématu, které mě svým obsahem opravdu zajímá. Dalším důvodem je skutečnost, že se jako policista zařazený na Službě kriminální policie a vyšetřování zabývám problematikou extremismu a s tím spojeného násilí. Mojí specializací je tedy pravicový a levicový extremismus, který s tímto tématem úzce souvisí. Rovněž i v soukromém životě se o problematiku etnik zajímám i prostřednictvím četby různých historických a současných knih. V neposlední řadě si uvědomuji aktuálnost problematiky integrace etnických menšin v dnešní době.

Hlavním cílem mé práce je tedy vzhled do problematiky integrace etnických menšin vyskytujících se v České republice, se zaměřením na integraci zaměstnávání těchto etnik v Policii ČR. Z tohoto důvodu jsem také použil v názvu práce sousloví „multietnická policie,“ které vyjadřuje i mou představu o budoucím vývoji této státní organizace. Ke svému cíli využiji dostupných historických i současných zdrojů, resp. knih, zákonů, článků aj. Dalším zdrojem informací pro mě bude dotazníková sonda. Celou touto diplomovou prací bych rád přispěl ke studiu této problematiky, případně do ní vnesl některé nové poznatky. Rád bych také poskytl informace mým kolegům v rámci Policie ČR, kteří se třeba ne tak často nebo široce o tuto problematiku zajímají, rádi by však měli o integraci etnických menšin větší přehled.

Celá práce je rozdělena do sedmi kapitol, přičemž první čtyři jsou zahrnuty pod teoretickou část a další tři pod praktickou část. První kapitola pojednává o obecné problematice etnických menšin v České republice, problematice pojmu etnická

menšina a statistických datech. Druhá kapitola, která je nejobsáhlejší, se zaměřuje na integraci etnických menšin, na vymezení konkrétních problémů. Dále se v této kapitole pojednává o integračních způsobech a cestách u nás a ve světě. Závěrem kapitoly je nahlédnutí do problematiky vzdělávání v oblasti etnických menšin. Třetí kapitola je rovněž o integraci, ale o integraci evropské. O tom, proč se vlastně integrujeme, jaká je idea Evropanství. Závěrečná čtvrtá kapitola uvádí do problematiky Policie ČR a etnických menšin, pojednává o úloze policie v současné společnosti, vzdělávání policistů v oblasti etnických menšin a o počátečních nápadu více integrovat tyto menšiny do Policie ČR. Pátá kapitola je úvodní kapitolou do praktické části této diplomové práce. Je zde rozebrána realizace výzkumné sondy. V šesté kapitole se zabývám vyhodnocením praktické části, zejména z hlediska statistických dat. V poslední sedmé kapitole provádím diskuzi o těchto výsledcích a pronáším závěry.

V praktické části se zaměřím na výzkumnou sondu, kterou realizuji formou dotazníku na vybraných respondentech, s cílem ověřit si postoje české společnosti k možnosti zaměstnávání etnických menšin u Policie ČR. Z hlediska těchto postojů české společnosti se zaměřím na porovnání názorů policistů a dalších občanů, s cílem zjistit, zda se jejich názory nějak liší.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Etnické menšiny v ČR

V této kapitole se budeme zabývat problematikou etnických menšin žijících v České republice. Vymezíme pojem etnická menšina. Prostřednictvím statistických ukazatelů odhalíme jednotlivé etnické menšiny v České republice jak z pohledu státního občanství, tak i národnosti. Zmíněny budou rovněž statistické přehledy z hlediska etnických osob jako cizinců.

1.1 Vymezení pojmu etnická menšina

Mohlo by se zdát, že vymezení pojmu etnická menšina by mělo být pro současnou moderní společnost jednoduché, avšak opak je pravdou. Nejenom, že není pouze jedna obecně uznávaná definice etnické menšiny, ale existují i další rozlišení jako je národnostní menšina nebo diference dle státního občanství, což činí situaci značně nepřehlednou.

Jak uvádí Petráš (2012), pokusům o definici pojmů menšina nebo národ, stejně jako celé s tímto spojené problematice, je ve společenských vědách věnováno velké úsilí. Dalo by se říct, že vymezení těchto pojmů v různých literárních zdrojích máme, avšak jejich počet je velký. Při zahrnutí i drobných rozdílů, je tento počet přímo úměrný celkovému množství jejich autorů, kteří se o toto definování snaží. Rovněž z hlediska právního není pohled na definici menšin jednoznačný. V českém právním řádu neexistuje vymezení, které by bylo obecně přijímané.

Dle zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, paragrafu 2, se za národnostní menšinu považuje: „...společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, kteří se historicky utvořilo.“ Z této

definice je tedy patrné, že za národnostní menšinu nemohou být uznána všechna menšinová etnika vyskytující se na území ČR.

K pojmu etnikum se vyjadřuje i Petráš (2012), který uvádí, že je v jistém smyslu náhradou pojmu rasa, který byl kompromitován německými nacisty. Tomášková (in Šišková, 2001) k tomuto doplňuje, že rozdíl mezi pojmy etnická a národnostní menšina nespadá do oblasti práva, ale spíše Antropologie. Právo se s touto otázkou vyrovnalo tak, že pojem etnikum přestalo používat a využívá pouze pojem národnostní menšina. Z hlediska českého práva tedy tyto pojmy splývají a neexistuje mezi nimi rozdíl.

Rozsáhlejší výklad slova etnikum podává internetový server <http://www.integracniprogramy.cz/> (2011), dle kterého je pojmem nahrazujícím původní slovo „kmen.“ Je využíván k rozdělení určitých skupin lidstva dle jejich kulturních odlišností anebo stejností. Dalšími pojmy spojenými s etnikem jsou etnonym – ten je názvem, které užívá určité etnikum (Romové), dále eticita – pojem označující určitý způsob odlišování se od jiných etnických skupin, a to jak ze strany členů onoho etnika nebo naopak ze strany jiných etnických skupin. Důležitý je znak vzájemné sounáležitosti a jinakosti („my a oni“). Je určována dle prvků zjevných, jako je jazyk, rasa, kultura, sociální struktura anebo subjektivních, tedy etnická identita. Etnogeneze je pojem označující stav, kdy se z určitého etnika vyčleňují etnické skupiny nové či naopak dochází k jejich asimilaci.

Jelikož se v této práci orientujeme na veškerá menšinová etnika vyskytující se v České republice a na způsoby jejich integrace, je používáno, až na výjimky, označení etnická menšina, které je mnohem širší a neomezuje tak, jako označení národnostní menšina.

1.2 Etnické menšiny v ČR a statistické ukazatele

V České republice je dle Leontiyevy (2006) poměrně etnicky a národnostně jednotná společnost a imigrace je pro ni něčím novým. Na populaci ČR se migranti podílí cca 2,3 % z celku. Pokud se tedy zaměříme pouze na migranty, tak nejpočetnější jsou mezi nimi Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Poláci a Rusové. Jedná se o daleko nižší procento, než jaké představují cizinci v západoevropských státech.

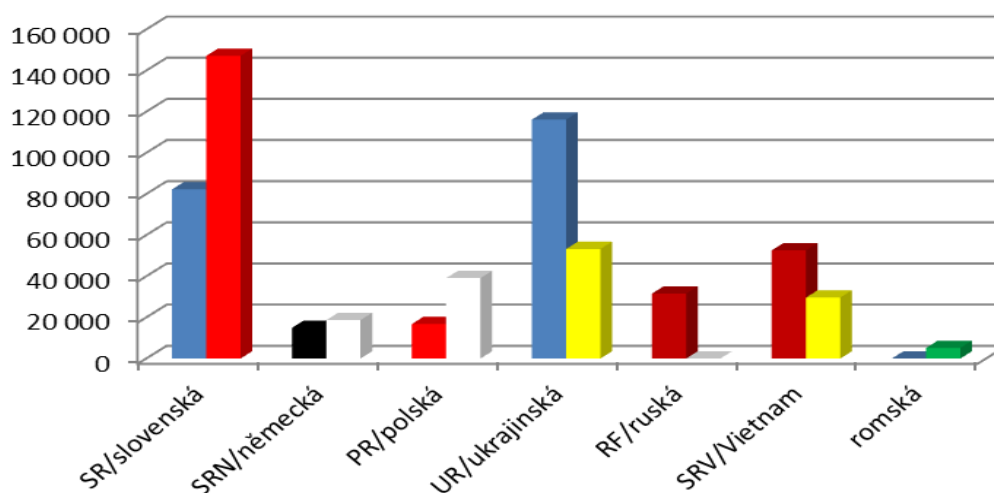
Je však nutné podotknout, že v číslech ročních nárůstů je Česká republika mezi předními státy. Mimo nové migranty, bez českého státního občanství, má Česká republika další specifickou skupinu, a to tzv. národnostní menšiny. Ty jsou definovány zákonem č. 273/2001 Sb.. Je zde určeno, že k zařazení, k uznané národnostní menšině je třeba českého státního občanství a historického spojení této národnosti s územím ČR.

1.2.1 Porovnání etnických menšin v ČR dle st. příslušnosti a národnosti

Dle internetového serveru <http://www.czso.cz/> (2012) a zde uvedených údajů z posledního sčítání lidí v roce 2011 se přibližně 292 tisíc lidí přihlásilo k jiné než české, moravské nebo slezské národnosti. Nejčastěji se jednalo o Slováky (147 152), Ukrajince (53 253), Poláky (39 096), Vietnamce (29 660), Němce (18 658) a Romy (5 135). Pouze Vietnamci nejsou uznanou národnostní menšinou.

Dle internetového serveru <http://www.czso.cz/> (2012) bylo při sčítání lidí zjištěno, že v rozhodné době se na území ČR nacházelo celkem 10 436 560 lidí. Pokud nepočítáme české státní příslušníky, tak 314 254 lidí z tohoto počtu se přihlásilo k jiné státní příslušnosti. Nejvíce bylo občanů Ukrajinské republiky (116 139), Slovenské republiky (82 251), Socialistické republiky Vietnam (52 612), Ruské federace (31 545), Polské republiky (16 800) a Spolkové republiky Německo (14 907).

Graf č. 1 – grafické porovnání údajů dle st. příslušnosti a národnosti

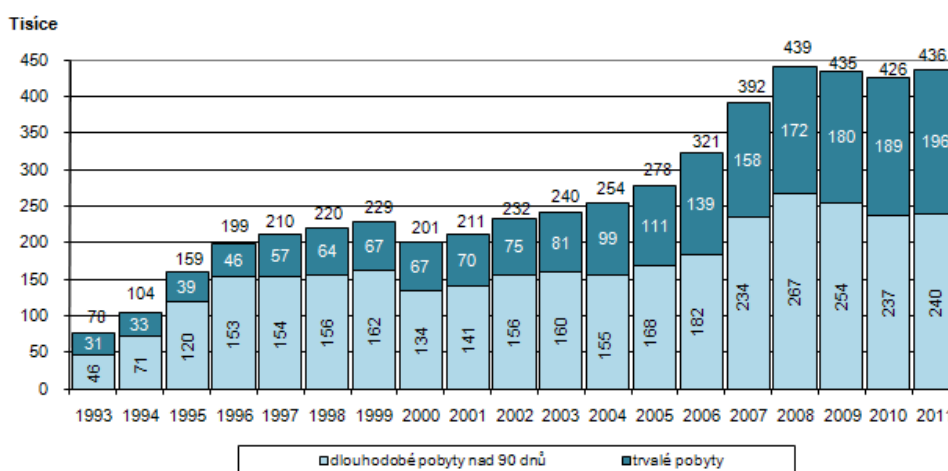
(<http://www.czso.cz/>)

Jak je i z grafického zpracování údajů Českého statistického úřadu patrné, údaje o státním občanství a národnosti, udávané ve formulářích sčítání v roce 2011, vykazují výrazné rozdíly. Zatímco u národnosti slovenské, německé a polské je vykázán větší počet občanů než u státní příslušnosti, u národností ukrajinské, ruské a vietnamské je tomu naopak. Ruská národnost se ve statistice národností nevyskytuje vůbec.

1.2.2 Etnické menšiny v ČR jako cizinci

Článek Českého statistického úřadu, uveřejněný na internetovém serveru <http://www.czso.cz/> (2012) k situaci o vývoji počtu cizinců v ČR uvádí: „...v devadesátých letech počet legálně usazených cizinců postupně vzrůstal. Mezi lety 1994 a 1999 se více než zdvojnásobil ze zhruba 100 tisíc na počty kolem 200 tisíc pobývajících cizinců. V roce 2000 počet cizinců v ČR poklesl o 30.000 osob, přičemž tento vývoj se všeobecně přičítá změnám legislativy. 1. 1. 2000 vstoupil v platnost zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v původní podobě, který podstatně zpřísnil vstupní a pobytový režim většiny cizinců v ČR. Některá ustanovení tohoto zákona byla zmírněna až novelou platnou od 1. července 2001, která měla za následek opětovný mírný nárůst počtu usazených cizinců. Se vstupem ČR do EU, v roce 2004, došlo k rozšíření kategorií pobytu, kromě pobytů trvalých a víz nad 90 dnů jsou rozlišovány také pobyty dlouhodobé (pobyty navazující na víza nad 90 dnů) a pobyty přechodné pro občany EU a jejich rodinné příslušníky.“

Graf č. 2 – vývoj počtu cizinců v ČR s trvalým pobytem a dlouhodobým pobytem nad 90 dnů

(<http://www.czso.cz/>)

Dále se k této problematice vyjadřuje Ministerstvo vnitra v *Usnesení vlády ČR č. 6/2012*, které zde uvádí, že v důsledku celosvětové ekonomické krize došlo v České republice k zastavení nárůstu celkového počtu legálně pobývajících cizinců. Do roku 2008, zejména v letech 2006 až 2008, zaznamenávala Česká republika poměrně velké procento nárůstu nově příchozích, ekonomicky motivovaných cizinců. Od roku 2009, kdy došlo ke zmíněnému krizovému, ekonomickému poklesu, se situace změnila a v meziročních statistikách byl poprvé za deset let zaznamenán pokles v celkovém počtu cizinců s povoleným pobytem. Jednalo se o jev opakující se i v letech 2010 a 2011.

Tento pokles byl dle Ministerstva vnitra zaznamenán pouze u cizinců v České republice pouze přechodně pobývajících, u těch s trvalým pobytem byl zaznamenán nárůst a jejich počet se trvale zvyšuje.

Cílem této kapitoly bylo krátké uvedení do problematiky etnických menšin, jejich vymezení a popsání současného vývoje, zejména pohledem statistiky. Po určitém útlumu nárůstu počtu nově příchozích cizinců, lze v budoucnosti očekávat opětovný nárůst jejich množství, tak jak tato skutečnost vyplývá i z výše uvedeného grafického znázornění statistiky ČSÚ, zejména tedy v jistém obratu v roce 2011. Kromě zvyšování počtu příslušníků skupin etnických menšin, které se v naší zemi již nacházejí, lze i vzhledem k naší zeměpisné poloze v Evropské unii očekávat příchod etnik dalších. Problematika integrace etnických menšin do naší společnosti, se tak stává stále aktuálnější.

2 Integrace etnických menšin jako problém dnešní doby

V této kapitole se budeme zabývat integrací jako takovou. Vymezíme obecnou problematiku integrace etnických menšin, pokusíme se popsat několik integračních způsobů ve světě a následně se podíváme, jak probíhá integrace menšin v České republice. Závěrečnou podkapitolou bude integrace etnických menšin z pohledu vzdělávacího systému ČR.

2.1 Problematika integrace etnických menšin obecně

Jak jsme již uvedli, otázka integrace etnických menšin je v dnešní době otázkou stále vysoce aktuální. Žáček (2000, s. 5) k tomuto uvádí, že: *„Národnostní menšiny a menšiny vůbec, tedy i etnické, náboženské a jiné jsou v dnešní době, kdy se neustále hovoří o integraci a o sblížení celých národů, jednou z ožehavých záležitostí nejen evropského, ale i světového formátu.“*

Žáček (2000) dále dodává, že tuto problematiku v novodobé historii Evropy zviditelnil zejména konflikt v bývalé Jugoslávii, kde po rozpadu federace došlo k několika válečným konfliktům, např. v Bosně a Hercegovině a Kosovu. Existuje však několik dalších evropských oblastí, kde by za jistých okolností mohlo dojít k otevřenému národnostními konfliktu. Jedná se např. o maďarskou menšinu v Rumunsku nebo na Slovensku a jiné. Ovšem tvrzení, že se tato problematika týká pouze východoevropských států, by bylo nesprávné. Známý je řecko-turecký konflikt na Kypru, dále spory Basků a Španělů ve Španělsku nebo neshody protestantů a katolíků v Severním Irsku. Rovněž ani ekonomicky vyspělé Spojené státy americké nejsou, i přes rozsáhlý pokrok v této oblasti, zcela ušetřeny mezirasových konfliktů. O to horší je pozice států bývalého komunistického bloku ve střední Evropě, které se neustále potýkají s rozsáhlou nezaměstnaností a dalšími ekonomickými obtížemi spojenými s transformací. V této souvislosti je již historicky ověřeným faktem, že v případě zhoršené ekonomicko-sociální situace dochází v národnostně, nábožensky nebo jinak rozdílném prostředí, snadněji k vyhoceným vztahům a situacím.

2.1.1 Stručná reminiscence do historie etnik v ČR

Historie etnik a etnických menšin na našem území sahá do daleké minulosti a je velmi rozsáhlá. Zde tedy uvádíme pouze krátké připomenutí těch nejpodstatnějších novodobých historických faktů, které se k této problematice váží.

O stručné shrnutí základních faktů se pokouší Žáček (2000), který uvádí, že v České republice patří otázka menšin k podstatným tématům domácí i zahraniční politiky státu. Pokud se podíváme na příklad předválečné Československé republiky, tak tato se od svého vzniku v roce 1918 potýkala s velmi složitou problematikou mezietnického soužití. Nově vzniklý stát se skládal ze slovanské většiny národů Čechů a Slováků, avšak žily zde rovněž rozsáhlé skupiny menšin, a to zejména Němců. Dalšími menšinovými skupinami byli Maďaři, Poláci, Rusíni, Romové a němečtí Židé. I přes fakt, že postavení menšin bylo v Československu nepoměrně lepší než v okolních státech, nebyly zejména skupiny německého, maďarského a polského obyvatelstva smířeny s jeho existencí.

K tomuto Žáček (2000) dodává, že zejména v česko-německých vztazích tato vzájemná nevraživost vycházela z historického souboje těchto dvou národností o rozhodující postavení hlavního etnika na našem území. Zejména odmítání jazykových a státoprávních požadavků českého obyvatelstva v době trvání Rakouska-Uherska, vyvolalo atmosféru vzájemné nevraživosti. V případě příslušníků maďarské národnosti byla nedůvěra a nechuť k novému státu podpořena rovněž dějinným sporem. V tomto případě se jednalo o spor o jihoslovenské území, které bylo po staletí obýváno převážně maďarským obyvatelstvem, a to se těžce smiřovalo s odtržením od ostatních Maďarů a rozpadem uherského království. Rovněž vztah Slováků a Maďarů, jejichž práva byla v době uherského státu maďarskou většinou dlouhodobě potlačována, nelze v té době označit za pozitivní. Motivace Poláků k nespokojenosti se svým výskytem v Československu byla vázána k území Těšínska. Zde žijící Poláci toužili o přičlenění k obnovenému polskému státu.

Jako další zdroj vzájemné nevraživosti uvádí Žáček (2000) skutečnost, že Němci a Maďaři se ne zcela vyrovnali s přechodem z vládnoucí většiny na národnostní menšinu. Dalším důvodem však byla rovněž někdy necitlivá politika vůči menšinám ze strany československých orgánů veřejné moci, spočívající

v preferování úředníků české národnosti, případně v ne zcela korektním chování ve smíšených oblastech státu. Tento přístup státních orgánů ovšem vycházel z obdobného chování tehdejších rakousko-uherských orgánů za dob trvání monarchie a rovněž v dobách ohrožení republiky bylo pochopitelné, že do důležitých pozic byly přijímány pouze státně spolehliví občané. Také přístup českých představitelů státu ke slovenské části státu nepřispíval k dobrým vztahům mezi oběma hlavními národy (postoj ke katolické církvi, nerealizovaná autonomie, preferování českých zaměstnanců před kvalifikovanými slovenskými), což v konečném důsledku vedlo ke sporům mezi Čechy a Slováky. Výše uvedené snahy jednotlivých národností o odpojení se od ČSR, hojně podporované sousedními státy – Německem, Maďarskem a Polskem, vedly až k tzv. Mnichovské dohodě a následné celkové likvidaci československého státu.

Dle Žáčka (2000) tato zkušenost vedla u vrcholných představitelů po válce nově obnoveného Československa k přesvědčení, že jediným řešením tohoto problému je trvalé vysídlení menšinových etnik z ČSR a vytvoření státu Čechů a Slováků. Toto bylo i na základě schválení vítězných mocností realizováno, zejména v případě německých obyvatel. Otázka Rusínů byla vyřešena nuceným předáním Podkarpatské Rusi do péče SSSR. Maďarské a polské etnikum nebylo nakonec odsunuto, ale prostřednictvím asimilačních snah, a to i u etnika romského, byly činěny pokusy o jejich splynutí s většinovými národnostmi Čechů a Slováků. Komplikovaný vztah těchto dvou národností vyplynul na povrch až po revolučním roce 1989. Výsledkem složitých jednání tehdejších vrcholných představitelů bylo rozdělení společného československého státu.

Jak naznačuje Žáček (2000), v dnešní době by se zdánlivě mohlo zdát, že pro Českou republiku, jako poměrně národnostně jednotný stát, nejsou otázky integrace etnických menšin aktuální. Tento pohled by však nebyl správný. V současné době sice není ze strany menšin ohrožována samotná existence státu, avšak komplikované vztahy s nimi by mohly vést k znesnadnění jeho fungování.

2.1.2 Vymezení konkrétních problémů menšin ve společnosti

Některé aspekty menšinové problematiky v současné světové společnosti byly naznačeny již v úvodu této kapitoly. Petráš (2012) k nim doplňuje další české

fenomény. Jde zejména o odkaz dekretů prezidenta Beneše, ve vztahu k naší německé menšině. Rovněž spory romských spoluobčanů s majoritní společností jsou stále aktuální. Mezi další problémy menšinové problematiky v ČR patří mezi lidmi stále přítomný antisemitismus, projevující se kupříkladu občasnými případy ničení náhrobků na židovských hřbitovech.

Petráš (2012) dále uvádí, že při určení hlavních fenoménů etnicko-menšinové problematiky, je nutné vnímat některé aspekty, které je zásadně ovlivňují. Prvním je vliv mezinárodní politiky. Jakýkoliv problém, který je ovlivněn mezinárodním kontextem, získává daleko větší význam než by měl pouze v původní zemi. V případě etnických menšin se jedná zejména o případy, kdy se nespokojených etnik v jedné zemi zastane politická elita jejich „země původu.“ Tato situace je potom nejvyhrocenější v případech, kdy etnická menšina žije rozprostřena při společných hranicích s tímto státem, s čímž má bohaté historické zkušenosti i Česká republika. Ovšem i problematika romské menšiny, tedy etnika, které nemá svůj vlastní stát, může přerůst do mezinárodních rozměrů. Důkazem toho jsou spory o rumunské a bulharské Romy pendlující v rámci Evropské unie, kteří se v roce 2010 usadili ve Francii a ta se rozhodla tyto Romy vyhostit. Jednalo se o spor řešený na nejvyšších evropských místech.

Jako druhé důležité hledisko Petráš (2012) udává skutečnost, zda se jedná o etnikum žijící na daném území tradičně a dlouhodobě, či se jedná o etnikum přistěhovalecké. U těchto přistěhovalců se dále posuzuje, zda jsou nebo nejsou držiteli státního občanství dané země. Problematika imigrantů se vyznačuje mnohými specifiky a častokrát nejsou tito jedinci ani k menšinám přiřazováni. Je však nutné mít tento fenomén stále na paměti, jelikož z těchto skupin časem vzniknou reálné menšinové skupiny „*tradičně a dlouhodobě žijící ve státě,*“ dle požadavků právní normy, se všemi svými pozitivními i negativními aspekty.

Petráš (2012) se pokouší o vymezení čtyř hlavních problémů etnických menšin, tak jak se objevují v současné společnosti:

1. Problém práv etnických menšin – jedná se o stav, kdy příslušníci určitého etnika nejsou spokojeni se svým právním postavením v rámci státu. Tento problém se v Evropě, zejména Evropské unii, již většinou nevyskytuje, jelikož

právní postavení etnických menšin je zde na dobré úrovni a zákonným způsobem je možné dosahovat patřičných změn legislativy. V částečně odlišném postavení jsou imigranti. Jako příklad problematického právního postavení menšin lze uvést maďarskou menšinu na Slovensku. V roce 2009 byl ve Slovenské republice přijat tzv. jazykový zákon, který zpřísnil užívání jiného než úředního slovenského jazyka v jednání s úřady. Tato norma vyvolala silný odpor maďarské menšiny a rovněž Maďarska. V konečném důsledku však nešlo o samotný jazykový zákon, ale o tradiční spor Slovenska a Maďarska. Problematika etnických menšin bývá poměrně často zneužívána k politickým bojům a rozšířeným faktem je, že se tato komplikovaná oblast sporů otevírá právě v období před volbami.

2. Problém menšin žijících odlišným způsobem života a s jinou sociální úrovní –

tuto problematiku se stát snaží řešit prostřednictvím sociálních, vzdělávacích a integračních programů. Tedy také opatřeními bránícími jejich tradičnímu způsobu života. Typickou příkladovou skupinou, zejména ve středoevropském prostoru, jsou Romové. Poměrně známým opatřením u tohoto etnika je zákaz kočování Romů v Československu, restriktivním zákonem z padesátých let 20. století. Obdobná opatření byla přijata i v jiných zemích světa. Celkově se tato problematika odlišného životního stylu a odlišné sociální situace vyznačuje vysokými náklady a nároky na realizaci, neefektivností v oblasti sociální a vzdělávací. Poměrně časté jsou rovněž konflikty s majoritní společností. Problémy spočívají hlavně v obrovské rozdílnosti životního stylu majoritního a menšinového etnika. Například v Rumunsku je velkým tématem negramotnost romské menšiny, která se pohybuje až kolem 50 % z celkového množství tamějších Romů, což je v dnešní době technického pokroku značná obtíž. Romové, jejich sociální a kulturní odlišnosti jsou důležitým tématem vládní politiky i v dalších zemích, včetně České republiky. Problémy v oblasti životního stylu a společenského postavení se nemusí vždy týkat pouze menšin s nízkou sociální úrovní. Známé jsou případy z bývalých kolonií, zejména zabavování majetku bělošským obyvatelům v Zimbabwe.

3. Problémy historického rázu – „...domnělé či skutečné právní problémy, běžně spjaté s konkrétními nároky leckdy i finančního rázu vyplývající z poměrně dávné

minulosti...“ uvádí Petráš (2012, s. 19) a dále doplňuje, že v rámci českého prostředí se jedná zejména o dekrety prezidenta Beneše a s nimi spojené vysídlení německého obyvatelstva. Tato problematická oblast vztahů České republiky a Spolkové republiky Německo vyvstala zejména v době vstupu naší země do Evropské unie a zvláště ve vztazích se spolkovou zemí Bavorsko, kde se usadilo velké množství vysídlenců, narušuje vztahy dodnes. Ze světa je možné jmenovat například dlouhodobý spor Turecka a Arménie o uznání genocidy Arménů během první světové války. Dále například požadavky některých Afroameričanů o odškodnění za doby otrokářství v USA a další. Z kuriózních příkladů české historie lze ještě jmenovat požadavky republikánské strany, v devadesátých letech 20. století, na obnovení Československa i s územím Podkarpatské Rusi.

4. Problémy vyplývající se silného šovinismu a rasismu – projevuje se drobnými incidenty, jako je ničení židovských hřbitovů a památek, ale i brutálními a složitě řešitelnými konflikty. Jmenovat lze například dříve hodně rozbouřené Severní Irsko, kde docházelo ke krvavé náboženské nesnášenlivosti mezi „irskými“ katolíky a „britskými“ protestanty. Problémem každé takové situace je fanatismus útočníků. Právně lze řešit mnohé, ale fanatické přesvědčení jednotlivce se mění těžce. S masovými projevy extremistické agrese se v současné České republice ve větší míře nesetkáváme. Nenávist projevovaná zejména vůči Romům a imigrantům, spojená s násilnými útoky, je doposud věcí sporadickou. Známé jsou rovněž útoky proti židovským hřbitovům a s tím spojené rasistické a antisemitské projevy. Ačkoliv jsou tyto projevy jevem okrajovým, tak zejména na internetových diskuzích je znatelná podpovrchová podpora těchto akcí... Celoevropským problémem se postupně stává problematika imigrantů, zejména z muslimských zemí. Vzájemná nevraživost již mnohde přerostla v krvavé konflikty a silný antisemitismus. Tento pojem neoznačuje pouze nenávist vůči Židům, ale i Arabům, kteří jsou rovněž semitským národem (Petráš, 2012).

Petráš (2012) k tomuto doplňuje, že by bylo možné jmenovat množství dalších problémů. Výše uvedené čtyři oblasti lze však i v České republice označit za stěžejní a v současné době nejpodstatnější. K zamyšlení je ale skutečnost, že mnohá témata byla probrána dosti podrobně a některá nejsou řešena vůbec. Jedná se například

o velmi podrobné a důkladné rozebrání dekretů prezidenta Beneše, i když nelze říct, že by byly probrány do dostatečné hloubky. Naproti tomu témata jako přístup státu k otázce romské menšiny jsou řešena pouze povrchně a témata jako polská menšina nebo navrácení židovského majetku nejsou známa vůbec.

Historie etnických menšin na našem území má historii sahající dlouho do minulosti, přesto i v dnešní době je jejich integrace spojena s mnoha problémy. Jak vidno, člověk potřebuje neustále opakovat své chyby, aby se z nich snad jednou mohl definitivně poučit.

2.2 Vybrané způsoby integrace etnických menšin ve světě

Pokud nastíníme problémy, je dobré přinést i možné způsoby jejich řešení. Ideální způsob integrace etnických menšin do majoritní společnosti doposud vynalezen nebyl, ve 20. století zejména platí, že se „západní“ země snažily o historickou změnu přístupu vůči menšinám.

Barša (2003, s. 7) k tomuto uvádí, že: *„Liberálně-demokratické principy vyžadují, aby veřejné instituce politické obce respektovaly a reprezentovaly každého jejího člena.“* Dále Barša (2003) tvrdí, že v této souvislosti je nutné si položit otázku, zda tyto instituce mají být k příslušnosti jednotlivých skupin slepé anebo ji mají brát v potaz. A dále také otázku, zda etnikum, náboženství, národnost, rasa nebo sexuální orientace mají být zohledňovány v přístupu k jedinci anebo nemají liberálně-demokratické orgány veřejné moci k těmto ukazatelům přihlížet a mají člověka brát pouze jako lidskou bytost, se společnou přirozeností. V oblasti politické teorie byly tyto otázky konfrontovány s dvěma hlavními jevy „politiky identity“, multikulturalismem a nacionalismem.

Dle Barši (2003) se multikulturalismus objevuje v šedesátých letech 20. století, a to ve Spojených státech amerických, Kanadě a Austrálii. Dělo se tak v souvislosti se snažením etnických, náboženských, rasových, sexuálních menšin a feministek o změnu v přístupu k jejich skupinám. Zejména na úřadech státní správy, přijímání na školy, při koncipování školních osnov, ve vztahu k médiím i dalších demokratických procesech. V téže době se dostává pojem multikulturalismus i do Evropy,

v souvislosti s problematikou integrování imigrantů přicházejících ze zemí ležících mimo Evropu.

Nacionalismus se dle Barši (2003) objevuje v Evropě a na severní části amerického kontinentu, tak jako multikulturalismus, v šedesátých letech 20. století. Vystává v souvislosti s již jmenovanými konflikty v Severním Irsku, dále konfrontacích frankofonních Kanadánů a ostatních obyvatel Kanady, Afroameričanů, indiánských Američanů, Vlámů, Basků, Korsičanů a dalších. Rovněž rozpady federálních států socialistického bloku – Sovětského svazu, Československa i Jugoslávie, lze přičíst této nacionalistické vlně.

2.2.1 Integrační modely v Evropě

Barša (2003, s. 10) uvádí, že v Evropě se integrace dělí na dva zásadní proudy. Ten první je označován jako „*důsledný asimilacionismus*“ a druhý jako „*hierarchický kulturní pluralismus (permanentní diferenciovaná inkorporace)*“. S prvním proudem je tradičně spojována Francie, s druhým potom Velká Británie. K těmto dvěma modelům je třeba uvést ještě třetí evropský model, a to je „*přechodná diferenciovaná inkorporace*“, který je modelem využívaným v Německu. Barša (2003) k jednotlivým modelům, které označuje dle těchto tří hlavních zemí, uvádí:

Francouzský model – tento model vychází z podstaty Francouzské republiky, která se snaží o univerzalistický model své společnosti a proti německému „právu krve“ staví jako významnější „právo země“. Z tohoto principu vychází různá opatření, jakým je i např. zákaz nošení šátků na hlavě u dívek ve francouzských školách. Občan Francie je dle univerzalistického principu především Francouzem a až poté je muslimem, židem nebo křesťanem a Francie otevírá své dveře všem přistěhovalcům, kteří tento princip přijmou. Nedostatkem tohoto modelu je ovšem fakt, že zapomíná na rozvíjení identit a tradic jednotlivých etnik. Kulturní odlišnost je především soukromá věc každého občana a přistěhovalec se musí stát součástí francouzské kultury, která chce být považována za jakýsi vzor civilizace.

Britský model – Britové respektují kulturní rozdílnosti obyvatel žijících v jejich zemi. Jejich model je nazýván „*hierarchický kulturní pluralismus*“, a to z důvodu, že

se předpokládá, že pokud přistěhovalci přejímají anglickou kulturu, stoupají i více v sociálním a ekonomickém postavení, avšak nikdo je k tomuto přijetí kultury nenutí. Z tohoto důvodu je považován, i když ne bez výhrad, za nejlepší ze všech těchto tří modelů. V britském modelu je vše založeno na faktu, že pokud chceme ve společnosti dosáhnout individuální rovnosti, je nutné rozplynutí „nižších skupinových odlišností“. Předpokládá se totiž, že příčinou sociokulturních nesnází některých obyvatel je jejich příslušnost k určité sociální a kulturní skupině. Z důvodu kritiky tohoto modelu v šedesátých letech 20. století došlo k jeho úpravě. K toleranci byl doplněn důraz na individuální rovnost. V rámci této změny z hierarchického na „rovnostářsko-liberální kulturní pluralismus“ vznikla jedinečná evropská forma multikulturalismu, která našla své uplatnění i v ostatních evropských zemích.

Německý model – v této zemi jsou přistěhovalci označováni pojmem „Gastarbeiter“, což ve volném překladu znamená „hostující dělník“ či „host na práci. Toto označení se objevilo v souvislosti s ohromným množstvím tureckých pracovníků, kteří do Německa přicházeli v sedmdesátých letech 20. století. Všeobecně se mělo za to, že v okamžiku, kdy si takový dělník vydělá dostatečný finanční obnos, vrátí se domů do své původní země. V Německu je národnost spojována s „pokrevní“ linií a člověk bez německých kořenů se může Němcem stát jen velice těžko. Tito imigranti tak mají zajištěna všeobecná lidská a sociální práva, ale získání občanství je podstatně ztíženo (Barša, 2003).

Hladík (2006) uvádí, že Evropa se i přes velké množství přistěhovalců, kteří na tento kontinent v průběhu staletí přicházeli, nemůže se zeměmi za oceánem měřit. „Každá evropská země se s imigrací vyrovnávala a vyrovnává tak, jak jí to umožňují její tradice, zvyky, historie a mentalita,“ tvrdí Hladík (2006, s. 13).

2.2.2 Možnosti integrace

O vymezení možností integrace se pokouší Barša (2003), který uvádí tři základní formy dělící se do několika dalších částí:

- 1. Kulturní integrace:**
- a) *asimilace* – menšina se vzdává svých tradičních hodnot a zvyků, kompletně se rozplyne v majoritní společnosti.
 - b) *tavící kotlík* – menšina se stává součástí majority, avšak oproti asimilaci ji obohacuje o své tradice a zvyky.
 - c) kulturní pluralismus – menšina si zachovává své tradice, hodnoty a zvyky, je vzájemně soudržná, ale je pevnou součástí společnosti.
- 2. Sociálně-ekonomická integrace:**
- a) *úplná* – v případě, že odlišný etnický původ menšiny nemá vliv na jejich sociální postavení ve společnosti. V České republice se jedná zejména o osoby vietnamského etnika, jejich původ nemá žádný vliv na jejich ekonomickou úspěšnost.
 - b) *částečná* – členové jednoho etnika jsou znevýhodněni v šancích na ekonomický úspěch oproti jinému etniku. Lze hovořit až o ekonomické segregaci, která nastává v případě, že určité etnikum nemá své zástupce ve vyšších vrstvách společnosti.
- 3. Občansko-politická integrace:**
- a) *asimilace* – funkce ve státní správě a volené politické funkce jsou obsazovány nezávisle na etniku kandidáta. Etnická původ nemá vliv na zaměstnatelnost a celkové obsazení funkcí členy menšinového etnika je úměrné jejich zastoupení ve společnosti.
 - b) *akomodace* – zcela opačný přístup, kdy je brán zvláštní zřetel na etnický původ

žadatele o zaměstnání. Místa na politických kandidátkách a ve státní správě jsou obsazována přednostně členy menšinových etnik tak, aby nedocházelo k jejich vyčlenění z občansko-politického života (Barša, 2003).

Dle Barši (2003) je u každé z těchto rovin integrace možné pozorovat i jejich záporné varianty. V prvním případě je to *kulturní segregace*, ve druhém *ekonomická segregace* a ve třetím *politická segregace* a *etnicko-kulturní konflikt*. Jedná se tedy o opačný efekt, než který si kladou za cíl jednotlivé výše uvedené způsoby integrace.

Ve způsobech integrace Evropa opět dokazuje, jak dokáže být odlišná. Tři velké země, tři tradice, tři různé způsoby integrování imigrantů. Baršovo rozdělení integračních způsobů lze považovat za velmi inspirativní a velmi dobře si pod nimi můžeme představit reálné situace v životě.

2.3 Integrace cizinců v ČR

Jak jsme se již dozvěděli v minulé kapitole, v České republice je etnické složení společnosti zatím poměrně homogenní. Šišková (2001) uvádí, že jsme v České republice byli dlouhá léta na takovou uzavřenou a jednolitou společnost zvyklí. Zkušenosti s jinými kulturami, tradicemi, hodnotami, celkově odlišným způsobem života a více národnostmi než jsou pouze Češi a Slováci, byly minimální. Od změny politického systému v roce 1989 prošla naše země rozsáhlou ekonomickou, sociální i kulturní transformací. Avšak nedůvěra a strach z cizinců, strach z cizího a neznámého, tedy xenofobie, v nás přetrvává i nadále. Proto je tak důležité zvyšovat informovanost obyvatel, jelikož největší strach máme právě z toho, co známe nejméně.

2.3.1 Politika vlády ČR ve vztahu k cizincům

Dle *Koncepce integrace cizinců*, přijaté *Usnesením vlády ČR č. 126/2006* integrace cizinců vychází z jednotné politiky Evropské unie. Význam tohoto

začleňování cizinců je spatřován zejména v zachování sociální soudržnosti cílových zemí a rozvoj ekonomiky.

Dle této Koncepce integrace cizinců (2006, s. 15) je integrace cizinců v ČR: „...proces v jehož průběhu dochází ke sjednocování domácího obyvatelstva a přistěhovalců v jednu společnost.“ K této definici Koncepce integrace cizinců (2006) uvádí, že pojem „integrace cizinců“ a jeho definice se v každé zemi liší, a to dle způsobu politiky integrace těchto států. Ta se může lišit od přístupu asimilačního (migrant se vzdává všech svých původních kulturních tradic, hodnot, jazykových zvláštností a plně se začleňuje do většinové společnosti) až k přístupu multikulturalistického (vytvoření etnických komunit, které budou existovat se svými zvláštnostmi kulturními, jazykovými, sociálními, paralelně vedle majoritní společnosti). Oba tyto přístupy jsou krajními řešeními a státy Evropské unie se od nich odvracejí a hledají střední cestu vycházející z představy spolupráce. Na integraci se podílí jak původní obyvatelé, tak i nově příchozí imigranti.

Vláda České republiky vychází při stanovování cílů integrace cizinců rovněž z výše uvedené Koncepce integrace cizinců. Na internetovém serveru <http://www.vlada.cz/> (2013) jsou tyto cíle rozvedeny do čtyř vládních priorit. Je zde rovněž upřesněno, že proces integrace cizinců je zaměřen zejména na nově příchozí přistěhovalce z tzv. **třetích zemí** (země mimo EU), kteří na našem území chtějí dlouhodobě nebo trvale žít, ve výjimečných případech se týká i obyvatelů členských států Evropské unie.

Dle serveru <http://www.vlada.cz/> (2013) se vláda rozhodla stanovit 4 priority integrační politiky s cílem: „...předcházet vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolaci a sociálnímu vyloučení cizinců...“:

Integrační priority vlády ČR (uvádím v přesném znění)

Priorita č. 1 – Znalost českého jazyka cizinci:

- zajištění výuky českého jazyka nad rámec běžné výuky ve školách pro žáky cizince,
- využití pedagogických asistentů,
- vzdělávání učitelů českého jazyka jako cizího jazyka,
- podpora nabídky kurzů českého jazyka na úřadech práce,

- rozšíření nabídky kurzů českého jazyka pro dospělé cizince na úroveň požadovanou pro trvalý pobyt,
- podpora alternativních možností výuky, zejména internetových stránek k samostudiu, e-learningové kurzy.

Priorita č. 2 – Ekonomická a sociální soběstačnost:

- podpora projektů poradenství a terénní sociální práce (streetwork) a sociálních pracovníků v této oblasti,
- monitorování postavení cizinců v regionech a lokalitách s cílem řešit vznikající problémy,
- sledování efektivity výuky českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů a realizace opatření k optimalizaci jejich využívání,
- zvyšování informovanosti zaměstnavatelů a cizinců o podmínkách zaměstnávání,
- podpora poskytování informací úřady práce.

Priorita č. 3 – Orientace cizince ve společnosti – informovanost cizinců:

- poskytování poradenství cizincům a informací o zemi původu,
- ověření systému přípravy a vzdělávání lektorů a tlumočnicků,
- zajištění asistence cizincům při vyřizování pobytových náležitostí prostřednictvím nestátních neziskových organizací,
- poskytování kurzů socio-kulturní orientace, distribuce informačních publikací,
- zveřejňování zpracovaných informačních materiálů na internetových stránkách.

Priorita č. 4 – Vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti:

- podpora pořádání společných aktivit cizinců a majority,
- podpora účasti cizinců na veřejném životě, jejich zapojení do činnosti poradních orgánů, podpora vlastní iniciativy cizinců,
- zapojení žen a dětí cizinců do aktivit rodinných center, informačních seminářů zaměřených na osvětu žen a hlídáním dětí zajistit účasti žen/rodičů malých dětí,

- zaměření se na výzkum postavení cizinců v ČR, bariér integrace a situaci jednotlivých komunit,
- podpora realistické a vyvážené mediální prezentace postavení cizinců v ČR (<http://www.vlada.cz/>, 2013).

Dle Koncepce integrace cizinců (2006) je předpokladem pro úspěšné provedení těchto integračních priorit skutečnost, že integrovaní občané jsou především ti, kteří jsou v kontaktu s dalšími členy společnosti. Tento imigrant je schopen si svépomocí nebo s pomocí členů své rodiny zajistit živobytí, je obeznámen a respektuje základní hodnoty české společnosti.

Havlík (in Pelcová, 2009) dále uvádí, že nadějí do budoucna jsou zejména mladí migranti ze Slovenska, Polska, Ruska a Ukrajiny. Tyto slovanské národy, které do ČR přicházejí nejprve studovat a následně zde zůstávají, jsou perspektivní pro rychlou integraci. U „nových“ Ukrajinců a Rusů je částečným problémem legálnost jejich pobytu v ČR. Naopak problematická může být integrace migrantů českého původu ze zemí, jako je Ukrajina, Kazachstán nebo Rumunsko.

Integraci cizinců je z hlediska legislativy a opatření Vlády ČR věnována poměrně široká pozornost. Problémem může být zejména měnící se ekonomická situace ve světě, která veškeré tyto plány mění.

2.4 Integrace národnostních menšin v ČR

K problematice rozlišování pojmu etnická a národnostní menšina jsme se vyjádřili již v první kapitole. V České republice je legislativně využíván pojem národnostní menšina, a vzhledem k obsahu této podkapitoly byl použit tento dílčí název. V dalším textu však využíváme rovněž pojem etnická menšina. Národnostní menšina a cizinci v ČR jsou v mnoha ohledech, z hlediska integrace a integračních způsobů, stejnou skupinou, avšak někteří příslušníci národnostní menšiny nemusí být cizinci (Romové) a někteří cizinci nemusí být národnostní menšinou, dle českého práva (Vietnamci). V této podkapitole se zaměřujeme na politiku integrace romské menšiny, kterou bereme jako nejnaléhavější.

Dle Tomáškové (in Šišková, 2001) vyplývá postavení národnostní menšiny ve společnosti již z jejího názvu, jedná se o „minoritu.“ Je obecným problémem

demokratického systému, že je založen na rozhodování vůlí většiny. A existuje tedy riziko, že potřeby menšiny nebudou brány v potaz. Z tohoto důvodu je třeba neustále dbát na její práva, jelikož je v početní nevýhodě, tak jak tomu bývá vždy u majority a minority. Pokud bychom se nestarali o práva národnostních menšin, tak ty by pravděpodobně po nějaké době zanikly. Z historické zkušenosti však víme, že se nejednalo o pozitivní fakt. Celá historie českých zemí je protkána příklady toho, že kulturní rozmanitost přispívala k jejich rozvoji. Dějiny České republiky nebyly tvořeny pouze většinou, ale kulturu, tradice, stavby, to vše bylo tvořeno i příslušníky menšiny. Příkladem může být světoznámý autor Franz Kafka, který může být částí společnosti považován za českého autora, ale on byl pražským německy píšícím Židem.

2.4.1 Integrace Romů v ČR

Jak uvádí Sekyt (in Marádová, 2006) Romové jsou specifickou národnostní menšinou. Většina menšinových etnik žijících v České republice se od většiny liší pouze jazykem a v menší míře kulturními zvláštnostmi, které se však projevují hlavně v jejich soukromém životě. To jak se Poláci, Slováci, Němci, Maďaři, tedy hlavně tyto středoevropské národy oblékají, jak slaví svátky, jak tráví volný čas nebo mají uspořádané rodinné vztahy, to vše je české povaze velmi blízké. Zato Romové jsou odlišní.

Dle Sekyta (in Marádová, 2006) Romové ač mluví česky, mnohdy přikládají svým slovům zcela jiný význam. Stejně tak většinová společnost chápe jejich projevy zcela jiným způsobem, a proto je porozumění někdy tak složité. Následně může docházet k nedorozuměním, nepochopením, jejichž výsledkem je izolace, vyčlenění Romů. Jsou jim mylně přisuzovány obecné vlastnosti a dochází k přímé či nepřímé diskriminaci.

Politika Vlády České republiky, ve vztahu k integraci Romů, je podle Marádové (2006) postavena na třech perspektivách – lidsko-právní, národnostní, sociokulturní:

Perspektiva lidsko-právní

Smyslem této perspektivy je obecný požadavek na to, aby každý občan České republiky, ať již příslušník většiny nebo menšiny, tedy i Rom, mohl plně využívat individuálních práv garantovaných Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku ČR. Rovněž, aby byla zaručena práva jim daná mezinárodními smlouvami, úmluvami a právem Evropské unie, kterými je Česká republika vázána. Jakýmsi dozorem nad plněním těchto úkolů je pověřena Rada vlády České republiky pro lidská práva.

Perspektiva národnostní

Tato perspektiva si klade za cíl ochranu specifických práv národnostních menšin, tak jak jsou garantována opět Listinou základních práv a svobod a rovněž Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin. Specifická práva národnostních menšin jsou v České republice definována zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Romové jsou, dle požadavků tohoto zákona, uznanou národnostní menšinou. Jako takoví, mají své zástupce v Radě vlády České republiky pro národnostní menšiny. Romská menšina stejně jako ostatní národnostní menšiny v ČR je oprávněna budovat svoji svébytnost, svůj jazyk a kulturu.

Perspektiva sociokulturní

Tato perspektiva se zabývá „romskou komunitou.“ Poradním orgánem vlády, kterému byla uložena tato problematika, je Rada vlády České republiky pro záležitosti romské komunity. Marádová (2006, s. 31) uvádí, že: „**Romská komunita se s pojmem romská národnostní menšina překrývá jen částečně. Definičním znakem příslušníka romské národnostní menšiny je aktivní vůle být za příslušníka menšiny považován a společně s ostatními rozvíjet jazyk a kulturu. Pojem příslušník romské komunity je naproti tomu definován spíše objektivně, tj. příslušníkem romské komunity je de facto každý, koho majorita jako příslušníka této sociálně a etnický definované skupiny identifikuj.**“

Marádová (2006) dále uvádí, že bez zlepšení sociálně-ekonomické situace romské menšiny není možná jejich další integrace do společnosti. Vláda se snaží při

plnění tohoto cíle vrhnout své síly a prostředky ke změně přístupu Romů, a to z prostého pasivního přijímání pomoci k jejich samostatné aktivitě. Integrace do společnosti však nesmí znamenat úplnou ztrátu jejich kulturní identity. To není cílem politiky vlády a rovněž Listina základních práv a svobod nepovoluje jakékoliv formy nátlaku, který by si kladl za cíl menšin odnárodnit, odebrat jim jejich kulturu a jazyk. Je tedy nutné odlišovat asimilaci a integraci. Asimilování do společnosti musí být čistě svobodným rozhodnutím každého jednotlivého jedince.

Z hlediska české koncepce romské integrace Marádová (2006) doplňuje priority, které si klade Vláda ČR ve snaze o zlepšení životních podmínek Romů a jejich celkového postavení ve společnosti:

- a) *odstranění všech forem diskriminace,*
- b) *odstranění handicapu ve vzdělání a kvalifikaci,*
- c) *zlepšení sociální úrovně příslušníků romských komunit,*
- d) *zastavení vzniku a šíření vyloučených romských enkláv,*
- e) *rozvoj romské kultury a romského jazyka,*
- f) *vytvoření tolerantního prostředí bez předsudků,*
- g) *zajištění bezpečností příslušníků romských komunit (Marádová, 2006, s. 32).*

Dle Marádové (2006) je tato koncepce a její priority plně v souladu se záměrem osamostatnění Romů jako fungující národnostní menšiny.

Romové jsou a budou nejproblematičtější etnickou menšinou v ČR, a proto jsme se jim věnovali i v této podkapitole.

2.5 Integrace vzděláváním

V České republice je vzdělávání k meziethnickému porozumění nazýváno multikulturní výchova. Marádová (2006) uvádí, že pro zvýšení porozumění mezi majoritou a menšinami je důležité, aby i děti byly vedeny ke vzájemné toleranci,

porozumění a pochopení sociokulturní rozmanitosti. Je velmi důležité, aby problematika menšin byla brána v potaz ve všech předmětech školního vzdělávacího programu, a to i ve školách, kde žádní zástupci menšinových etnik nejsou. Smyslem multikulturní výchovy je u menšiny rozvíjet povědomí o kultuře, tradicích a hodnotách celé společnosti, s akcentem na podporu tradic menšiny. U většinového etnika přispívá ke znalostem o dalších národnostech žijících v České republice. Konečně u obou skupin dohromady se snaží o hledání společných zájmů, kooperaci a vzájemný respekt.

2.5.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání ve vztahu k menšinovým etnikům

V rámci základního vzdělávání je stěžejním kurikulárním dokumentem dle *zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání*, **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání** vydaný v roce 2007. V tomto RVP se v části C, oddíle 6 – Průřezová témata, nachází i kapitola věnovaná Multikulturní výchově.

Rámcový vzdělávací program v této kapitole specifikuje, jakým způsobem má multikulturní výchova přispívat ke vzájemnému porozumění mezi etniky. Rovněž stanovuje *průřezová témata k rozvoji osobnosti žáka* zaměřená do dvou oblastí:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností má multikulturní výchova zejména:

1. Zprostředkovat žákům informace o různých etnicích a kulturách, žijících v rámci českého, ale i evropského prostoru.
2. Podněcovat rozvoj *interkulturní komunikace* v rámci *pluralitní společnosti*, s cílem posílení vzájemného obohacení.
3. V rámci skupin složených z jedinců, z různých sociálně-kulturních prostředí, učit žáky komunikaci, respektu, toleranci a pochopení druhého, celkovému životu v takové skupině.

4. Učit skutečnosti, že všichni jedinci jsou si rovni, a to bez ohledu na jejich etnickou a kulturní příslušnost.
5. Učit schopnosti spolupráce, rozpoznávání a respektování jedinců různých národů, etnik, vyznání, případně sociálních skupin.
6. Předávat poznatky a informace k předcházení vzniku xenofobie u žáků a poznání projevů etnické nesnášlivosti.
7. Získat dovednosti k zvládnutí svých verbálních i neverbálních projevů, učit se odpovědnosti za své konání.
8. Předávat pojmy jako je *kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.* (RVP, 2007)

Dle RVP (2007, s. 97) je multikulturní výchova průřezovým tématem. Má blízkou vazbu zvláště na oblasti vzdělávání: „*Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis.*“

V rámci druhé kapitoly jsme se snažili o částečné nahlédnutí do oblasti integrace etnických menšin tak, jak je vnímána u nás i v ostatních státech světa. Samotné integrační metody, které zde byly naznačeny, jsou pouze určitým náhledem, zejména tzv. západní civilizace na tuto problematiku. Jiné integrační způsoby by zřejmě zvolili v arabském světě či v Číně. Naše část světa se občas snaží vnutit tomu okolnímu i naše způsoby života, avšak až čas ukáže, který životní styl, jaké kulturní hodnoty nebo tradice mají v budoucnosti šanci.

3 Evropská identita jako jedna z cest mezinárodního porozumění

Smyslem této kapitoly je zamyšlení nad pojmem evropská identita. Tato práce se zabývá možnými způsoby integrace etnických menšin. Jelikož Evropská unie samotná je jedním velkým integračním projektem, považujeme za vhodné zde uvést několik faktů o její historii a samotné ideji Evropanství.

3.1 Vznik a vývoj evropské myšlenky – stručná historie

Dějiny Evropy jsou protkány staletými krvavými konflikty, které zpravidla vznikaly z touhy některých výbojných evropských národů po rozšíření svého území. Těmi nejhoršími konflikty byly bezpochyby 1. a 2. světová válka. Zejména ta 2. světová válka, jak je již velmi dobře známo, byla motivována představami o nadřazenosti germánské rasy, německých nacistů kolem Adolfa Hitlera a politické strany NSDAP. Důsledkem jejich ideologie a vyvolání válečného konfliktu byly desítky milionů mrtvých a rozsáhlé škody na majetku, což zapříčinilo ztrátu pozice Evropy, jako ekonomicky nejvyspělejšího kontinentu světa. Mnoho evropských politiků již nechtělo dopustit opakování něčeho podobného, a proto se začala rozvíjet myšlenka sjednocené Evropy.

Kupříkladu jeden z největších demokratických politiků 20. století, britský premiér Sir Winston Churchill, krátce po skončení druhé světové války, ve svém projevu ze dne 19. září 1946 v Curychu, který cituje internetový server <http://www.great-quotes.com/> (2013) uvádí: „...*Musíme postavit nějaký druh Spojených států evropských.*“ V evropské integraci Sir Churchill viděl ten nejlepší způsob obrany proti nacismu a komunismu, jejichž ideologie ohrožovaly samotné základy evropských hodnot, jak uvádí internetový server <http://www.euroskop.cz/>.

K uvedené problematice uvádí Sassatelli (2009), že impulsem pro současný rozvoj projektu evropských institucí byly první, ale zejména druhá světová válka. V této souvislosti není tedy překvapivou skutečností, že působnost prvního evropského společenství, které převzalo pravomoci dříve svěřené výhradně suverénním národním státům, byla směřována do ekonomicky i vojensky důležitého sektoru, uhlí a oceli. Jednalo se o Evropské společenství uhlí a oceli (ECSC), jehož

založením v roce 1951 začíná novodobá historie evropské integrace. Další strategicky důležitou oblastí je bezpochyby atomová energie, a proto v roce 1957 následovalo vytvoření Evropského společenství pro atomovou energii (EUROATOM). V témže roce byl celý proces završen vytvořením Evropského hospodářského společenství, podepsáním smlouvy šesti zakládajícími státy v Římě. V následujících letech bylo uzavřeno několik dalších smluv, dotvářejících toto Evropské hospodářské společenství (bezcelní unie, zemědělská politika), avšak vzhledem ke sporům o kompetence tohoto společenství, zejména pod tlakem Francie, bylo toto období spíše ve znamení ústupu myšlenek integrace. A to i navzdory přistoupení dalších členských států EHS. K tomuto Sassatelli (2009) doplňuje, že celá evropská integrace se dělí do dvou hlavních částí. Na první období od konce války do šedesátých let, následované obdobím úpadku této myšlenky, a poté na druhou část z konce osmdesátých let až do současnosti. Vytvoření základních evropských společenství patří do první části.

Stimulem pro druhou etapu evropské integrace je dle Sassatelli (2009) pád Sovětského svazu a jeho politické vlivu, který předznamenal nové geopolitické postavení Evropské unie. Ta fakticky vzniká v roce 1992 přijetím tzv. Maastrichtské smlouvy, která položila základy současné podoby EU. Dalším impulzem pro nové integrační úsilí v Evropě bylo riziko globalizace, ztrát ekonomických pozic, v konkurenci se zeměmi jako jsou Spojené státy Americké a Japonsko. Tak jako v počátcích integrace stálo zděšení z války a fyzické destrukce evropských národů, tak v dnešní době je motorem integrace strach z globalizace a definitivní ztráty politického a ekonomického postavení ve světě. Integrace je v současné době založena na principu „prohloubení a rozšíření.“

Dle internetového serveru <http://www.mzv.cz/> (2012) má od roku 2007 Evropská unie 27 členů. Zatím posledním 28. členem se 1. července 2013 stane Chorvatsko. Dalším významným evropským milníkem bylo přijetí společné evropské měny „Euro,“ která je po bezcelním prostoru a zrušení kontrol na státních hranicích dalším výrazným a hmatatelným důkazem evropské integrace.

Sassatelli (2009) k počátkům evropské myšlenky uvádí, že by bylo mylné se domnívat, že fakticky vznikla až po druhé světové válce. V té době vznikaly reálné

institucionální změny, avšak idea samotná se vyskytovala v dílech mnoha filozofů, básníků, politiků a intelektuálů již mnoho staletí nazpět.

Havel (2005, s. 5) k myšlence Evropské unie uvádí, že: „...*je veliká historická šance pro kontinent, jehož politický pořádek byl vždy založen na tom, že velcí a mocní rozhodovali, jak co bude, a menší se tomu museli podřizovat. Šance, že bude politicky integrovaným tělesem založeným na těsné mírové kooperaci, by neměla být zmařena. To je úkol pro celou Evropu.*“

Historie Evropské unie není v kontextu starých říší dlouhá. Otázkou však je, zda lze EU s nimi vůbec srovnávat. Unie vznikla na podkladě tužeb po míru a ukončení věčných sporů o evropská panství. To je zásadní rozdíl oproti těmto historickým impériím, jako byla např. Římská říše. EU je založena a budována na bázi dobrovolnosti. Ačkoliv to tak někdy nevypadá, rozhodně není udržována násilím, zbraněmi a krveprolitími. A to ji činí oproti těm minulým silnější.

3.2 Idea Evropanství

Havel (2005) uvádí, že integrační snahy v Evropě by měly být založeny na tom, co nás jako Evropany definuje. Jsou to především společné hodnoty a ideály. Havel (2005, s. 33) dále uvádí, že mezi tyto hodnoty a ideály patří: „...*úcta k jedinečné lidské bytosti a její svobodě, princip občanské společnosti a právního státu, demokracie a pluralitní politický systém, tržní ekonomika, decentralizace a vůle ke koexistenci, vzájemnému porozumění a tvůrčí spolupráci různých národů, etnik a religiózních, kulturních či civilizačních okruhů v duchu univerzality, jednoty v různosti a společné odpovědnosti za mír, bezpečnost a svobodu všech.*“ Tyto principy považuje Havel (2005) za *duchovní základ evropské civilizace*. Byl vybudován tisíciletou zkušeností, dobrých i zlých událostí, je výsledkem dějin našeho kontinentu.

K samotnému evropanství Havel (2005) uvádí, že většina Evropanů nad svojí evropskou identitou nikdy nepřemýšlela. Většina věcí, které nás obklopují, které považujeme za své, to co je bytostně evropské, nikdo za evropské nepovažuje. Rovněž není vůbec obvyklé, aby někdo projevoval veřejně své evropanství. Avšak vůbec to, že nad těmito otázkami přemýšlíme, zkoumáme je, diskutujeme o nich, to

je počátek evropské sebereflexe. Něčeho, co nám bylo dlouhou dobu cizí, jelikož jsme to nepovažovali za důležité. Evropa sebe sama vždy pokládala za kolébkou světové civilizace, tedy místo, které určuje zbytku světa, jakým způsobem je „správné žít.“

Tato zahleděnost do sebe sama, dle Havla (2005), neposkytovala Evropě a Evropanům potřebu vymezovat se vůči ostatním, svojí identitou. Avšak v dnešním světě, kdy Evropa ztrácí či již ztratila své výsostné postavení, je nezbytně nutné, aby prošla výraznou sebereflexí. Aby si uvědomila své postavení ve světě a držela se svých hodnot a idejí, které ji definují. Kromě jiných se jedná o boj s náznaky a projevy nacionalismu, xenofobie, případně rasové nesnášenlivosti. Tak jak má Česká republika zkušenost s tzv. Mnichovským diktátem či zradou, měla by být i Evropa vždy na pozoru, zlu je třeba čelit již v zárodku.

Havel (2005) dále uvádí, že Evropané mají v dnešní době jedinečnou šanci, kterou nikdy v minulosti neměli. A to uspořádat si svůj kontinent *spravedlivě, mírově, na principu rovno a spolupráce všech*. Ne tedy za pomoci síly těch mocnějších, a to je ten největší rozdíl oproti minulosti. K tomuto Havel (2005, s. 76) uvádí: „*Nechci ani Evropu německou, ani Evropu francouzskou – chci Evropu evropskou, tj. Evropu všech jejích národů a států.*“ A k národnostem doplňuje (tamtéž, s. 68): „*Cítím národní příslušnost jako jednu ze složek identity každého z nás. Tak jako jsme příslušníky své rodiny, církve, politické strany, obce, duchovní komunity a okruhu přátel, do nichž patříme, tak jsme i příslušníky své obce, regionu, národa a koneckonců i členy evropského civilizačního okruhu. To všechno jsou různé roviny naší identity a národnostní příslušnost je nepochybně jednou z nich. Je-li ale povýšena nad všechny ostatní a považují-li za nejdůležitější, že jsem Čech a ve jménu toho konám, pak to začíná být nacionalismus. A ten je vždy nebezpečný, neboť vyvolává další nacionalismy, a lidé se tak definují skrze to, čím se odlišují, nikoli skrze to, co je spojuje. To je začátek neštěstí. Já jsem se mohl narodit jako Argentinec; to, že jsem Čech, je náhoda, nikoli zásluha.*“

K otázce evropské identity se vyjadřuje rovněž Sassatelli (2009), která uvádí, že existuje mnoho náhledů na evropskou identitu. Je mnoho kritiků, kteří uvádí, že není nic takového, jako jedna evropská kulturní identita, ale pouze mnoho evropských kulturních identit. Tzv. vypravěči teorií o Evropě, „Od Homéra až

k EU,“ jsou odmítáni jako spolek intelektuálů odtržený od zkušenosti běžných lidí. Není zavrhováno ani tak to, že by nemohly existovat některé společné kulturní evropské prvky, jako spíše to, že by tyto prvky mohly vést ke společné jedné kulturní identitě. Na to je zde až příliš mnoho a možná ještě více rozdílností. Mezi všeobecně akceptované společné rysy patří boj za dodržování lidských práv a demokratických principů, to jsou však rysy spíše univerzální než evropské.

K tomuto Sassatelli (2009) uvádí, že uvedené tendence ke kritice nové jednotné Evropy jsou motivovány mimo jiné i strachem z celosvětové globalizace, tedy úplné ztráty jedinečnosti samostatných kultur. Pod vlivem této globalizace vyvstává nová nostalgická potřeba, po původních národních identitách. Po něčem, co musí být spíše omezené než otevřené. *„Zdůrazňování rozmanitosti uvnitř Evropy je tedy také součástí obranného postoje, který směřuje k návratu k národním identitám jako jejich základnímu modelu...“* doplňuje Sassatelli (2009, s. 33).

Sassatelli (2009) proti těmto názorům staví přesvědčení, že ona rozmanitost evropských kultur je právě naopak znakem evropské kulturní identity – „jednoty v rozmanitosti.“ Morin (1990) doplňuje, že státy Evropy jsou charakteristické svojí povahou „dialogu.“ Rozmanitost je evropská hodnota, a to nejenom pro svoji unikátní schopnost spolupráce, ale i pro uznávání a oceňování svých jednotlivých, svébytných kulturních rysů, bez jejich potlačování. Je to typická složitost evropského myšlení - jednota v různorodosti a odlišnost v jednotnosti. Je důležité, jak Morin dále zdůrazňuje, aby tato rozmanitost, i přes obtížnost tohoto úkolu, odolala opačným extrémům. Jak teoretickému univerzalizmu, který vždy přeroste v totalitarismus, tak tuhé jedinečnosti (unikátnosti), ze které se stane tvrdý nacionalismus.

Lawrence (1976), který vypracoval biografické dílo o jednom ze zakladatelů sociologie Georgovi Simmelovi, uvádí jeho teorii evropské identity, kterou vidí jako průsečík mezi nacionalismem a internacionalismem, průsečík mezi realitou každodenního kompromisu a čistého ideálu. Evropa je nejlépe definována Simmelovou ideou: *„...vcelku základní fenomén nedosažitelný abstrakcí nebo akumulací – i přes opožděný vznik, jako historická síla. Neexistuje mezi jednotlivými národy, existuje mimo ně, a toto je dokonale slučitelné s jakýmkoli životem národa.“* Cituje Lawrence (1976) Simmela v biografii jeho osoby. Tedy Simmel vidí

evropskou identitu ne jako náhražku současných národností, ale mimo ně, vedle nich. Má být jakýmsi doplněním naší identity o identitu novou, evropskou.

Tato kapitola zdánlivě do této práce nepatří, ale pouze zdánlivě. Ona evropská integrace a diskuze o ní, tak jak v posledních několika měsících probíhá, nastavuje naší společnosti určité zrcadlo. Zobrazuje to, jakým způsobem jsme my, jako majoritní společnost, sami ochotni a schopni toho, co vyžadujeme po jiných. V minulé kapitole jsme se zabývali integračními způsoby, přičemž jsme zjistili, že v oblasti kulturní integrace existují tři cesty – asimilace, tavící kotlík nebo kulturní pluralismus. Dle mnohých názorů bychom měli od imigrantů požadovat plnou asimilaci. Ale jsme toho schopni i my sami? Chceme to a je to vůbec správné? Chceme se tedy i my plně „asimilovat“ na evropské občany? A co v tom případě vůbec je majoritní evropská společnost, které bychom se měli přizpůsobit, existuje taková a nutí nás k tomu někdo? Je to spousta otázek k zamyšlení a poučení, a proto do této práce tato kapitola patří.

4 Policie České republiky a etnické menšiny

Policie České republiky je jednou z nejvýznamnějších institucí, vystupujících jménem České republiky a jako taková by neměla být opomíjena ve snahách o začlenění etnických menšin do společnosti. V této kapitole, která je i částečným úvodem do praktické části této práce, se budeme zabývat způsoby, jakými může policejní sbor přispívat k integračním snahám. Nejprve si ujasníme postavení policie v demokratickém právním státě, následně nahlédneme do oblasti vzdělávání příslušníků Policie ČR v tématu etnických menšin. Závěrem této kapitoly je naznačení budoucích snah Policie ČR o začlenění jedinců z menšinových etnik do svých řad.

4.1 Policie ČR v moderním sociokulturním prostředí

Práce policistů, ve vztahu k různým etnikům, je dle Budilové, Hirta (2005) velmi rozmanitá. Příslušníci Policie ČR přicházejí, v České republice, ale i na svých misích v zahraničí, do styku s lidmi, kteří vyrůstali v úplně jiném sociokulturním prostředí, než ze kterého pocházejí oni sami, které je v naší Střední Evropě běžné. Setkávají se nejenom s jedinci mnohých etnik, ale i různé víry či politického přesvědčení. Budilová, Hirt (2005, s. 3) ke stavu společnosti uvádí, že dnešní Českou republiku: „... *tak můžeme chápat, jako multikulturní společnost, ve které různí jednotlivci i skupiny uplatňují rozličné životní strategie, nestejně hodnotové stupnice a rozmanité víry...*“

Dále Budilová, Hirt (2005) doplňují, že i v rámci této tzv. multikulturní společnosti jsou jedinci povinni respektovat zákony, pravidla a povinnosti, které jsou určeny jako jednotné pro všechny. Je však povinností státu zajistit, aby tyto normy nebyly znevýhodňující vůči některým skupinám na základě jejich etnické, národnostní, rasové nebo jiné příslušnosti. Policie je jednou z významných institucí veřejné správy a jako taková, i vzhledem ke svému postavení, pravomocem a povinnostem, musí vymáhat dodržování platných zákonných norem ode všech lidí, kterých se její pravomoc dotýká. Zároveň je povinností příslušníků Policie ČR přistupovat ke každému jedinci, který se určitým způsobem odlišuje od většinové společnosti tak, aby nebyla poškozena jeho občanská práva.

K této problematice Budilová, Hirt (2005) dodávají, že v České republice jako demokratickém a právním státu, založeném na „občanském principu,“ není nositelem státnosti národ. Jejím nositelem je lid, tedy skupina lidí bez rozdílů jazyka, kultury, tradice atp. Česká republika je dle Budilové, Hirta (2005, s. 6) jako stát: „...*založena na principu suverenity lidu, politickém pluralismu, volné soutěži politických stran, reprezentaci vzešlé z voleb, principu dělby moci a sociálních jistotách.*“ V rámci těchto principů jsou rovněž ústavně garantována práva etnických menšin, ochrana jejich oprávněných zájmů, tvrdí Budilová, Hirt (2005).

Dle Budilové, Hirta (2005) v tomto demokraticky definovaném prostředí působí i Policie České republiky. Její příslušníci se řídí, jak *zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky*, tak dalšími zákonnými normami. Znalost právního řádu je při práci policisty naprosto nezbytná, přičemž ve vztahu k etnickým menšinám se policisté musí řídit několika principy, které z tohoto demokraticky daného právního řádu vychází:

Princip etnické neutrality – policisté musí vykonávat svoji službu bez ohledu na svoji příslušnost k většině nebo menšině. Je nezbytné, aby byli vždy neutrální.

Princip vázanosti zákonem – výkon pravomoci policisty musí být vždy v souladu s platnými zákony, a to i ve vztahu k příslušníkům etnických menšin (Budilová, Hirt, 2005).

Dle Budilové, Hirta (2005) má právě princip vázanosti zákonem, ve vztahu k etnickým menšinám, v práci policistů určitá specifika. Zejména se jedná o specifikum tzv. latentní kriminality páchané na příslušnících etnických menšin. Jde o různá protizákonná konání jako např. převaděčství nebo zaměstnávání těchto jedinců za zjevně nevýhodných a protiprávních podmínek. O této trestné činnosti se policisté často nedozví, jelikož ji tyto oběti z různých příčin neoznamují. Dalším specifikem je páchání trestné činnosti příslušníky etnické menšiny na základě odlišných sociokulturních vzorců chování, které si přinesli ze svého rodného prostředí. V těchto případech je nutné, aby policista postupoval striktně dle platných českých zákonů.

Ve vztahu k etnickým menšinám plní policie, dle Budilové, Hirta (2005), několik rolí:

Role ochranná – ochrana oprávněných zájmů příslušníků etnické menšiny (i většiny).

Role sankční – povinnost policistů podílet se na potírání všech forem diskriminace etnických menšin. Dohled nad dodržováním *principu rovnoprávnosti*.

Role preventivní – policie by se měla kromě represe zaměřit i na osvětovou a preventivní činnost (Budilová, Hirt, 2005).

Dnešní dynamická doba není jednoduchá pro žádnou výkonnou moc a její orgány. Zejména demokratická společnost má oproti těm totalitárním jednu velkou „nevýhodu,“ musí dbát na dodržování lidských práv. To co je tím nejhodnotnějším výdobytkem naší moderní společnosti, je pro správu státu velkou komplikací. Policie ČR jako moderní evropský bezpečnostní sbor se musí s tímto úkolem rovněž vypořádat. V této souvislosti je důležité důsledné vzdělávání a zvyšování informovanosti samotných příslušníků tak, aby dodržování lidských práv a jejich vymáhání bral každý z nich za samozřejmou věc.

4.2 Vzdělávání policistů v oblasti integrace etnických menšin

Další vzdělávání policistů je velmi důležitou oblastí jejich rozvoje kariéry a pochopení smyslu policejní práce. Rovněž v oblasti etnických menšin jsou v Policii ČR pořádány různé kurzy k prohloubení jejich znalostí o této problematice. Podle Pospíšilové (2008) je policejní vzdělávání prováděno v rámci Vyšších (dříve středních) policejních školách Ministerstva vnitra. Dále jsou policistům k dispozici vzdělávací kurzy ve Školních policejních střediscích, která spadají do působnosti určených krajských policejních ředitelství. Střediska jsou vybavena učebnami, poskytují ubytování, stravování a zajišťují vysílání jednotlivých policistů do kurzů, na základě tzv. rozkazů vedoucích organizačních článků těchto konkrétních policistů. Kurzy jsou organizovány jak na základě vzdělávacích doporučení Ministerstva vnitra, tak i na základě nabídky externích subjektů.

4.2.1 Specifika vzdělávací skupiny - policisté

Příslušníci Policie ČR jsou velmi svéráznou skupinou. Jejich vzdělávání se vyznačuje několika specifiky. Jak uvádí Pospíšilová (2008) policisté jako vzdělávací skupina:

- jsou velmi přísně *stratifikováni a konformní*, málokdy se někdo z nich projevuje samostatně,
- je u nich časté přijímání obranné pozice, přecházející snadno do konfrontačního stylu komunikace.
- mají velmi slabé znalosti a rozhled v oblasti společenských věd, u policistů se jedná o obecný jev, na který nemá vliv jejich dosažené vzdělání,
- nejsou motivováni k dalšímu vzdělávání, teoretické znalosti a jejich další rozvoj není dle velké části policistů potřebný,
- mají tendence vyjadřovat se ke kterémukoliv tématu, aniž by k tomu měli dostatečné znalosti nebo kompetence,
- jejich pohled na problém bývá většinou jednostranný,
- v jejich vzdělávací skupině je častý výskyt *infikátora*, resp. *infikátorů* (Pospíšilová, 2008).

Pospíšilová (2008) se dále vyjadřují k Policii České republiky jako takové. Jde o jednu z největších společností v zemi. Je „...organizací přísně stratifikovanou, vojensky organizovanou, nadměrně byrokratizovanou, do jisté míry uzavřenou a převážně maskulinní (ženy se často přizpůsobují a přebírají maskulinní vzory chování)...“ uvádí Pospíšilová (2008, s. 7) a dále doplňují, že policejní zaměstnání je velmi náročné na psychiku, je silně zatěžující. Policista se neustále setkává s převážně negativními společenskými jevy, kriminálními delikty a jejich pachateli, ale i dalšími patologickými jevy. Toto pracovní prostředí by vyžadovalo mnohem důkladnější poskytování pomoci policistům, supervize, ale i jiné formy poskytování zpětné vazby k výsledkům jejich práce. Současný systém nastavení Policie ČR takové formy odborné pomoci, ale i stylu řízení, neumožňuje. Tento stav následně vede k častému *syndromu vyhoření*, *silné frustraci*.

V oblasti týkající se etnických menšin se dle Pospíšilové (2008) projevuje již zmíněná, velmi slabá orientace policistů v oblasti společenských věd. Příslušníci po

velmi dlouhou dobu, někdy prakticky po celý svůj aktivní život, vykonávají jedno povolání. To má někdy za následek úzký policejní pohled na danou problematiku. Někteří policisté se následně domnívají, že jsou nositeli jakési *jediné univerzální pravdy*. Toto jejich přesvědčení vychází z jejich domněnky, že oni jsou ti, kteří přicházejí v každodenní praktické službě do styku s „realitou života,“ a proto ji musí znát nejlépe. V této souvislosti je důležitá právě osoba *infikátora*, což je jedinec, jenž je přesvědčen o své *univerzální pravdě*, má silně rasistické a xenofobní názory, které prosazuje i přes naprostou neznalost problematiky. Vyskytuje se prakticky v každé vzdělávací skupině policistů, jedná se o služebně staršího policistu, který je v kolektivu velmi respektován. Představuje jakéhosi mluvčího skupiny, který bojuje za tu „správnou pravdu.“

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že vzdělávání policistů není vůbec jednoduchá věc. Vyžaduje odborné znalosti a silnou vůli lektora.

4.2.2 Některé vzdělávací kurzy v Policii ČR, zaměřené na oblast extremismu a etnických menšin

V rámci uvedené problematiky je stěžejním vzdělávacím zařízením Policejní akademie ČR, která je státní vysokou školou, univerzitního typu. V současné době dle internetového serveru školy <http://www.polac.cz/> (2012) jsou v programu celoživotního vzdělávání, v oblasti extremismu a etnických menšin, nabízeny tyto specializační kurzy:

1. **Extremismus a terorismus ve světě a u nás** – vzdělávací kurz určený pro příslušníky PČR, SKPV a Vyšších policejních škol. Jeho cílem je seznámení účastníků s metodami boje proti terorismu. Tematickými okruhy jsou např. analýza současného stavu extremismu u nás, ženy a pravicový extremismus, vybrané aktivity pravicových extremistů, vymezení terorismu atp.
2. **Extremismus a islamismus** – kurz určený pro příslušníky PČR, ale i pro další osob z oblasti veřejné správy. Cílem je opět osvěta v oblasti pravicového extremismu, nebezpečí islámofobie a přijetí opatření k projevům extremismu a islamismu v ČR a EU.

3. **Rasisticky motivovaná trestná činnost ideologické povahy** – tento kurz je vyhrazen pouze pro policisty – specialisty pro boj s extremismem. Jeho cílem je prohloubení znalostí vybraných policistů o dané problematice, extremismu a veškeré rasově motivované trestné činnosti ideologické povahy. Jsou rozebírány také konkrétní kazuistiky – analýzy případů (<http://www.polac.cz/>, 2012).

Uvedené kurzy jsou nabídkou pouze na rok 2012/2013. Vzhledem k aktuálnosti dané problematiky, lze očekávat rozšíření podobných kurzů pro policisty.

Další specializační vzdělávání policistů je v České republice poměrně mladou záležitostí. Po absolvování základní odborné přípravy, po nástupu ke sboru, většina policistů již nikdy žádný další teoretický výcvik nenavštíví. Bylo by bláhové se domnívat, že v současné době šestiměsíční základní kurz dokáže předat veškeré potřebné poznatky a zbytek se již člověk naučí praxí. Do budoucna je důležité provést zásadní reformu policejního školství tak, aby plnilo úkoly dalšího vzdělávání a profesního růstu policistů, tak jak je to obvyklé v jiných orgánech státní správy nebo soukromých subjektech.

4.6 Multietnická policie v České republice

V naší zemi jsme si již zvykli, že v různých pracovních pozicích se standardně setkáváme s příslušníky etnických menšin. Ale co policie? Je na takovou změnu sama připravena? A je na tuto změnu připravena česká veřejnost? Na tuto otázku se v této práci pokusíme odpovědět zejména v praktické části, dotazníkovou sondou. V této podkapitole si shrneme základy budování multietnické policie v České republice.

Jak vyplývá z *Usnesení vlády ČR č. 384/2008*, kterým byla přijata *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám v období let 2008 až 2012*, myšlenka zaměstnávání příslušníků etnických menšin v Policii ČR není rozhodně nová. V minulosti byla v roce 2006 vytvořena informační kampaň, která poskytovala informace pro příslušníky etnických menšin o možnosti zaměstnání u Policie ČR. Zaměřovala se zejména na ty jedince z řad menšin, kteří splňovali zákonné

požadavky pro práci policisty. Nebyly jim vytvořeny žádné zvláštní podmínky. Ty jsou pro všechny stejné, uvádí je např. internetový server <http://www.policie.cz> (2013):

- Občanství České republiky,
- minimální věk 18 let,
- bezúhonnost
- dosažené středoškolské vzdělání s maturitou,
- fyzická, zdravotní a osobnostní způsobilost,
- zákaz členství v politických stranách a hnutích,
- zákaz výkonu živnosti nebo jiné výdělečné činnosti a rovněž zákaz členství v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob, vykonávajících podnikatelskou činnost (<http://www.policie.cz/>, 2013).

Jak se dále uvádí ve Strategii (2008), hlavním cílem této akce bylo předvést policii jako moderní společnost, která netrpí předsudky v zaměstnávání příslušníků etnických menšin. Takovou možnost bere naopak jako příležitost a posílení svého renomé. V souvislosti s informační kampaní v roce 2006 byla provedena distribuce letáků, plakátů a byl vytvořen rozhlasový spot. Součástí kampaně byly rovněž debaty s cílovými zájemci o práci policisty. Vzhledem k tomu, že zákonné normy, zejména zák. č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, zakazují shromažďování údajů o národnosti uchazečů k policii, je statistický výstup z této kampaně velmi obtížný. Avšak v určitém období po kampani, byl na náborových centrech policie zaznamenán nárůst zájemců o informace z řad cílových skupin. Stejně tak byla hojná účast příslušníků etnických menšin na pořádaných besedách. Dle zjištěných informací, většina zájemců nesplňovala zákonné požadavky pro práci v Policii ČR, zejména se jednalo o požadavek na dosažené vzdělání.

4.6.1 Policejní vzdělávání příslušníků etnických menšin

Dle Strategie (2008) je jedním z cílů uvedené kampaně, která v podobném duchu pokračovala i v dalších letech, rozšíření povědomí o práci policisty i mezi nejmladšími příslušníky etnických menšin, zejména těmi, kteří mají nastoupit ke

svému středoškolskému vzdělání. Tato aktivita nazvaná „*Policie pro všechny*“ byla uložena k realizaci Vyšší policejní škole a Střední policejní škole v Holešově. Jedná se o jeden z dalších příspěvků policie k integraci menšin do společnosti a rovněž ke zvyšování jejich zaměstnatelnosti.

Jak dále uvádí *Výroční zpráva VPŠ a SPŠ v Holešově pro šk. rok 2011/2012*, dostupná na internetovém serveru <http://www.spshol> (2012), byl projekt nazván: „*Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově.*“ Ke skutečnému spuštění došlo oproti plánovanému roku 2008 až v roce 2010, po schválení dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, přičemž platnost dotace skončila v roce 2012. V průběhu realizace projektu navštívili pracovníci školy desítky úřadů a stovky základních škol. Vytipováno bylo 438 žáků 9. tříd, kteří byli systematicky připravováni k přijímacím zkouškám na školu. V období let 2010 až 2012 bylo ke čtyřletému maturitnímu studiu přijato 55 žáků z řad příslušníků 15 etnických menšin. K úspěšné realizaci projektu bylo školou vytvořeno 12 výukových materiálů. Vzhledem ke změně ekonomicko-politické situaci je v současné době projekt ve stádiu udržitelnosti, do roku 2017 a je financován výhradně z prostředků školy.

Je pochopitelné, že v situaci, kdy je z finančních důvodů omezován příjem policistů jako takových, dochází rovněž k omezování podpory různých projektů a aktivit, zaměřených na nábor příslušníků etnických menšin. Otázka spíše stojí tak, zda je vůbec správné omezovat finance na bezpečnost, bezpečnostní sbory. Ekonomická krize, kterou v současné době prožíváme, jednou skončí, avšak kriminalita se krizí neztrácí, spíše naopak. Stejně tak v tomto období nezmizí příslušníci etnických menšin, jejichž integrace je podstatnou otázkou budoucnosti. V následující kapitole, která na tuto navazuje, a která již patří do praktické části této diplomové práce, řešíme otázku, zda policisté a veřejnost jsou vůbec ochotni přijmout menšinová etnika jako své kolegy nebo ty, kteří jim mají „pomáhat a chránit.“

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Metodologie a cíl výzkumné sondy

Celá tato diplomová práce se zabývá otázkami etnik a jejich integrace. Kolik jich tu máme, jakým způsobem je integrovat, jak se nás všechny snaží integrovat Evropská unie. K tomu všemu se pokoušíme přidat ještě jeden způsob integrace, integraci policíí. Jak již bylo naznačeno v úvodu této práce, zaměstnání policisty vždy bylo a je žádané. Z tohoto důvodu se domníváme, že případné začlenění etnických menšin do struktur Policie ČR, jim může dodat pocit normalnosti, pocit platného člena české společnosti. Stojíme však před jednou otázkou. Češi, jako národ, pokud je chápeme v zákonném vymezení, mají velmi dlouhou a složitou historii, která je naplnila pocitem nedůvěry vůči jiným etnikům. Jsou tedy Češi na možnost výskytu příslušníků etnických menšin v Policii ČR připraveni?

5.1 Cíle výzkumné sondy

Hlavní cíl výzkumné sondy již byl naznačen. Chceme ověřit, zda je česká společnost připravena na policisty menšinových etnik. Další podstatou skutečností pro naši sondu je, zda se jedná o již sloužícího policistu anebo naopak člověka, který se nepohybuje v prostředí tohoto bezpečnostního sboru. Domníváme se totiž, že mezi těmito dvěma skupinami české společnosti jsou v této otázce jisté rozdíly, které mohou být zajímavé. Proto se sonda zaměřuje zvláště na policisty a na ostatní občany a byl stanoven výzkumný problém: **Jaké jsou názory policistů a ostatních občanů na zaměstnávání příslušníků etnických menšin v Policii ČR a má povolání policisty na tyto názory nějaký vliv?** Mimo tento hlavní výzkumný problém jsou sledovány další vedlejší ukazatele, jako jsou věk, vzdělání, pohlaví a typ bydliště respondentů a celkové názorové rozdíly na problematiku etnických menšin, mezi policisty a ostatními občany.

5.1.2 Výzkumné otázky

V rámci vymezeného výzkumného problému jsme stanovili 5 výzkumných otázek, na které jsme hledali odpověď. Otázky byly stanovovány na základě

předchozího studia odborné literatury, praktické zkušenosti autora práce z povolání policisty.

Výzkumná otázka č. 1 – Mají policisté a ostatní občané dobré povědomí o početních stavech menšinových etnik v České republice?

Výzkumná otázka č. 2 – Vidí policisté a ostatní občané v migraci nových etnik do ČR spíše pozitivně?

Výzkumná otázka č. 3 – Požadují policisté a ostatní občané v otázce začlenění příslušníků etnických menšin do většinové společnosti plné začlenění?

Výzkumná otázka č. 4 – Budou policisté a ostatní občané odmítat potencionální zaměstnávání příslušníků etnických menšin v Policii ČR?

Výzkumná otázka č. 5 – Budou policisté a ostatní občané respektovat příslušníky etnických menšin, jako již sloužící policisty?

K tomu, jaké jsme měli v případě těchto výzkumných otázek předpoklady, se vyjádříme v poslední kapitole - Diskuze.

5.3 Metoda výzkumné sondy

V souvislosti se zvoleným výzkumným problémem jsme se rozhodli využít kvantitativního způsobu sběru dat – **dotazníku**. Ten je dle Průchy, Walterové a Mareše (2003, s. 49) definován jako: „Výzkumný a diagnostický prostředek ke shromažďování informací prostřednictvím dotazování osob. Podstatou je soubor otázek (výroků) zkonstruovaný podle kritérií vědecké metodologie, předkládaný v písemné formě. Objektivnost získaných výsledků závisí významně na formulaci otázek, výběru respondentů a způsobu zadávání dotazníku. Využití dotazníku pro výzkum a praxi je velmi široké...“

Při sestavování dotazníku bylo využito odborné literatury, předchozích znalostí a potřeb výzkumného problému. Dotazník byl po vyhotovení podroben testu na vzorku respondentů, přičemž na základě tohoto testování byly provedeny některé jeho další úpravy, a to z hlediska smysluplnosti a relevantnosti. Konečná podoba byla konzultována s vedoucí práce PhDr. Helenou Skarupskou, Ph.D. Prvních pět

otázek se týká ukazatelů týkajících se osobností respondentů. Otázka 6 je zaměřena na praktickou znalost resp. všeobecný přehled respondentů, o počtech menšinových etnik v ČR. Otázky 7 – 10 jsou zaměřeny na obecná témata, týkající se integrace etnických menšin. Otázky 11 – 30 jsou rozděleny dle etnické příslušnosti zkoumaných etnik, přičemž se jedná o opakující dotazy ve vztahu k těmto jednotlivým etnikům, kdy je posuzována přijatelnost těchto etnik pro respondenty. Byli zvoleni příslušníci vietnamského, ukrajinského, slovenského a romského etnika. I když z hlediska statistického, jak je patrné z první kapitoly této práce, nepatří romské etnikum do čtyř nejčastějších v České republice, byli Romové do toho dotazníku zahrnuti. Důvodem je jak návaznost této práce na předcházející bakalářskou práci, tak i skutečnost, že údaje ze sčítání lidu v roce 2011 mohou být velmi zavádějící. Dlouhodobým známým faktem je, že Romové se ke své národnosti, z různých důvodů, nehlásí. Dalším podstatným faktem je, že sčítání lidu v roce 2011 ukázalo nový fenomén, při kterém údaj o národnosti není respondenty vyplňován, a tak tento údaj může být velmi zkreslený. V neposlední řadě je zde přetrvávající zkušenost autora práce, který z praktického výkonu služby policisty vyzoroval, že s těmito čtyřmi etniky policisté přicházejí do kontaktu nejčastěji. Konečná podoba dotazníku – viz příloha č. 1.

5.4 Vzorek respondentů

Výzkumná sonda byla prováděna v období měsíce října 2012 až ledna 2013. Celkový soubor distribuovaných dotazníků byl 110, přičemž plánem bylo rovnoměrné rozdělení tohoto souboru mezi dvě sledované skupiny, policisty a ostatní občany. Ostatní údaje jako vzdělání, věk, pohlaví, bydliště byly do dotazníku zahrnuty pro lepší přehled o vzorku respondentů.

Soubor dotazníků pro policisty byl rozšiřován autorem diplomové práce a několika poučenými spolupracovníky, a to v rámci několika obvodních oddělení policie na území města Olomouce a rovněž místních oddělení policie na území Hlavního města Prahy. Dále byl distribuován rovněž mezi vyšetřovatele Služby kriminální policie a vyšetřování Hlavního města Prahy. Je třeba dodat, že sonda se u této skupiny týkala výhradně tzv. státních policistů, Policie ČR.

Ostatní (civilní) občané byli dotazováni v budově Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, zejména v hodinách oboru Pedagogika – sociální práce. Dále byly o spolupráci, prostřednictvím poučených osob, požádány další osoby z okruhu známých a přátel autora diplomové práce.

6 Vyhodnocení výzkumné sondy

Po provedení teoretického zkoumání, vyhotovení dotazníku a jeho distribuci, následovala fáze zpětného sběru dotazníků a jejich vyhodnocení s písemným zpracováním.

Než přistoupíme k samotnému popsání postupu vyhodnocení dotazníků, považujeme za podstatné zde uvést, že původním záměrem autora práce bylo realizovat klasický výzkum s počtem kolem 500 respondentů. Bohužel při distribuci jsme narazili na nezáměr a odmítnutí ze strany mnoha potenciálních respondentů. Příkladem je jedno z oddělení cizinecké policie, které jako celek odmítlo dotazníky přijmout. V tomto případě bylo odmítnutí zřejmě způsobeno praktickými zkušenostmi zdejších policistů z výkonu práce s cizinci, které vyústilo v nechuť vyplňovat dotazníky na dané téma. Z tohoto důvodu byla, s velkými obtížemi, realizována alespoň distribuce 110 dotazníků, které se ani tak nevrátily všechny, jak je rozebráno níže. Z výše uvedených důvodů má praktická část této diplomové práce formu pouze výzkumné sondy.

Na začátku bylo zjištěno, že z celkového počtu rozdaných 110 dotazníků se vrátilo pouze 96, přičemž dalších 5 bylo vyplněných pouze zčásti, přičemž nezodpovězené otázky se týkaly některých zásadních témat. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o jejich vyřazení ze sondy. Konečný počet 91 dotazníků představuje návratnost 83%.

V další fázi byly dotazníky rozděleny do dvou skupin. Do skupiny, která uvedla jako své zaměstnání policista a na ostatní. Takto bylo zjištěno, že vzorek se skládá ze 45 policistů a 46 ostatních občanů. Poté bylo přistoupeno k vyhodnocení dotazníků, které bylo provedeno čárkovou metodou. Dvě skupiny, 30 otázek s jednotlivými odpověďmi.

V další fázi již bylo využito počítačové techniky, jelikož jsme přistoupili k vyhotovení tabulek, které byly opět koncipovány tak, aby přehledně zobrazovaly dvě samostatné skupiny a celkové výsledky. Názvy zkoumaných skupin jsme určili jako policisté a ostatní občané, aby druhá skupina vyjadřovala odlišnost proti skupině policistů. Do těchto tabulek byla zanesena číselná zobrazení jednotlivých výsledků čárkování. Poté byly z číselných údajů vypočítány průměry za jednotlivé skupiny a

za součty obou skupin. Procentuální vyjádření byla pro přehlednost co nejvíce zaokrouhlována max. na jednoí desetinné místo a pouze výjimečně na dvě desetinná místa. Po tomto byl vytvořen popis jednotlivých tabulek a dále grafické zobrazení všech získaných výsledků u každé otázky. To jsme učinili z důvodu následného lepšího vyhodnocení a porovnávání výsledků. Po všech těchto úkonech byla statistická data zanesena do diplomové práce.

6.1 Statistická data

Na následujících stranách je proveden celkový grafický souhrn získaných dat, na základě čárkového vyhodnocení přijatých dotazníků.

Otázka č. 1 - Jaké je Vaše pohlaví?

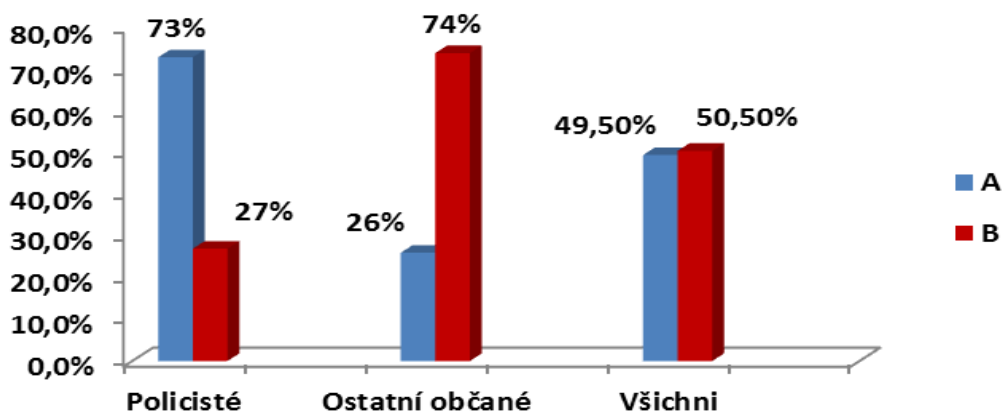
Odpovědi: a) muž, b) žena

Tabulka č. 1 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	33	73%	12	26%	45	49,5%
B	12	27%	34	74%	46	50,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, sběrem dat bylo získáno celkem 91 dotazníků. Z toho bylo celkem 45 policistů a 46 ostatních občanů. Ze vzorku policistů bylo 33 mužů a 12 žen, naproti tomu u vzorku ostatních občanů bylo zjištěno 12 mužů a 34 žen. Tento poměr mužů a žen na celkovém vzorku respondentů je vyjádřen 49,5 procenty v případě mužů a 50,5 procenty v případě žen. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 1.**

Graf č. 1 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 1.

Jak je z grafu č. 1 patrné, procentuální zastoupení mužů a žen je zcela odlišné ve skupině policistů a ostatních občanů. Tento fakt byl způsoben zejména u policistů celkovým zastoupením žen v Policii ČR.

Otázka č. 2 – Jaký je Váš věk?

Odpovědi: a) méně než 20 let, b) 20 – 30, c) 31 – 45, d) 46 – 60, e) více než 60

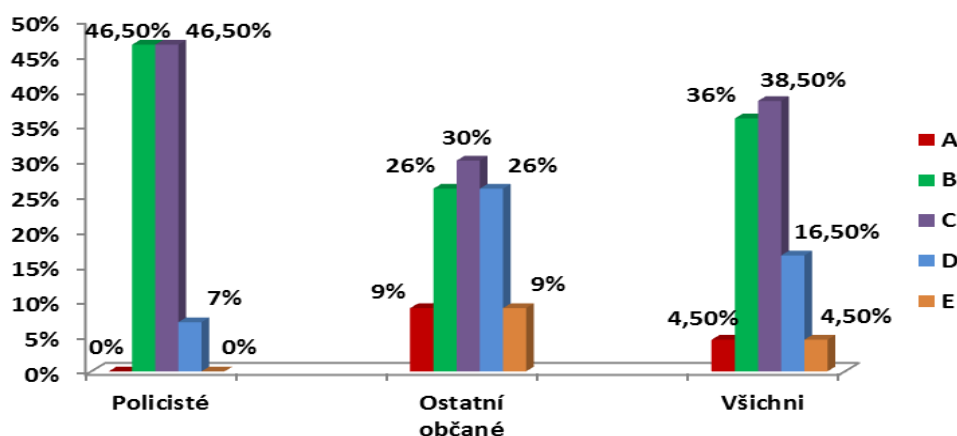
Tabulka č. 2 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	0	0%	4	9%	4	4,5%
B	21	46,5%	12	26%	33	36%
C	21	46,5%	14	30%	35	38,5%
D	3	7%	12	26%	15	16,5%
E	0	0%	4	9%	4	4,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

V případě otázky č. 2 bylo zjišťováno věkové rozložení respondentů. Poměrně zajímavé je rozložení u policistů. Jak je patrné z tabulky č. 2, tak v kategorii do 20 let věku nebyl respondent žádný. V kategorii mezi 20 a 30 lety bylo 21 dotazovaných a v kategorii mezi 31 a 45 lety věku bylo opět 21 dotazovaných. Ve věkovém rozpětí 46 až 60 let byli tři policisté, přičemž v poslední skupině nad 60 let nebyl policista

žádný. Můžeme zde pozorovat zajímavý fakt, že na místních (obvodních) odděleních policie a Službě kriminální policie a vyšetřování je hlavní věková skupina mezi 20 a 45 lety. Méně jednoznačná je situace u kategorie ostatní občanů. Zde je zastoupena jak skupina do 20 let, počtem 4 respondentů, tak skupina od 20 do 30 let v počtu 12 dotazovaných. Kategorie od 31 do 45 let byla ve vzorku zastoupena 14 osobami. Respondentů od 46 do 60 let bylo v tomto případě 12 a ti kdo dosáhli více než 60 let byli celkem 4. Ostatní osoby z hlediska naší sondy byly tedy zastoupeny v hlavním produktivním věku rovnoměrněji než policisté. Tato skutečnost může být částečně způsobena povahou policejní práce a poměrně velkou generační obměnou, ke které došlo u Policie ČR v posledních letech. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 2.**

Graf č. 2 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 2.

Z grafu č. 2 je patrné, že v celkovém součtu jsou s 36% a 39% zastoupeny kategorie 20 až 30 let a 31 až 45 let, a to zejména v důsledku vlivu vzorku policistů, jak bylo již uvedeno výše.

Otázka č. 3 – Jaké je Vaše zaměstnání?

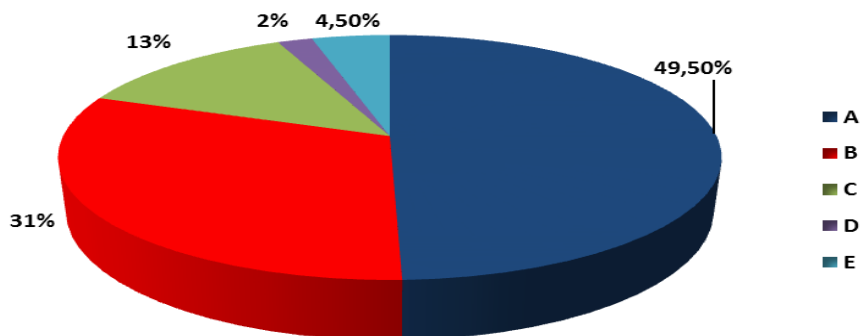
Odpovědi: a) policista, b) jiné, c) bez zaměstnání, d) v domácnosti, e) důchodce

Tabulka č. 3 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Všichni	
	Číselný údaj	Procenta
A	45	49,5%
B	28	31%
C	12	13%
D	2	2%
E	4	4,5%
CELKEM	91	100%

U otázky č. 3 jsme se zaměřili na rozdělení skupiny respondentů na policisty a ty ostatní. Policistů, jak je již uvedeno výše, bylo z celkového počtu 91 respondentů, 45. Skupina ostatních občanů byla rozdělena na jiné, s uvedením konkrétního zaměstnání. K této skupině „jiné“ si přihlásilo celkem 28 dotazovaných, přičemž 86% z nich byli státní zaměstnanci a zbylých 14% zaměstnanci soukromého sektoru. Možnost „bez zaměstnání“ si zvolilo 12 respondentů, v domácnosti byli 2 osoby a 4 uvedli, že jsou v důchodu. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách **zobrazuje graf č. 3.**

Graf č. 3 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 3.

Z grafu č. 3 je patrné, že v případě dvou sledovaných vzorků bylo dosaženo téměř ideálního stavu pro potřeby naší výzkumné sondy, policistů bylo 49,5% a ostatních 50,5%.

Otázka č. 4 – V jakém typu obce bydlíte?

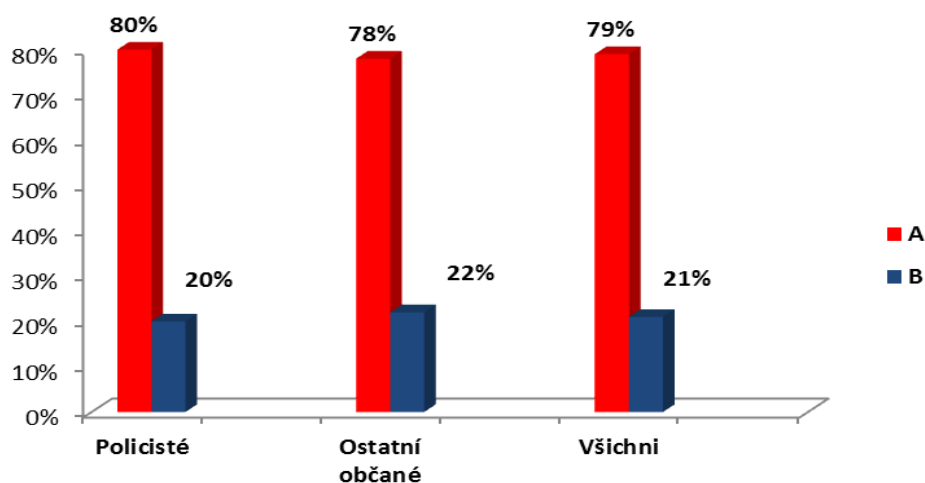
Odpovědi: a) město, b) vesnice

Tabulka č. 4 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	36	80%	36	78%	72	79%
B	9	20%	10	22%	19	21%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

V případě otázky č. 4 bylo u respondentů sledováno jejich současné bydliště. Jelikož tato kategorie nebyla pro náš výzkum rozhodující, byla otázka rozdělena pouze do dvou souborů, a to města a vesnice. Policistů z města bylo 36 a z vesnice 9. Obdobná situace byla i u ostatních občanů, kde bylo z města opět 36 respondentů a z vesnice o jednoho více, tedy 10. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 4.**

Graf č. 4 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 4.

Z grafického znázornění, v grafu č. 4, je zřejmé, že průměrná hodnota obou skupin dohromady se blíží hodnotám jednotlivých skupin samostatně, přičemž se 79% jasně převažuje zastoupení města.

Otázka č. 5 – Jaké je Vaše vzdělání?

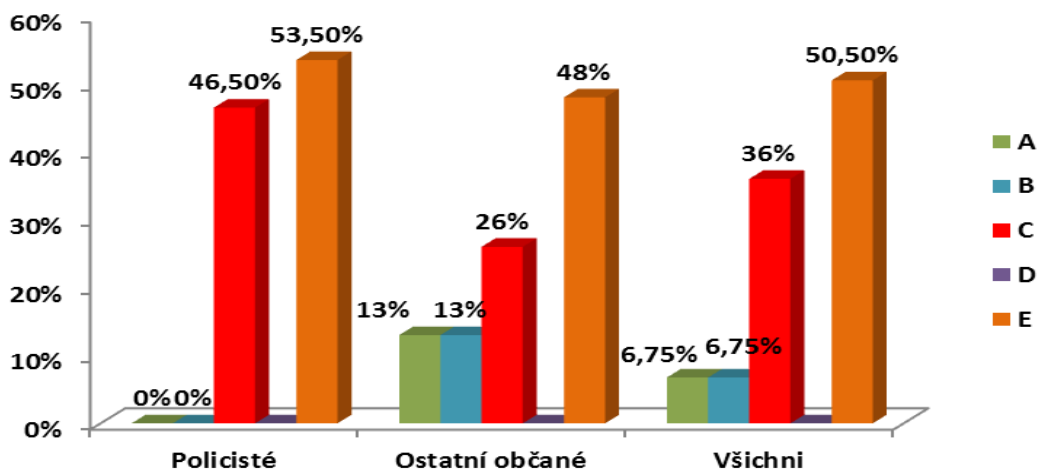
Odpovědi: a) základní, b) SŠ, c) SŠ s maturitou, d) VOŠ, e) VŠ

Tabulka č. 5 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	0	0%	6	13%	6	6,75%
B	0	0%	6	13%	6	6,75%
C	21	46,5%	12	26%	33	36%
D	0	0%	0	0%	0	0%
E	24	53,5%	22	48%	46	50,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Oblast vzdělání, kterou obsahovala otázka č. 5, přinesla rovněž některé zajímavé výsledky. Je to zejména fakt, že policisté jsou poměrně jasně definováni v oblasti svého vzdělání. Z celkového počtu 45 mělo 21 středoškolské vzdělání s maturitou a 24 mělo nějaký druh vysokoškolského vzdělání. V ostatních položkách nebyl zaznamenán žádný respondent. V případě ostatních občanů, kteří byli poměrně různorodou skupinou, bylo v položce základní vzdělání zaznamenáno 6 dotazovaných, stejně tak tomu bylo v položce středoškolského vzdělání bez maturity. Maturitu mělo 12 respondentů a vysokoškolské vzdělání 22 dotazovaných. Vyšší odborné vzdělání neměl nikdo. V případě údaje o vysokoškolském vzdělání byli respondenti požádáni o uvedení svého titulu. Této možnosti využili všichni, přičemž u policistů byli vysokoškoláci rozděleni rovnoměrně na 50% s bakalářským a 50% s magisterským nebo inženýrským titulem. U ostatních občanů převažovaly bakalářské tituly v 82%, oproti těm magisterským nebo inženýrským. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 5.**

Graf č. 5 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 5.

Z grafu č. 5 je patrné, že u respondentů převažovalo vysokoškolské vzdělání v průměru u 50,5% všech dotazovaných. Jednotvárnost míry vzdělanosti u policistů vychází z faktu, že policista musí při svém nástupu k policii mít minimálně středoškolské vzdělání s maturitou. V průběhu aktivní služby si, pokud ho ještě nemá, většina policistů dodělává vzdělání vysokoškolské, které je nezbytné k dalšímu kariéernímu růstu u specializovaných útvarů Policie ČR.

Otázka č. 6 – Jaká jsou dle Vašeho názoru čtyři nejpočetnější menšinová etnika, vyskytující se v ČR?

Odovědi: a) Romové, b) Maďaři, c) Němci, d) Bulhaři, e) Vietnamci, f) Slováci, g) Ukrajinci, h) Poláci, ch) Rusové, i) Chorvati, j) Rusíni, k) Řekové, l) Srbové

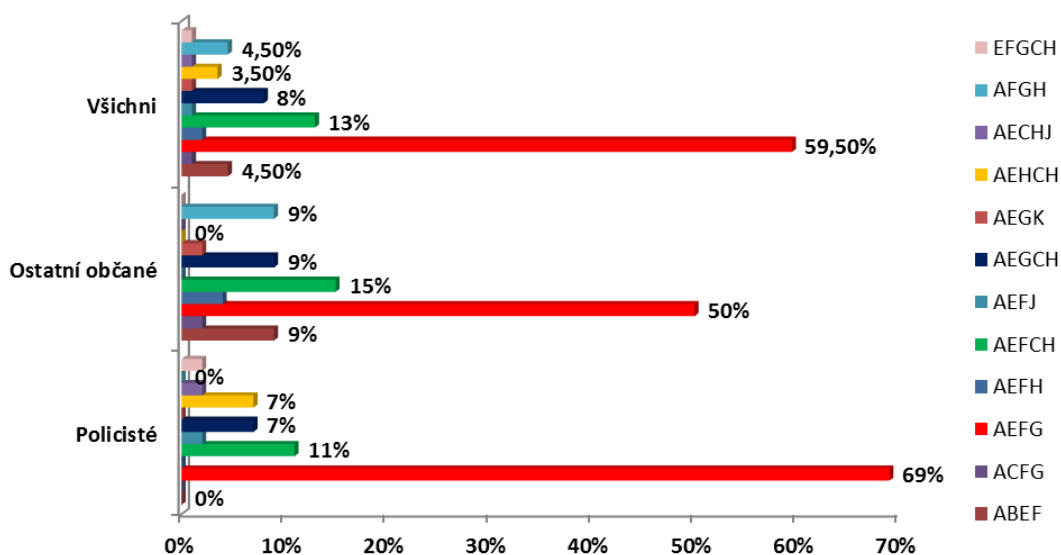
Tabulka č. 6 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
ABEF	0	0%	4	9%	4	4,5%
ACFG	0	0%	1	2%	1	1%
AEFG	31	69%	23	50%	54	59,5%
AEFH	0	0%	2	4%	2	2%
AEFCH	5	11%	7	15%	12	13%
AEFJ	1	2%	0	0%	1	1%
AEGCH	3	7%	4	9%	7	8%
AEGK	0	0%	1	2%	1	1%
AEHCH	3	7%	0	0%	3	3,5%
AECHJ	1	2%	0	0%	1	1%
AFGH	0	0%	4	9%	4	4,5%
EFGCH	1	2%	0	0%	1	1%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Otázka č. 6 byla zaměřena na znalosti respondentů. Jejich úkolem bylo uvést čtyři nejčastější etnika, která se v České republice vyskytují. Tato otázka byla poměrně záludná, jelikož tato čtyři etnika se poměrně často, z hlediska statistiky mění, jak ukázalo i sčítání lidu v roce 2011. Pro lepší orientaci se na tomto místě zaměříme pouze na první tři kombinace. Jako nejčastější uvedlo 31 policistů etnika – Romové, Vietnamci, Slováci a Ukrajinci, podobně tomu bylo u ostatních občanů, kteří rovněž ve 23 případech uvedli tuto kombinaci. Jako druhá v pořadí skončila kombinace – Romové, Vietnamci, Slováci a Rusové, v případě policistů takto odpovědělo 5 osob a v u ostatních občanů to bylo 7 osob. Na třetí příčce není situace

jednoznačná a obě skupiny policistů a ostatních občanů se zde rozcházejí. Policisté byli rozděleni na dvě skupiny, 3 volili soubor odpovědí – Romové, Vietnamci, Ukrajinci, Rusové, avšak rovněž další 3 policisté volili možnost – Romové, Vietnamci, Poláci, Rusové. U ostatních občanů je situace ještě komplikovanější, zde shodně 4 zvolili nejprve kombinaci – Romové, Vietnamci, Ukrajinci, Rusové, následně další 4 i kombinaci Romové, Slováci, Ukrajinci, Poláci, ale dokonce další 4 i soubor – Romové, Maďaři, Vietnamci, Slováci. Za povšimnutí stojí fakt, že mezi tyto etnika až na jednoho respondenta, všichni vždy zahrnuli Romy. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 6.**

Graf č. 6 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 6.

Jak zjišťujeme z grafu č. 6, tak u všech respondentů je s 59,5% za nejpočetnější považována skupina Romů, Vietnamců, Slováků a Ukrajinců. Na druhém místě je s 13% skupina Romů, Vietnamců, Slováků a Rusů a na třetím místě s 8% skupina Romů, Vietnamců, Ukrajinců a Rusů.

Otázka č. 7 – Jaký je Váš názor na tvrzení, že migrace nových etnik do ČR je nezbytná, pro další udržitelný rozvoj naší společnosti?

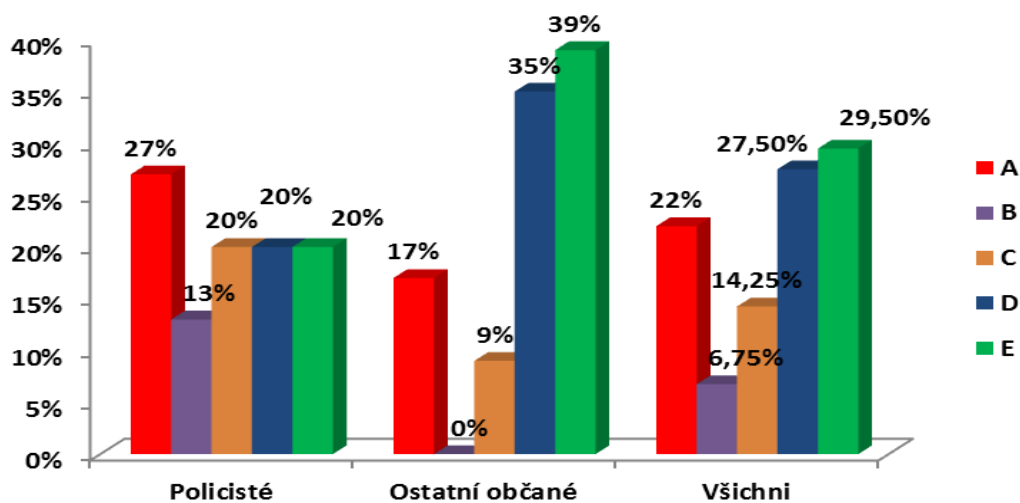
Odpovědi: a) částečně souhlasím, b) zcela souhlasím, c) nevím, nemám vyhraněný názor, d) částečně nesouhlasím, e) zcela nesouhlasím

Tabulka č. 7 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	8	17%	20	22%
B	6	13%	0	0%	6	6,75%
C	9	20%	4	9%	13	14,25%
D	9	20%	16	35%	25	27,5%
E	9	20%	18	39%	27	29,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Uvedená otázka č. 7 je první otázkou tzv. zjišťovacích dotazů, které mají porovnávat názory policistů a ostatních občanů. Z tabulky č. 7 a údajů z dotazníků v ní zanesených je patrné, že 12 policistů s tímto názorem částečně souhlasí, 6 jich souhlasí zcela, a pro zbylé odpovědi nevím, částečně nesouhlasím a zcela nesouhlasím, se vyslovilo shodně 9 policistů. V případě ostatních osob částečně souhlasí pouze 8 respondentů, zcela nesouhlasí žádný. S odpovědí si neví rady 4 dotazovaní, 16 jich nesouhlasí částečně a celých 18 zcela nesouhlasí s tvrzením, že migrace nových etnik je nezbytná pro další rozvoj naší společnosti. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 7.**

Graf č. 7 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 7.

V grafu č. 7 pozorujeme, že průměrnými hodnotami obou skupin bylo dosaženo výsledku, kdy 29,5% všech respondentů s tímto názorem nesouhlasí.

Otázka č. 8 – Jaké jsou dle Vašeho mínění pro naši společnost hlavní pozitiva migrace nových etnik do ČR?

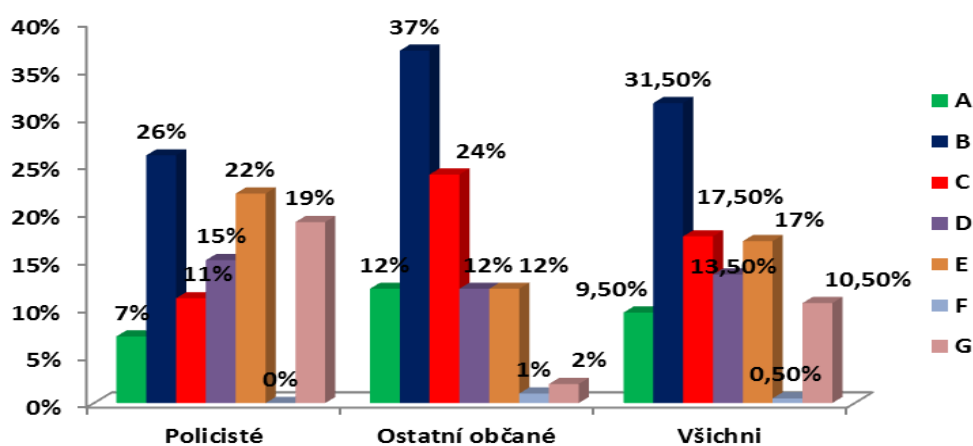
Odpovědi: a) zabránění stárnutí obyvatelstva, b) rozšíření kulturní rozmanitosti, c) snížení mezi-etnické nesnášlivosti, d) příchod vysoce kvalifikovaných osob, e) zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti (dostatek levnější pracovní síly), f) jiná, g) žádná

Tabulka č. 8 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	6	7%	10	12%	16	9,5%
B	21	26%	31	37%	52	31,5%
C	9	11%	20	24%	29	17,5%
D	12	15%	10	12%	22	13,5%
E	18	22%	10	12%	28	17%
F	0	0%	1	1%	1	0,5%
G	15	19%	2	2%	17	10,5%
CELKEM	81	100%	84	100%	165	100%

Výše uvedená otázka zjišťovala, zda respondenti vidí nějaká pozitiva na migraci nových etnik do ČR. Tato a následující otázky jsou specifické v tom, že dotazovaným bylo umožněno vybrat si z více možností, dle jejich názoru. U obou skupin se zaměříme na tři nejpočetnější odpovědi, podrobněji viz Diskuze. Policisté, jejichž celkový počet v této výzkumné sondě byl 45, provedli celkem 81 zakroužkování. Z toho nejvíce tedy 21, uvádělo jako pozitivum rozšíření kulturní rozmanitosti české společnosti. Dalších 18 zakroužkování si vysloužila možnost zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti. V otázce pozitivních přínosů byla dále 12krát zvolena možnost – příchod vysoce kvalifikovaných osob. Nikdo z policistů nevyužil možnosti uvést další pozitivum. U ostatních osob bylo zaznamenáno celkem 84 zakroužkování, u 46 respondentů. Nejčastější s 31 zvoleními byla opět možnost rozšíření kulturní rozmanitosti. Celkem 20krát si respondenti zvolili možnost snížení mezi-etnické nesnášenlivosti. Třetí místo je dělené, když po 10 rovnoměrně dostali možnosti zabránění stárnutí obyvatelstva, příchod vysoce kvalifikovaných osob a zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti. Jeden respondent zvolil možnost uvést další pozitivum – rozšiřování genotypu. Žádné pozitivum v migraci do ČR nevidí pouze 2 ostatní občané. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 8.**

Graf č. 8 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 8.

V grafu č. 8 můžeme vidět, že nejčastější možností, kterou si respondenti v obou skupinách i celkově s 31,5%, zvolili, bylo pozitivum – rozšíření kulturní rozmanitosti současné české společnosti.

Otázka č. 9 – Jaké jsou dle Vašeho mínění pro naši společnost hlavní negativa migrace nových etnik do ČR?

Odpovědi: a) obsazení volných pracovních míst, b) zvýšení kriminality, c) zneužívání sociálního systému, d) zvyšování kulturní rozdílnosti, e) zvyšování tlaku na udržení nízkých mezd, f) jiná, g) žádná.

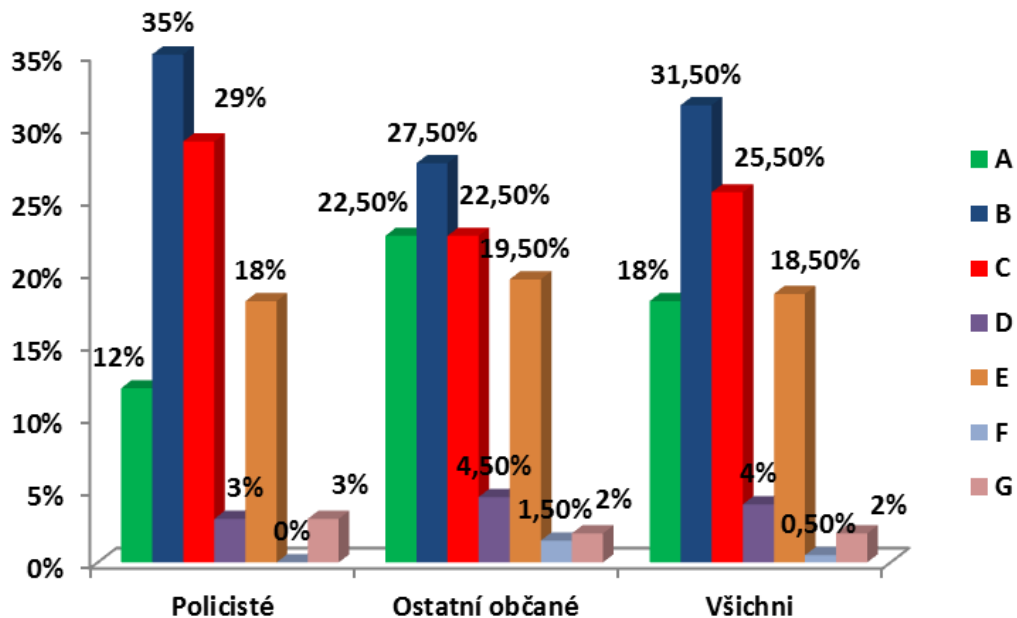
Tabulka č. 9 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	12%	28	22,5%	40	18%
B	36	35%	34	27,5%	71	31,5%
C	30	29%	28	22,5%	58	25,5%
D	3	3%	6	4,5%	9	4%
E	18	18%	24	19,5%	42	18,5%
F	0	0%	1	1,5%	1	0,5%
G	3	3%	2	2%	5	2%
CELKEM	102	100%	123	100%	226	100%

Položka č. 9 sledovala přesný opak položky č. 8, a tedy byla zaměřena na negativa migrace, která respondenti pociťují. Podrobnější rozbor bude opět učiněn v Diskuzi. U policistů, kteří provedli celkem 102 označení, představuje největší negativum zvyšování kriminality, a to v 36 případech. Dalších 30 zakroužkování si vysloužilo zneužívání sociálního systému. Třetí nejčastější negativum v naší výzkumné sondě bylo u 18 policistů zvyšování tlaku na udržování nízkých mezd. Žádné negativum neviděli 3 policisté, své vlastní nevymyslel žádný. U ostatních občanů, kteří udělali celkem 123 kroužků, byla nejčastější v 34 případech možnost – zvyšování kriminality. Druhé místo bylo dělené, po 28 dostalo obsazení volných pracovních míst a zneužívání sociálního systému. S 24 následovalo negativum – zvyšování tlaku na udržení nízkých mezd. Možnost žádné negativum volili 3 ostatní občané a 1 uvedl své vlastní negativum – vytváření segregovaných lokalit.

Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 9.**

Graf č. 9 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 9.

Jak je i z grafu č. 9 patrné, nejčastějším negativem je u obou skupin respondentů, v průměru s 31,5%, zvyšování kriminality ze strany nově příchozích migrantů.

Otázka č. 10 – Jaká je dle Vašeho názoru nejlepší forma začlenění příslušníků etnických menšin do většinové společnosti?

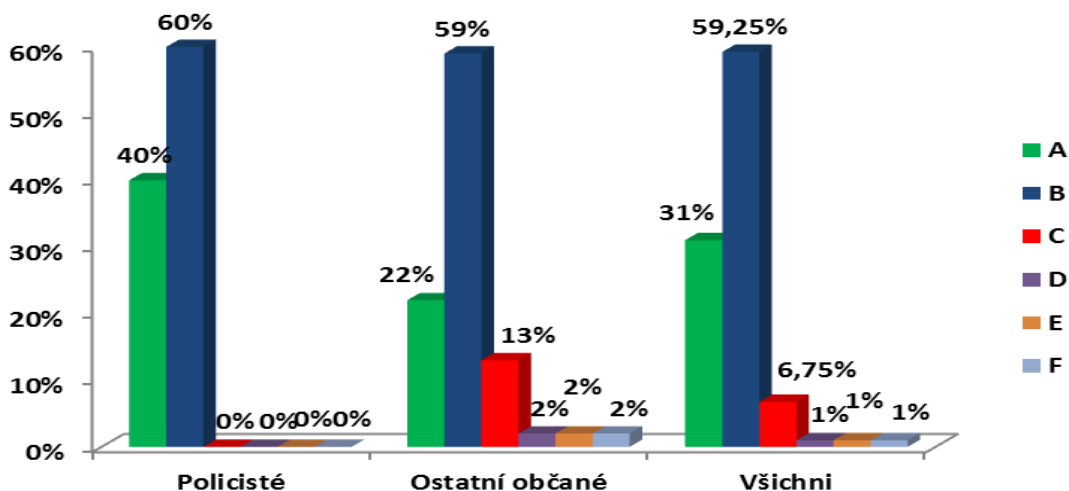
Odpovědi: a) plné začlenění (etnika se musí plně přizpůsobit většinové společnosti), b) částečné začlenění (etnika mají právo na svá kulturní specifika, při respektování platných českých zákonů), c) samostatný vývoj paralelně vedle většinové společnosti (etnika mají právo na svůj vlastní vývoj a většinová společnost jim v tom nemůže bránit), d) jsem proti jakémukoliv začlenění (etnické menšiny by se v naší společnosti neměly vyskytovat), e) jsem proti rozdělování lidí na etnika f) jiná.

Tabulka č. 10 – souhrnné výsledky získaných dat.

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	18	40%	10	22%	28	31%
B	27	60%	27	59%	54	59,25%
C	0	0%	6	13%	6	6,75%
D	0	0%	1	2%	1	1%
E	0	0%	1	2%	1	1%
F	0	0%	1	2%	1	1%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Jak je z výše uvedené tabulky č. 10 patrné, na otázku týkající se názoru na míru začlenění, zvolilo 18 policistů možnost plného začlenění a 27 částečného začlenění. Další možnosti nepovažuje za vhodné žádný policista. U ostatních občanů se rozhodlo pro plné začlenění 18 z nich. Částečné začlenění mělo za nejlepší variantu 27 respondentů této skupiny. Ostatní občané využili rovněž další možnosti odpovědí. Samostatný paralelní vývoj vidí jako nejlepší způsob integrace 6 dotazovaných. Po 1 shodně se vyslovili ostatní občané pro možnost, že jsou proti jakémukoliv začlenění, jeden je proti rozdělování lidí na etnika a jeden uvedl svůj návrh – požaduje plné začlenění, ale v rodině, v domácím prostředí, by jim umožnil projevit svoji vlastní kulturu. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 10.**

Graf č. 10 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 10.

Z grafu č. 10 je patrné, že průměrně 59,25% všech respondentů je pro částečné začlenění menšinových etnik do české společnosti, mají mít tedy právo na svá kulturní specifika, při respektování platných českých zákonů.

Otázka č. 11 – Jaký máte vztah k příslušníkům vietnamského etnika?

Odpovědi: a) částečně kladný, b) zcela kladný, c) částečně záporný, d) zcela záporný, e) stejný jako k ostatním etnikům.

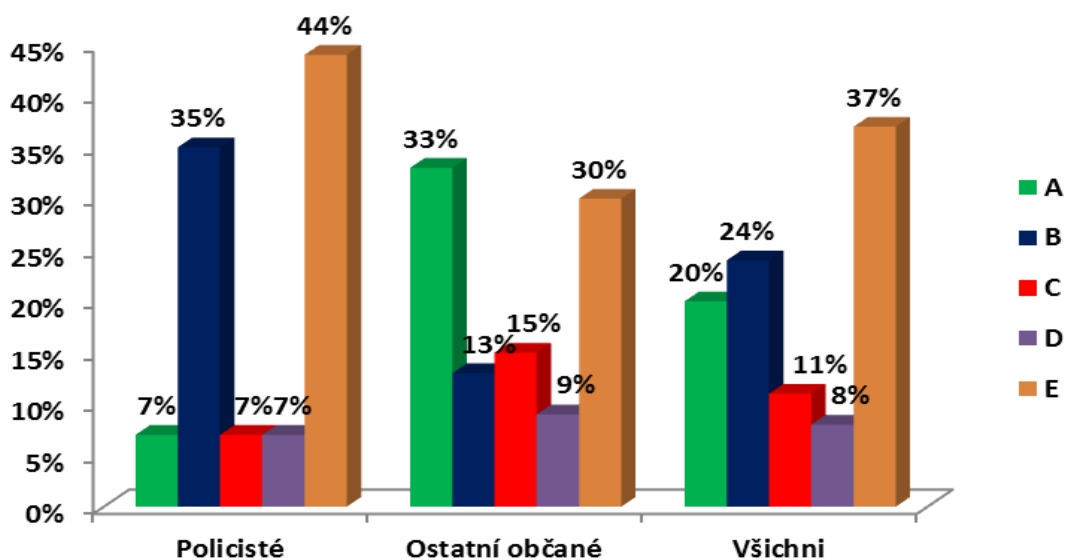
Tabulka č. 11 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	3	7%	15	33%	18	20%
B	16	35%	6	13%	22	24%
C	3	7%	7	15%	10	11%
D	3	7%	4	9%	7	8%
E	20	44%	14	30%	34	37%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Uvedená otázka č. 11 je první z otázek týkajících se čtyř vybraných etnik a jejich možnému uplatnění u policie. V případě vztahu k vietnamskému etniku odpověděli 3 policisté, že ten jejich je částečně kladný. Zcela kladný vztah k tomuto etniku má

16 policistů. Naproti tomu 3 policisté uvedli, že jejich postoj k příslušníkům vietnamského etnika je částečně záporný a další 3 k nim mají zcela záporný vztah. Stejný vztah jako k ostatním etnikům uvedlo 20 policistů. Ostatní občané v 15 případech vyjádřili částečně kladný postoj a v 6 případech zcela kladný postoj. Částečně záporný vztah má k vietnamcům 7 ostatních občanů a zcela záporný vztah mají 4 respondenti z této skupiny. Stejný jako k ostatním etnikům, to byla odpověď 14 ostatních občanů. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 11.**

Graf č. 11 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 11.

Z grafu č. 11 vyplývá, že průměrně 37% všech respondentů má k vietnamskému etniku stejný vztah jako k ostatním etnikům.

Otázka č. 12 – Dokázal/a byste si představit příslušníka vietnamského etnika jako kolegu ve svém zaměstnání?

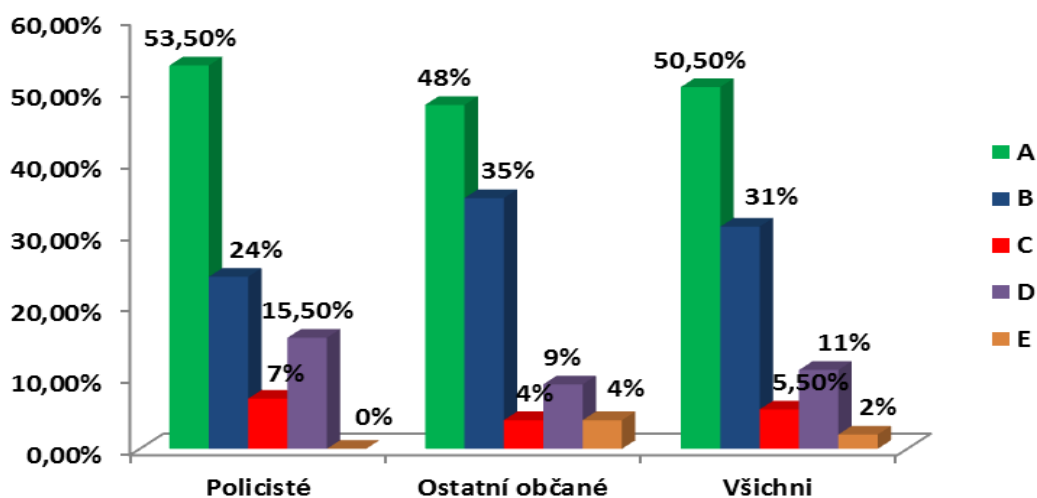
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) spíše ne, d) určitě ne, e) pracuji v zaměstnání s kolegou tohoto etnika.

Tabulka č. 12 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	24	53,5%	22	48%	46	50,5%
B	11	24%	16	35%	28	31%
C	3	7%	2	4%	5	5,5%
D	7	15,5%	4	9%	10	11%
E	0	0%	2	4%	2	2%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

V otázce, týkající se možné spolupráce v zaměstnání s příslušníkem vietnamského etnika, uvedlo 24 policistů, že si tuto možnost spíše dovede představit a 11 si ji dokáže představit určitě. Odpovědi spíše ne se vyjádřili 3 policisté a určitě ne 7 policistů. Žádný z dotazovaných policistů nepracuje ve svém zaměstnání s osobou tohoto etnika. Ostatní občané ve 22 případech uvedli odpověď spíše ano, přičemž pro 16 z nich je to věc určitě představitelná. Spíše si tuto věc neumí představit 2 ostatní občané a 4 určitě ne. Ze všech ostatních občanů 2 pracují ve svém zaměstnání s osobami vietnamského etnika. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 12.**

Graf č. 12 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 12.

Z grafu č. 12 zjišťujeme, že 50,5% všech respondentů si spíše dovede představit příslušníka vietnamského etnika jako kolegu ve svém zaměstnání.

Otázka č. 13 – Dokázal/a byste si představit příslušníka vietnamského etnika jako policistu Policie ČR?

Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

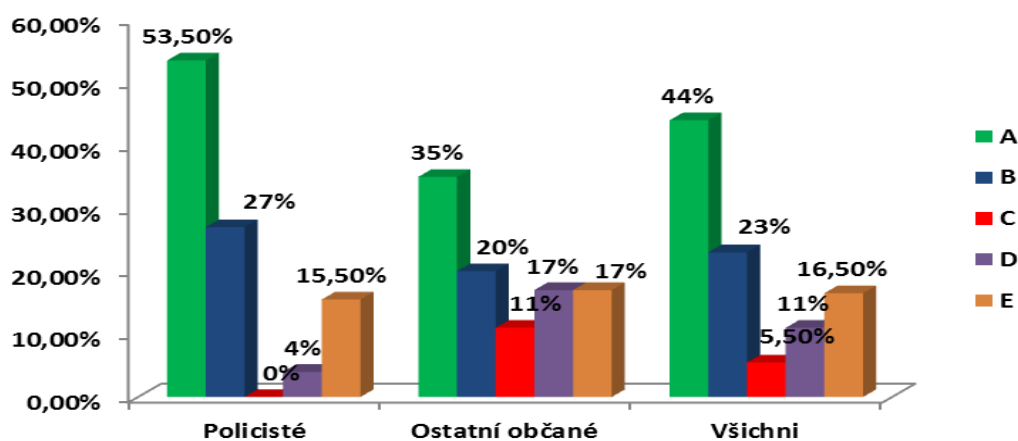
Tabulka č. 13 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	24	53,5%	16	35%	40	44%
B	12	27%	9	20%	21	23%
C	0	0%	5	11%	5	5,5%
D	2	4%	8	17%	10	11%
E	7	15,5%	8	17%	15	16,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Údaje v tabulce č. 13 představují odpovědi na dotaz, zda si respondenti umí představit Vietnamce jako policistu Policie ČR. Samotní policisté se v 24 případech

vyslovili pro možnost spíše ano, určitě ano uvedlo 12 z nich. Odpověď nevím, si nezvolil žádný policista. Spíše si tuto situaci nedovedou představit 2 policisté a 7 ji odmítá určitě. Ostatní občané, resp. 16 z nich, zvolilo v této otázce možnost spíše ano. Určitě si takovou věc dokáže představit 9 ostatních občanů a 5 neví. Shodně 8 zvolilo odpověď spíše ne a určitě ne. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 13.**

Graf č. 13 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 13.

Z grafu č. 13 je patrné, že průměrně 44% všech respondentů si spíše dovede představit příslušníka vietnamského etnika jako policistu Policie ČR.

Otázka č. 14 – Domníváte se, že by příslušník vietnamského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?

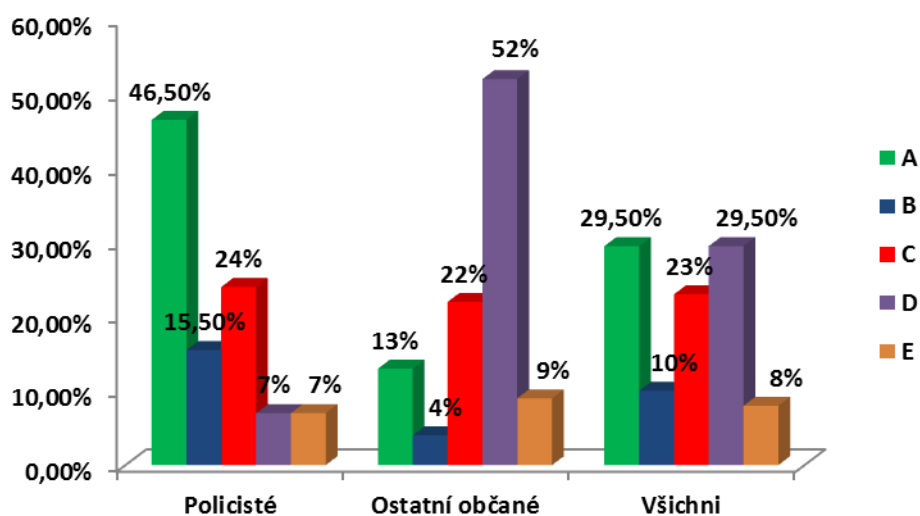
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 14 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	21	46,5%	6	13%	27	29,5%
B	7	15,5%	2	4%	9	10%
C	11	24%	10	22%	21	23%
D	3	7%	24	52%	27	29,5%
E	3	7%	4	9%	7	8%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Z tabulky č. 14 je zřejmé, že na otázku úcty, kterou by měl požívat potencionální policista vietnamského etnika, odpovědělo 21 policistů spíše ano a 7 určitě ano. Odpovědi si není jisto, resp. neví 11 policistů. To, že by policista vietnamského etnika spíše úcty nepožíval si myslí celkem 3 policisté. Rovněž 3 další policisté, kteří se domnívají, že by tento příslušník dostatečné úcty určitě nepožíval. Ostatní občané v této otázce projevili poněkud opačné stanovisko, jelikož 6 se jich domnívá, že by vietnamský policista spíše úcty požíval, a pouze 2, že by měl dostatečnou úctu určitě. Celkem 10 ostatních občanů neví, jak na tuto otázku odpovědět. Převážná většina z nich, tedy 24, si myslí, že by úcty spíše nepožíval a 4 zvolili odpověď, určitě ne. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 14.**

Graf č. 14 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 14.

Graf č. 14 zobrazuje nejednoznačný stav, který získáme při zprůměrování celkových hodnot všech respondentů. Shodně 29,5% všech respondentů se domnívá, že by příslušník Policie ČR vietnamského etnika spíše úcty požíval i spíše nepožíval. Jasnější je situace u jednotlivých skupin, kde je vzájemný poměr v protipólu.

Otázka č. 15 – Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka vietnamského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?

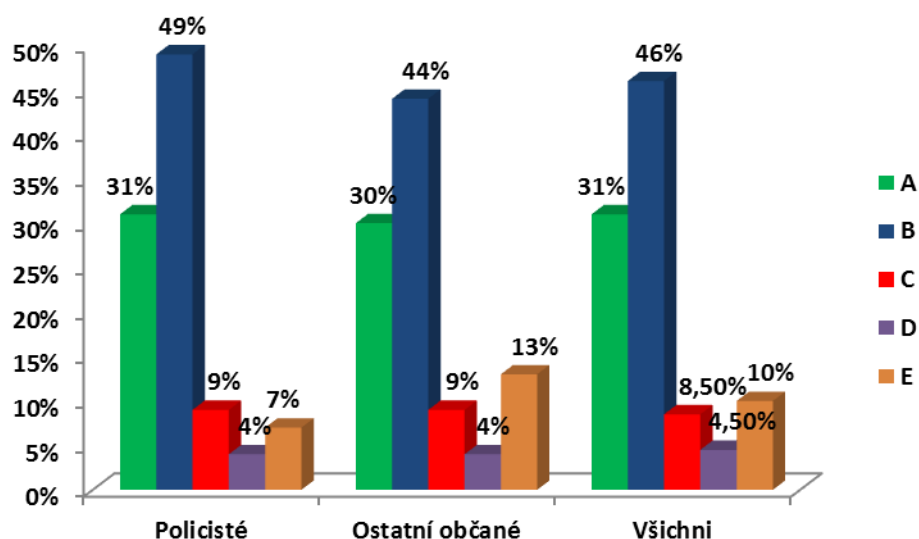
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 15 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	14	31%	14	30%	28	31%
B	22	49%	20	44%	42	46%
C	4	9%	4	9%	8	8,5%
D	2	4%	2	4%	4	4,5%
E	3	7%	6	13%	9	10%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Na poslední otázku, která se týkala vietnamského etnika, odpověděli policisté a ostatní občané poměrně shodně. Vietnamského policistu by spíše respektovalo 14 policistů a určitě by jej respektovalo 22 policistů. Odpovědět na tuto otázku nedokázali 4 policisté, tedy neví, zda by respektovali pokyny a rozhodnutí takového policisty. Tyto rozhodnutí a pokyny by spíše nerespektovali 2 policisté a 3 by je nerespektovali určitě. Obdobně odpověděli ostatní občané, kdy opět 14 z nich by spíše respektovalo pokyny vietnamského policisty, 20 by je respektovalo určitě. Rovněž 4 si nejsou jisti, jak na takto položenou otázku odpovědět. Pokyny a rozhodnutí by spíše nerespektovali 2 ostatní občané a 6 by je potom nerespektovalo určitě. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 15.**

Graf č. 15 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 15.

Jak je patrné z grafu č. 15, tak v průměru 46% všech respondentů by respektovalo pokyny a rozhodnutí policisty, vietnamského etnika.

Otázka č. 16 – Jaký máte vztah k příslušníkům ukrajinského etnika?

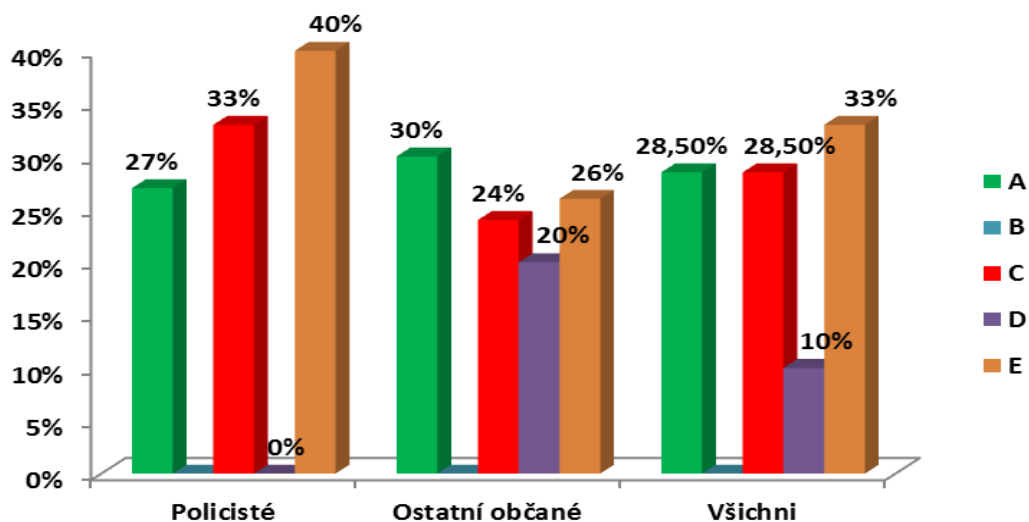
Odpovědi: a) částečně kladný, b) zcela kladný, c) částečně záporný, d) zcela záporný, e) stejný jako k ostatním etnikům.

Tabulka č. 16 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	14	30%	26	28,5%
B	0	0%	0	0%	0	0%
C	15	33%	11	24%	26	28,5%
D	0	0%	9	20%	9	10%
E	18	40%	12	26%	30	33%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Jak je patrné z výše uvedené tabulky č. 16, v případě první otázky k příslušníkům ukrajinského etnika odpovědělo celkem 12 policistů, že mají k tomuto etniku částečně kladný vztah, zcela kladný vztah nemá žádný policejní respondent. Naproti tomu částečně záporný vztah uvedlo 15 policistů a zcela záporný opět žádný. Stejný vztah jako k jiným etnikům má celkem 18 policistů z naší výzkumné sondy. V případě ostatních občanů je situace následující, 14 z nich odpovědělo, že má k ukrajinským etnickým příslušníkům částečně kladný vztah, zcela kladný nemá opět žádný respondent této skupiny. Dalších 11 dotazovaných uvedlo, že jejich vztah k tomuto etniku je částečně záporný a konečně 9 jich uvedlo, že k nim má vztah zcela záporný. Celkem 12 ostatních občanů odpovědělo, že jejich vztah k Ukrajincům je stejný jako k jiným etnikům. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 16.**

Graf č. 16 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 16.

Dle výsledků uvedených v grafu č. 16 je zřejmé, že v průměrném součtu všech respondentů vítězí v 33% možnost d), tedy, že respondenti mají k příslušníkům ukrajinského etnika stejný vztah jako k ostatním etnikům.

Otázka č. 17 – Dokázal/a byste si představit příslušníka ukrajinského etnika jako kolegu ve svém zaměstnání?

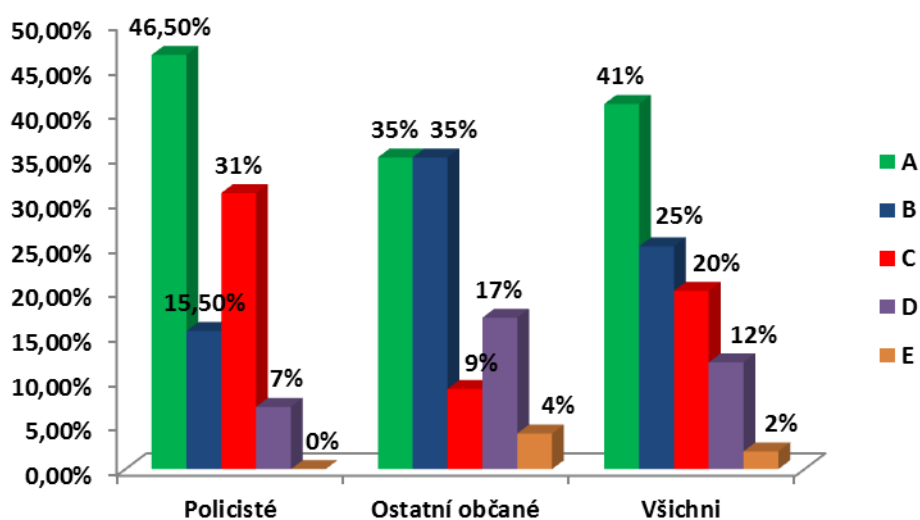
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) spíše ne, d) určitě ne, e) pracuji v zaměstnání s kolegou tohoto etnika.

Tabulka č. 17 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	21	46,5%	16	35%	37	41%
B	7	15,5%	16	35%	23	25%
C	14	31%	4	9%	18	20%
D	3	7%	8	17%	11	12%
E	0	0%	2	4%	2	2%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

V případě otázky č. 17 odpovědělo na položenou otázku, zda by si respondenti dokázali představit Ukrajince jako svého kolegu v zaměstnání, odpovědělo 21 policistů, že spíše ano. Určitě ano uvedlo 7 policistů. V opačném pólu, tedy odpovědí spíše ne se vyskytlo 14 policistů a určitě ne odpověděli 3 respondenti. Žádný z dotazovaných policistů nepracuje ve svém zaměstnání s kolegou tohoto etnika. Ostatní občané uvedli v 16 případech jako svoji odpověď, že si takovou možnost spíše dovedou představit, rovněž dalších 16 si to dovede představit určitě. Spíše si tuto možnost nedokáží představit 4 ostatní občané a 8 tuto možnost zavrhuje určitě. Celkem 2 respondenti této skupiny pracují s kolegou tohoto etnika. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 17.**

Graf č. 17 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 17.

Graf č. 17 znázorňuje, že si 41% všech respondentů dokáže představit příslušníka ukrajinského etnika jako svého kolegu v zaměstnání.

Otázka č. 18 – Dokázal/a byste si představit příslušníka ukrajinského etnika jako policistu Policie ČR?

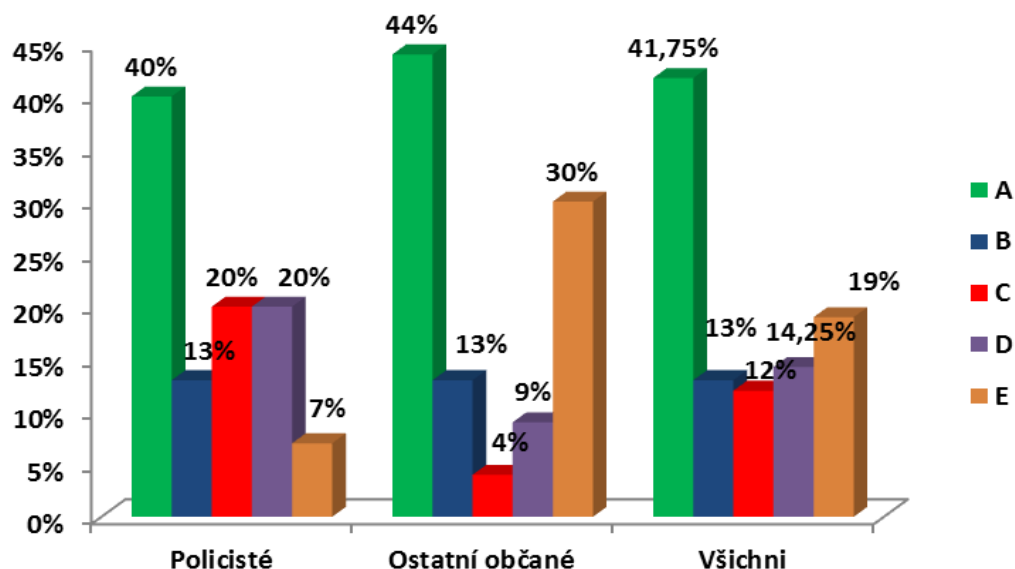
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 18 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	18	40%	20	44%	38	41,75%
B	6	13%	6	13%	12	13%
C	9	20%	2	4%	11	12%
D	9	20%	4	9%	13	14,25%
E	3	7%	14	30%	17	19%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Uvedená tabulka č. 18 zobrazuje výsledky dotazníkové sondy k otázce č. 18, zabývající se tím, zda si respondent umí představit Ukrajince jako policistu. Na takto položenou otázku odpovědělo 18 policistů, že si spíše tuto možnost dovede představit a 6, že si ji umí určitě představit. Celkem 9 policistů nevědělo a pro dalších 9 je tato možnost spíše nepřijatelná. Ze všech policistů pouze 3 tuto možnost určitě odmítli. V kategorii ostatní občané, odpovědělo 20 respondentů spíše ano a 6 určitě ano. Jak na tuto otázku odpovědět nevěděli 2 dotazovaní. Další 4 respondenti této skupiny takovou představu spíše odmítají a celkem 14 ji odmítá určitě. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 18.**

Graf č. 18 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 18.

V grafu č. 18 můžeme pozorovat skutečnost, že si 41,75% všech respondentů dokáže představit příslušníka ukrajinského etnika jako policistu Policie ČR.

Otázka č. 19 – Domníváte se, že by příslušník ukrajinského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?

Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

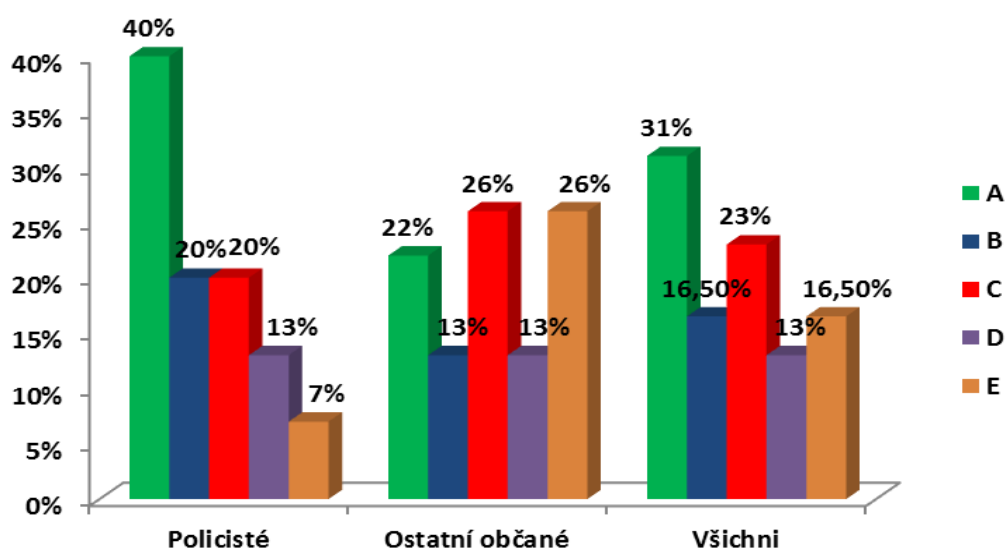
Tabulka č. 19 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	18	40%	10	22%	28	31%
B	9	20%	6	13%	15	16,5%
C	9	20%	12	26%	21	23%
D	6	13%	6	13%	12	13%
E	3	7%	12	26%	15	16,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Výše uvedená otázka, jejíž výsledky jsou zobrazeny v tabulce č. 19, se zabývá úctou k již sloužícímu ukrajinskému policistovi. Policisté v 18 případech uvedli, že

této úcty bude spíše požívat, určitě požívat ji bude dle 9 policistů. Neutrálně odpovědělo 9 policistů. To, že bude požívat dostatečné úcty, si spíše nemyslí 6 policistů a 3 tuto možnost odmítají určitě. V druhé skupině ostatních občanů je o této skutečnosti přesvědčeno 10 z nich, když odpověď určitě si zvolilo dalších 6. Celkem 12 respondentů si nevědělo s touto otázkou rady. Stejně jako u policistů, tak se i u ostatních občanů 6 z nich domnívá, že odpověď je spíše ne, určitě nesouhlasí 12 dotazovaných této skupiny. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 19.**

Graf č. 19 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 19.

Z uvedeného grafu č. 19 je patrné, že 31% všech respondentů si myslí, že ukrajinský policista Policie ČR bude požívat dostatečné úcty.

Otázka č. 20 – Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka ukrajinského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?

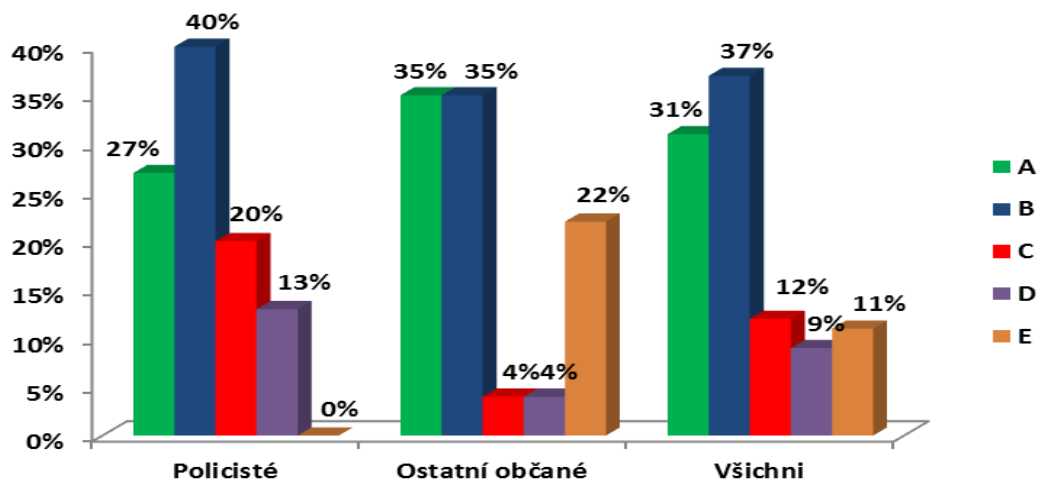
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 20 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	16	35%	28	31%
B	18	40%	16	35%	34	37%
C	9	20%	2	4%	11	12%
D	6	13%	2	4%	8	9%
E	0	0%	10	22%	10	11%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Na otázku týkající se respektu k příslušníku ukrajinského etnika odpovědělo, celkem 12 policistů možností spíše ano. Odpověď určitě ano zvolilo 18 policistů a 9 nevědělo, jak má odpovědět. Možnost, že ukrajinský policista Policie ČR spíše nebude požívat jejich respektu, zvolilo celkem 6 policistů. Zajímavé je, že všichni policisté odmítli striktní možnost, že takového příslušníka by určitě nerespektovali. Ostatní občané v 16 případech zvolili možnost spíše ano a určitě ano. Celkem 2 nevěděli, další 2 zvolili možnost spíše ne a celých 10 tuto možnost odmítlo určitě. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 20.**

Graf č. 20 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 20.

V grafu č. 20 můžeme pozorovat, že průměrně 37% všech respondentů uvádí, že by ukrajinského policistu Policie ČR určitě respektovalo.

Otázka č. 21 – Jaký máte vztah k příslušníkům slovenského etnika?

Odpovědi: a) částečně kladný, b) zcela kladný, c) částečně záporný, d) zcela záporný, e) stejný jako k ostatním etnikům.

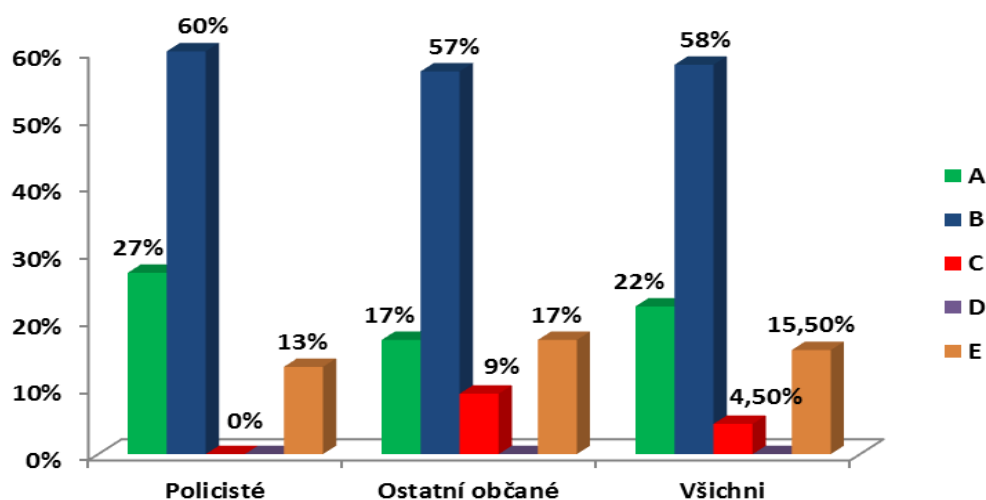
Tabulka č. 21 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	8	17%	20	22%
B	27	60%	26	57%	53	58%
C	0	0%	4	9%	4	4,5%
D	0	0%	0	0%	0	0%
E	6	13%	8	17%	14	15,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

První z otázek ke slovenskému etniku, konkrétně ke vztahu k tomuto etniku ukázala, že 12 policistů má k tomuto etniku vztah částečně kladný. Zcela kladný vztah ke Slovákům má 27 policistů. Částečně záporný nebo zcela záporný vztah k nim nemá žádný policista. Celkem šest policistů uvedlo, že k tomuto etniku má

stejný vztah jako k jiným. Obdobná situace byla i u ostatních osob, kdy 8 odpovědělo, že má částečně kladný vztah, zcela kladný potom uvedlo 26 respondentů. Objevili se zde i odpovědi – částečně záporný, celkem 4. Zcela záporný vztah neměl z těchto ostatních občanů žádný a stejný jako k ostatním etnikům mělo celkem 8 respondentů. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 21.**

Graf č. 21 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 21.

Graf č. 21 ukazuje jednoznačně kladný vztah většiny respondentů vůči slovenskému etniku, v 58% mají zcela kladný a v 22%, částečně kladný vztah.

Otázka č. 22 – Dokázal/a byste si představit příslušníka slovenského etnika jako kolegu ve svém zaměstnání?

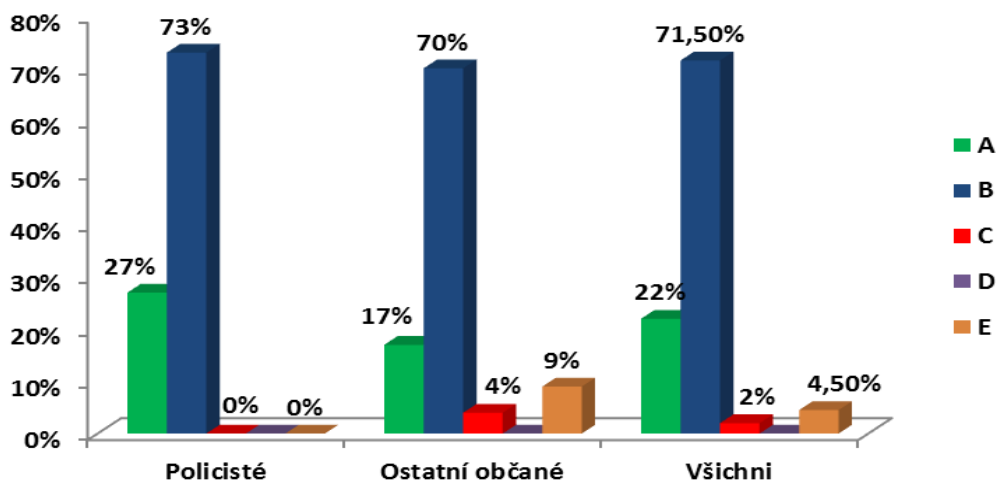
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) spíše ne, d) určitě ne, e) pracuji v zaměstnání s kolegou tohoto etnika.

Tabulka č. 22 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	8	17%	20	22%
B	33	73%	32	70%	65	71,5%
C	0	0%	2	4%	2	2%
D	0	0%	0	0%	0	0%
E	0	0%	4	9%	4	4,5%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Na otázku č. 22, u které si měli respondenti představit Slováka, jako svého kolegu v zaměstnání, uvedlo 12 policistů, že si tuto možnost spíše dovede představit. Zbýlých 33 uvedlo, že si tuto možnost umí představit určitě. Další nabízené možnosti nevyužil žádný policista, jejich postoj k představě slovenského kolegy je tedy celkově kladný. Ostatní občané v 8 případech odpověděli spíše ano a v 32 případech, že určitě ano. Tato skupina využila i dalších možností, kdy 2 uvedli, že si takového kolegu spíše nedovedou představit a 4 se Slovákem přímo pracují. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 22.**

Graf č. 22 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 22.

Jak je patrné z grafu č. 22, pro drtivou většinu, tedy 71,5% resp. 93,5%, je představa slovenského kolegy v jejich zaměstnání přijatelná.

Otázka č. 23 – Dokázal/a byste si představit příslušníka slovenského etnika jako policistu Policie ČR?

Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

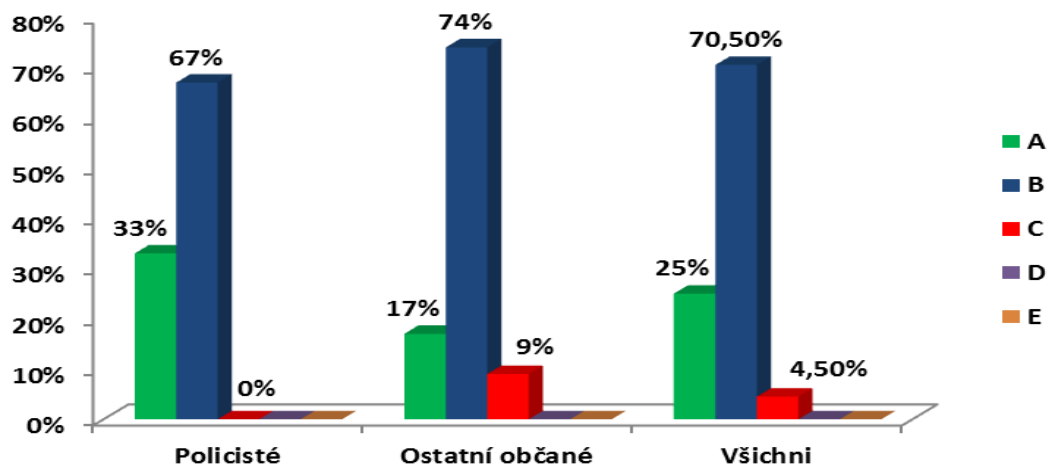
Tabulka č. 23 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	15	33%	8	17%	23	25%
B	30	67%	34	74%	64	70,5%
C	0	0%	4	9%	4	4,5%
D	0	0%	0	0%	0	0%
E	0	0%	0	0%	0	0%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Z výše uvedené tabulky č. 23, znázorňující odpovědi na otázku, zda by si respondenti dokázali Slováka představit jako policistu Policie ČR, je patrné, že pro 15 policistů je tato možnost spíše přijatelná a 30 ji přijímá určitě. Žádnou další možnost odpovědi si policisté nezvolili. Pro ostatní občany je tato představa spíše

přijatelná v 8 případech a určitě v 34. Odpověď nevím si zvolili 4 ostatní občané. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 23.**

Graf č. 23 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 23.

Graf č. 23 ukazuje, že pro 70,5% všech respondentů je představa policisty Policie ČR, slovenského etnika, určitě přijatelná.

Otázka č. 24 – Domníváte se, že by příslušník slovenského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?

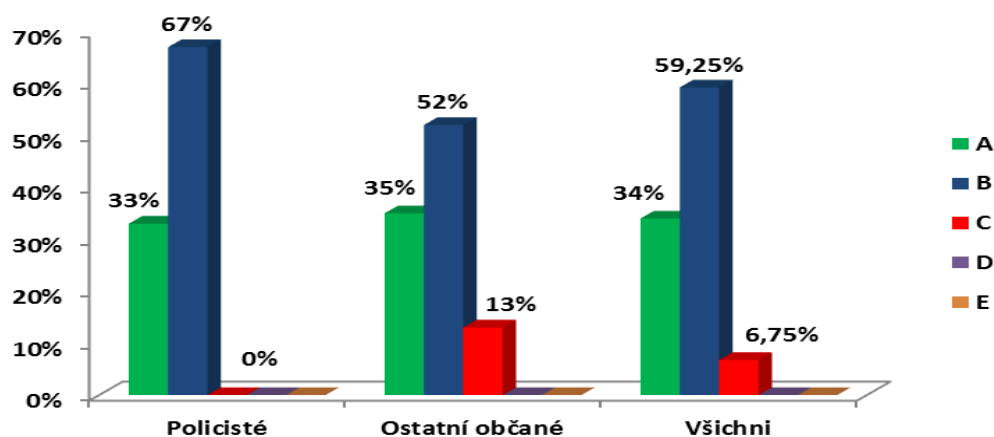
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 24 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	15	33%	16	35%	31	34%
B	30	67%	24	52%	54	59,25%
C	0	0%	6	13%	6	6,75%
D	0	0%	0	0%	0	0%
E	0	0%	0	0%	0	0%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Předposlední položka týkající se slovenského etnika a případné úcty k policistovi této menšiny, přinesla v případě policistů i ostatních občanů obdobně zaměřené odpovědi jako u předešlých otázek. Spíše ano odpovědělo 15 policistů a určitě ano celkem 30 policistů. Možnosti c), d), e) nebyly žádným policistou zvoleny. U ostatních občanů se pro možnost spíše ano rozhodlo 16 respondentů a pro možnost určitě ano 24 respondentů. Odpověď nevím byla nejvhodnější pro 6 dotazovaných z této skupiny, přičemž další možnosti nebyly využity. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 24**.

Graf č. 24 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 24

Z grafu č. 24 je patrné, že průměrně 59,25% všech respondentů se domnívá, že by policista Policie ČR, slovenského etnika, určitě požíval dostatečné úcty.

Otázka č. 25 – Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka slovenského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?

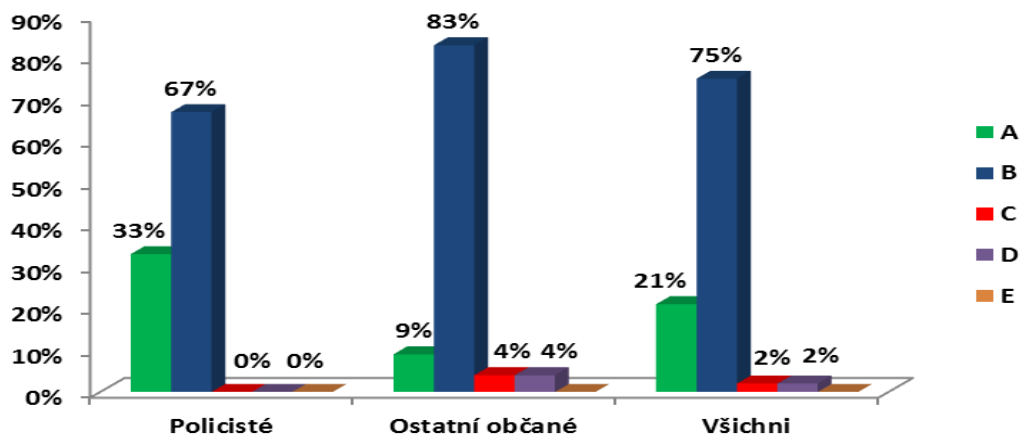
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 25 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	15	33%	4	9%	19	21%
B	30	67%	38	83%	68	75%
C	0	0%	2	4%	2	2%
D	0	0%	2	4%	2	2%
E	0	0%	0	0%	0	0%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Otázka č. 25 zjišťovala, zda by respondenti respektovali policistu Policie ČR, slovenského etnika. Policisté odpověděli v 15 případech, že spíše ano. Dalších a rovněž zbylých 30 policistů odpovědělo, že určitě ano. Další odpovědi opět nevyužil žádný policista. V kategorii ostatních občanů byla situace lehce odlišná, kdy 4 odpověděli možností spíše ano a 38 možností určitě ano. Odpověď c), tedy nevím, využili 2 ostatní občané a další 2 by slovenského policistu Policie ČR spíše nerespektovali. Možnost určitě ne nevyužil žádný z ostatních občanů. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 25**.

Graf č. 25 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 25.

Dle grafu č. 25 je zjevné, že 75% všech respondentů by určitě respektovalo příslušníka slovenského etnika jako policistu Policie ČR.

Otázka č. 26 – Jaký máte vztah k příslušníkům romského etnika?

Odpovědi: a) částečně kladný, b) zcela kladný, c) částečně záporný, d) zcela záporný, e) stejný jako k ostatním etnikům.

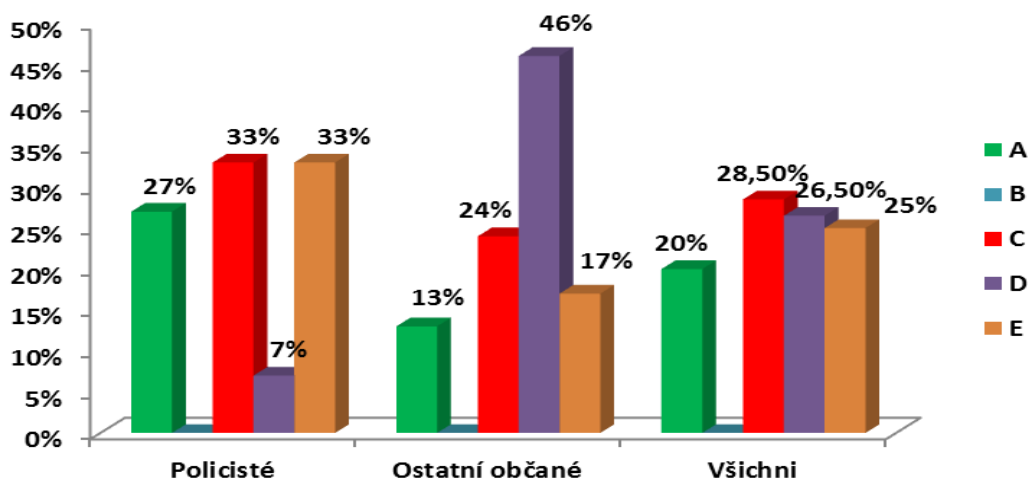
Tabulka č. 21 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	6	13%	18	20%
B	0	0%	0	0%	0	0%
C	15	33%	11	24%	26	28,5%
D	3	7%	21	46%	24	26,5%
E	15	33%	8	17%	23	25%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Posledním etnikem naší výzkumné sondy jsou Romové. Na otázku jaký k tomuto etniku mají vztah policisté, odpovědělo 12 z nich, že částečně kladný. Zcela kladný vztah neudává žádný z nich. Naproti tomu částečně záporný vztah mělo k Romům 15 policistů a 3 ho měli zcela záporný. Celkem 15 policistů uvedlo, že jejich vztah k Romům je stejný jako k ostatním etnikům. Ostatní občané v 6

případech uvedli, že jejich vztah je částečně kladný, zcela kladný vztah nemá nikdo z nich. To, že je jejich vztah k Romům částečně záporný uvedlo 11 respondentů této skupiny a 21 jich má vztah k tomuto etniku zcela záporný. Celkem 8 ostatních občanů uvedlo, že se jejich vztah k Romům neodlišuje od vztahu k ostatním etnikům. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 26.**

Graf č. 26 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 26.

Jak je patrné z grafu č. 26, tak v průměru 28,5% všech respondentů má k příslušníkům romského etnika částečně záporný vztah, dalších 26,5% všech respondentů má k tomuto etniku vztah zcela záporný.

Otázka č. 27 – Dokázal/a byste si představit příslušníka romského etnika jako kolegu ve svém zaměstnání?

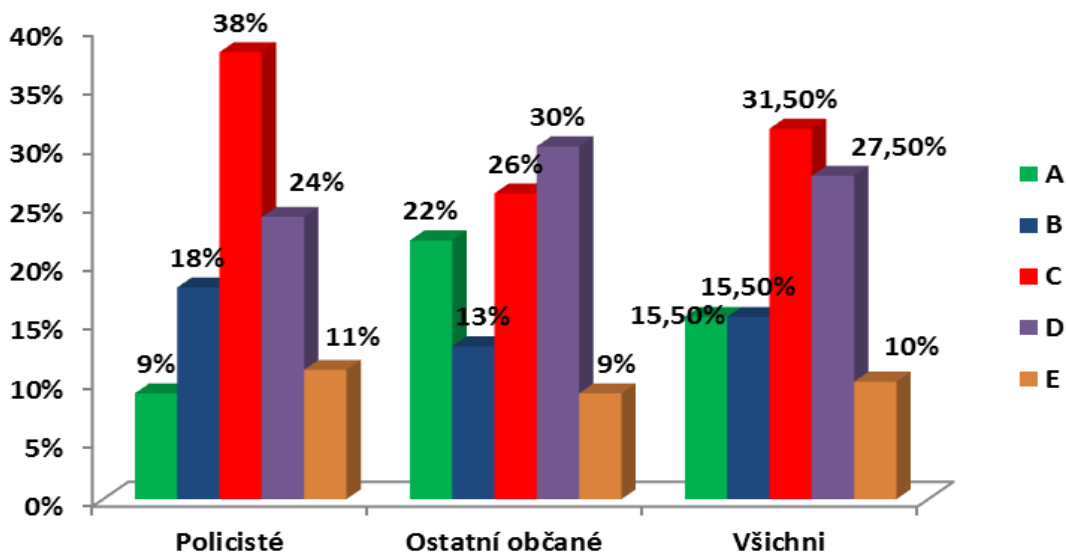
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) spíše ne, d) určitě ne, e) pracuji v zaměstnání s kolegou tohoto etnika.

Tabulka č. 27 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	4	9%	10	22%	14	15,5%
B	8	18%	6	13%	14	15,5%
C	17	38%	12	26%	29	31,5%
D	11	24%	14	30%	25	27,5%
E	5	11%	4	9%	9	10%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Tabulka č. 27 obsahuje početní zobrazení odpovědí obou sledovaných skupin. Na otázku týkající se případné spolupráce s Romem v zaměstnání, odpověděli 4 policisté, že si spíše dokáží takovou věc představit. Určitě by dokázalo spolupracovat s Romem 8 policistů. Spíše nepřijatelná je tato eventualita pro 17 policistů a určitě nepřijatelná pro 11 policistů. Celkem 5 policistů uvedlo, že s kolegou tohoto etnika v zaměstnání spolupracuje. Ostatní osoby uvedly v 10 případech odpověď spíše ano a v 6 určitě ano. Spíše ne, tedy, že by si spíše nedokázali takovou spolupráci představit, uvedlo celkem 12 ostatních občanů a pro 14 je to nepřijatelné určitě. Z ostatních osob v naší výzkumné sondě, celkem 4 mají Roma za kolegu ve svém zaměstnání. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 27.**

Graf č. 27 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 27.

V grafu č. 27 můžeme vidět, že pro 31,5% všech respondentů je představa spolupráce s kolegou romského etnika, v jejich zaměstnání, spíše nepřijatelná. Poměrně zajímavé procento 10% všech respondentů uvedlo, že pracuje s romským kolegou.

Otázka č. 28 – Dokázal/a byste si představit příslušníka romského etnika jako policistu Policie ČR?

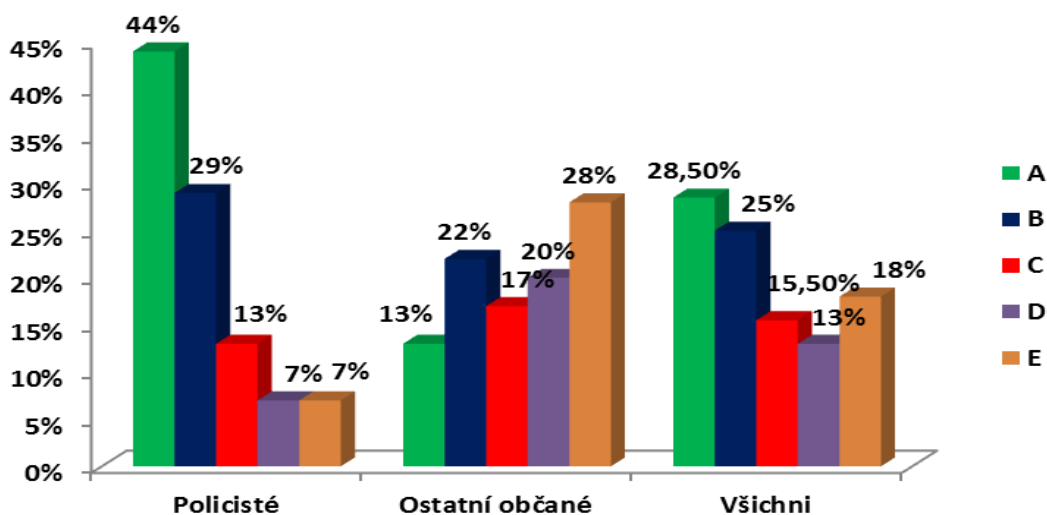
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 28 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	20	44%	6	13%	26	28,5%
B	13	29%	10	22%	23	25%
C	6	13%	8	17%	14	15,5%
D	3	7%	9	20%	12	13%
E	3	7%	13	28%	16	18%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Zajímavé výsledky přinesly odpovědi na otázku č. 28. Jak je patrné z tabulky č. 28, celkem 20 policistů by si spíše dokázalo představit Roma jako příslušníka Policie ČR a 13 policistů by si to dokázalo představit určitě. Celkem 6 policistů nevědělo, jak na tuto otázku odpovědět a shodně po 3 si takovou věc neumí spíš a určitě představit. Tedy dotazovaní policisté jsou této možnosti většinově nakloněni. Ostatní osoby v 6 případech odpověděly, že si umí Roma představit jako policistu, přičemž dalších 10 si takovou věc umí představit určitě. Odpověď nevím volilo 8 respondentů, dalších 9 si vybralo odpověď spíše ne a celkem 13 určitě ne. Ostatní osoby k této otázce vyjádřili spíše negativní postoj. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 28.**

Graf č. 28 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 28.

Ve výše uvedeném grafu pozorujeme odlišné výsledky u obou skupin, průměrně si 28,5% všech respondentů spíše dovede Roma jako policistu představit.

Otázka č. 29 – Domníváte se, že by příslušník romského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?

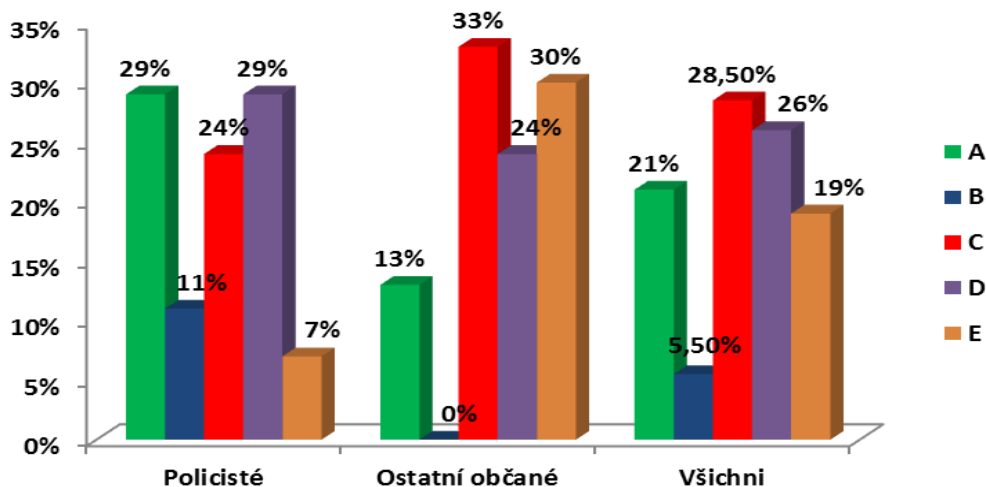
Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

Tabulka č. 29 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	13	29%	6	13%	19	21%
B	5	11%	0	0%	5	5,5%
C	11	24%	15	33%	26	28,5%
D	13	29%	11	24%	24	26%
E	3	7%	14	30%	17	19%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Předposlední otázka naší výzkumné sondy, č. 29, se týkala úcty, které by požíval romský policista. V první sledované kategorii, tedy v kategorii policistů, odpovědělo 13, že by romský policista této úcty spíše požíval, 5 policistů si myslí, že by jí požíval určitě. U 11 policistů nezvítězil žádný názor. Dalších 13 policejních respondentů se domnívá, že by tento romský policista úcty spíše nepožíval a 3 si myslí, že by dostatečné úcty určitě nepožíval. V druhé kategorii ostatních občanů bylo odpovědí pro spíše ano 6, pro určitě ano žádná. Nevím, odpovědělo 15 ostatních občanů. Dalších 11 odpovědělo spíše ne a 14 určitě ne. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 29**.

Graf č. 29 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 29.

Jak můžeme z grafu č. 29 pozorovat, tak průměrně nejčastější odpovědí na tuto otázku je „nevím,“ s 28,5%. Respondenti si tedy nejsou v této otázce jistí.

Otázka č. 30 – Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka romského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?

Odpovědi: a) spíše ano, b) určitě ano, c) nevím, d) spíše ne, e) určitě ne.

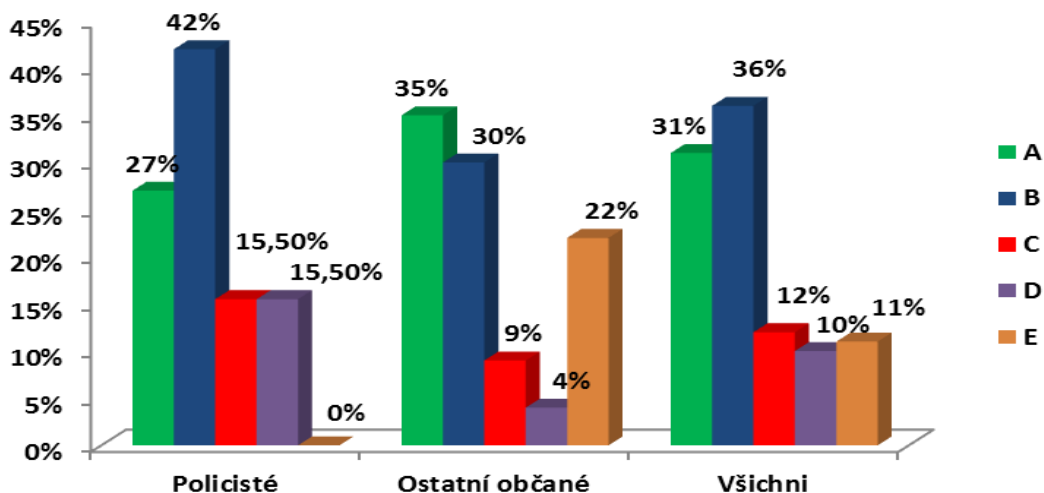
Tabulka č. 30 – souhrnné výsledky získaných dat

Odpovědi	Policisté		Ostatní občané		Všichni	
	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta	Číselný údaj	Procenta
A	12	27%	16	35%	28	31%
B	19	42%	14	30%	33	36%
C	7	15,5%	4	9%	11	12%
D	7	15,5%	2	4%	9	10%
E	0	0%	10	22%	10	11%
CELKEM	45	100%	46	100%	91	100%

Poslední položka v souboru otázek týkajících se Romů a rovněž poslední otázka celého dotazníku, zkoumala názory respondentů na to, zda by oni respektovali romského policistu. Policejní respondenti ve 12 případech uvedli, že spíše ano a v 19, že určitě ano. Celkem 7 policistů nevědělo jak odpovědět a dalších

7 odpovědělo spíše ne. Ostatní občané v 16 případech uvedli odpověď spíše ano a ve 14 určitě ano. Jak odpovědět nevěděli celkem 4 respondenti této skupiny. Další 2 uvedli, že spíše ne a celých 10 by určitě nerespektovalo pokyny takového policisty. Procentuální zastoupení v jednotlivých skupinách a v celkovém vyjádření **zobrazuje graf č. 30.**

Graf č. 30 – procentuální zobrazení výsledků otázky č. 30

Průměrně 36% všech respondentů uvedlo, že by určitě respektovali pokyny policisty romského etnika.

Provedené vyhodnocení mělo záměr zmapovat a zpřehlednit všechny odpovědi respondentů. Doprovodný text u tabulek a grafů popisuje skutečnosti v těchto grafických zobrazení a rovněž částečně uvozuje do diskuze, která následuje v další kapitole.

7 Diskuze

V této části diplomové práce budu diskutovat o výsledcích mé výzkumné sondy. Jak bylo již uvedeno v minulé kapitole, hlavním výzkumným problémem, který jsem v této práci řešil, byla otázka: **Jaké jsou názory policistů a ostatních občanů na zaměstnávání příslušníků etnických menšin u Policie ČR a má povolání policisty na tyto názory nějaký vliv?** K vyvození závěrů použiji v diskuzi výsledky dotazníkové sondy, které budu porovnávat s předem stanovenými výzkumnými otázkami.

Výzkumná otázka č. 1 – Mají policisté a ostatní občané dobré povědomí o početních stavech menšinových etnik v České republice?

Pro tuto výzkumnou otázku jsem si stanovil určité předpoklady. Předpokládal jsem, že dotazníky budou distribuovány zejména na místní (obvodní) oddělení Policie ČR, což jsou základní články policie, které každý den 24 hodin přicházejí do kontaktu s mnoha lidmi různých etnik (zejména v Praze). Dále jsem věděl, že část dotazníků bude rozdělena i mezi mé kolegy na Službě kriminální policie a vyšetřování Praha IV, které rovněž splňuje kritéria útvaru přímého výkonu. Obecně lze z povahy přímé policejní práce předpokládat, že by každý policista měl mít v rámci svého profesionálního výkonu služby alespoň elementární znalosti o menšinách v České republice, aby s nimi mohl efektivně komunikovat. Tento předpoklad však, dle mého názoru, nelze aplikovat u ostatních běžných obyvatel České republiky, kteří pokud nepracují na nějakém pracovišti, které se touto problematikou zabývá, případně nejsou nějakým způsobem zaměřeni tímto směrem, nemohou mít o etnicích znalosti profesionála státní služby. Z tohoto důvodu byla stanovena takto znějící výzkumná otázka. Nyní se již zaměřím na její ověření, zda mé předpoklady byly správné.

Respondentům jsem předložil otázku, zda ví, jaká jsou čtyři nejpočetnější etnika v České republice. Odpověď nebyla vůbec snadná a šlo na ni nahlížet z několika pohledů. Jak je patrné z první kapitoly této práce, při sčítání lidu v roce 2011 došlo k zajímavému efektu. Velké množství sčítaných osob se rozhodlo svoji národnost neuvést a tím podstatně ztížili úlohu statistiků, ale vlastně i moji. To, že svoji národnost neuvádí Romové, ať již z jakéhokoliv důvodu (necítí se být Romy,

bojí se tuto národnost uvést, stydí se za ni atp.), je již poměrně známá věc, avšak to, že svoji národnost přestanou uvádět i Češi, to bylo zaznamenáno poprvé a je tím zřejmě nastaven nový trend. Pokud se z těchto výsledků, které tedy máme, zaměříme na první čtyři národnosti (termín sčítacího formuláře), zjistíme, že v této kategorii byli nejpočetnější Slováci se 147.152 respondenty, druzí byli s 53.252 Ukrajinci, třetí byli s 39.096 takto vyplněnými dotazníky Poláci, na čtvrtém místě skončili Vietnamci s 29.660 uvedenými národnostmi. Jak jsem již uvedl, tato statistika bude zřejmě velmi zkreslená, jelikož i Čechů nám při tomto sčítání dosti ubylo. Lidé zřejmě již postupně ztrácejí zájem rozlišovat se dle etnika, což je možná dobře. Řeklo by se, že lepší tedy bude výsledky mé výzkumné sondy porovnat s kategorií státního občanství, bohužel ani v této kategorii nebyli respondenti zcela upřímní. Na prvním místě se umístili státní občané Ukrajinské republiky, a to se 116.139 takto uvedenými údaji, na druhém občané Slovenské republiky s počtem 82.251, třetí byli s 52.612 občané Socialistické republiky Vietnam a čtvrtí s 31.545 státní občané Ruské federace. Jak tedy dále postupovat?

Pro vyhodnocení otázky ověřující znalosti policistů a dalších občanů jsem se rozhodl, že použiji selektivní výběr. Etnika uvádím dle jejich pořadí, dle množství, které se dle mého názoru více blíží pravdě. U Slováků použiji jejich údaj uvedený v kolonce národnost, jelikož dle mého názoru jako jediní z uvedených etnik ho uváděli poměrně pravdivě. Je logické, že u údaje státní občanství bude jejich číslo nižší, protože ke slovenské národnosti se hlásí velká spousta Slováků s českým nebo jiným státním občanstvím. U Ukrajinců použiji naopak údaj státního občanství, jelikož se domnívám, že z mnoha důvodů (zřejmě obdobných jako u Romů), neuváděli svoji národnost pravdivě. Ze stejného důvodu volím tento údaj rovněž u Vietnamců. Ale co čtvrté etnikum? Mohli by to být Poláci, kteří zřejmě odpovídali obdobně jako Slováci nebo snad Rusové, kteří se v kategorii národnost nevyskytují vůbec? K trojici Slováci, Ukrajinci a Vietnamci volím Romy. Ne proto, že byli předmětem mého dotazníku a dle mých zkušeností s nimi policisté přicházejí nejčastěji do styku, ale z důvodu, že z mnoha zjištění jsou to právě oni, kteří své etnikum do podobných průzkumů nikdy neuvádí. A to i přesto, že z poznatků získaných při vypracování mé bakalářské práce vím, že nikdo k tomuto prohlášení nemůže být nucen a z objektivních důvodů se mnoho z nich ani Romy necítí.

Domnívám se však, že Romů je u nás hodně a neměli bychom si hrát na to, že tomu je jinak.

Z tohoto důvodu jsem zvolil za správnou odpověď v dotazníku variantu AEEFG, kterou jak je patrné z vyhodnocení výzkumné sondy, volilo celkem 31 policistů, tedy 69% respondentů této skupiny a 23 ostatních občanů, tedy 50% této druhé sledované skupiny. Pokud zhodnotíme otázku v celkovém kontextu, dá se říci, že respondenti mají o tom kolik a kterých etnických menšin je v ČR celkem dobré povědomí. Je totiž třeba uvést, že situace v oblasti národností není jednoznačná a vyloženě správná odpověď, kterou by nebylo možné nějakým způsobem zpochybnit, neexistuje. Rovněž je nutné dodat, že otázek na tuto problematiku by muselo být v dotazníku mnohem víc, aby mohl být vysloven stoprocentně jednoznačný závěr. Obecně však lze soudit, že respondenti v rámci mé sondy prokázali poměrně dobrou znalost této problematiky, což je zřejmě zapříčiněno vysokým procentem vysokoškolsky vzdělaných respondentů. **Z hlediska výzkumné otázky č. 1 tedy konstatuji, že se potvrdila. Jak policisté, tak ostatní občané, prokázali dobré povědomí o početních stavech etnických menšin v České republice.**

Výzkumná otázka č. 2 – Vidí policisté a ostatní občané v migraci nových etnik do ČR spíše negativa?

Tato výzkumná otázka byla postavena rovněž na několika předpokladech. Za prvé, policisté jsou osoby, které přicházejí do styku s jinými osobami, ve většině situací tehdy, když dochází nebo již došlo k nějakému trestnému nebo jinému činu. Policisté si na základě těchto svých služebních zkušeností často následně jiné lidi značkují a hodnotí, a to dle určitých tzv. relevantních znaků, které taková osoba vykazuje. To se často týká i zástupců etnických menšin, resp. Cizinců, což potvrdil i příklad odmítnutí vyplnění dotazníků ze strany policistů cizinecké policie. Dalším důležitým faktem je, že jak bylo již uvedeno v teoretické části této práce, velké množství policistů nemá dostatečné znalosti v oblasti společenských věd a z toho vyplývají i další předsudky, které ve spojení s poněkud „černým“ náhledem na svět mohou přerůst v jasné přesvědčení. Tato pozice je dle mého názoru u policistů silnější, jelikož se mnohem častěji než ostatní občané setkávají s temnou stránkou lidské podstaty.

Výzkumnou otázku jsem ověřoval položkami dotazníku č. 7, č. 8 a č. 9, přičemž položka č. 7 zkoumala, jaký je názor respondentů na tvrzení, že migrace nových etnik do ČR je nezbytná pro další udržitelný rozvoj naší společnosti. Otázka č. 8 po respondentech požadovala, aby uvedli hlavní pozitiva, které má migrace nových etnik do ČR a otázka č. 9 zjišťovala naopak negativa, která dle respondentů migrace nových etnik do ČR naší společnosti přináší.

U otázky č. 7 se zaměřím na kladné a záporné postoje. U policistů kladný postoj k migraci etnik do ČR vyjádřilo celkem 40% těchto respondentů, negativní rovněž 40% respondentů, zbytek nevěděl. U kategorie ostatních osob vyjádřilo pozitivní postoj pouze 17% respondentů, negativní 74%, zbytek nevěděl. U této otázky se tedy zdá, že policisté byli v této otázce tolerantnější, jelikož ne-policisté vyjádřili k migraci nových etnik do ČR výrazně negativnější postoj.

V případě otázky č. 8, která byla pouze o pozitivech, jsem porovnal množství těchto pozitivních faktorů, které jednotlivé kategorie uvedly. Policisté označili celkem 66 pozitiv, což představuje 81% všech odpovědí těch, kteří se rozhodli na tuto otázku reagovat a ne zvolili si odpověď, že migrace nemá žádná pozitiva. Ostatní občané označili celkem 82 pozitiv, což v jejich případě znamená 98% všech respondentů této kategorie, kteří na tuto otázku odpověděli a ne zvolili odpověď žádné pozitivum. U této otázky tedy prokázali ostatní občané pozitivnější přístup k migraci nových etnik. Postavme si však proti ní položku č. 9, která zkoumala naopak pouze negativa. Tady pokud se podívám na celkové počty označených negativ, je situace lehce opačná. Policisté našli na migraci celkem 99 negativ, tedy 99 zakroužkování od těch, co se rozhodlo na tuto otázku odpovědět, což představuje 97%. Ostatní občané označili celkem 121 negativ, což u nich představuje 98% všech těchto odpovědí. Zde se však musím zaměřit zejména na jednotlivé odpovědi a na celkové součty, jelikož procentuální vyjádření je lehce zkreslené a vidím, že ostatní občané v této položce projevili větší míru aktivity a označili více negativních stránek nové migrace.

V celkovém zhodnocení nelze tedy vyslovit závěr, že by policisté byly výrazně negativnější k migraci nových etnik do České republiky. Tento můj předpoklad dokonce spolehlivě vyvrací otázka č. 7, jejíž výsledky jsou i pro mě lehce překvapivé. Výrazně negativnější postoj však nepozoruji ani u kategorie ostatní

občané, jelikož rozdíly jsou poměrně malé. Obecně lze říci, že obě kategorie prokázaly zejména u otázky č. 8 poměrně velkou aktivitu a zejména zvýšení kriminality je pro ně velký problém, těsně následovaný zneužíváním sociálního systému. Naproti tomu poměrně častá odpověď, z hlediska pozitiv, že přínosem migrace je rozšíření kulturní rozmanitosti, která nebyla konfrontována u protiotázky velkým procentem odpovědí, zvyšování kulturní rozdílnosti znamená, že velká část respondentů si uvědomuje přínos nových etnik ke kulturnímu bohatství České republiky. Toto potvrzuje i druhá nejčastější pozitivní odpověď, snižování mezi-etnické nesnášenlivosti, což považuji za příjemné zjištění. To, že respondenti považují za největší problém zvýšení kriminality a zneužívání sociálního systému mě nepřekvapuje, jelikož kriminalita je obecně ve společnosti poměrně oblíbené téma. Často i média přispívají svými tendenčními reportážemi k představě lidí, že menšinová etnika jsou hlavním zdrojem kriminality v České republice. Tento fakt není možné žádným způsobem doložit, jelikož statistické sledování národností u pachatelů trestné činnosti není možný. Rovněž zneužívání sociálního systému jistě není pouze doménou menšinových etnik a otázka spíše stojí, co je zneužívání a co je vlastně jeho využívání v plném rozsahu, ale v zákonných hranicích. Celkově se mi tedy u **výzkumné otázky č. 2 nepotvrdilo, že by policisté a ostatní občané viděli v migraci nových etnik do ČR spíše negativa.**

Výzkumná otázka č. 3 – Požadují policisté a ostatní občané v otázce začlenění příslušníků etnických menšin do většinové společnosti plné začlenění?

U této výzkumné otázky jsem opět předpokládal, že policisté budou v tomto ohledu více přísní. Bylo to hlavně z důvodu, že policisté obecně tak, jak jsem je měl možnost poznat na různých útvarech a liniích výkonu, mají vůči lidem striktnější postoje. Tyto své postoje vyjadřují zejména ve skupině dalších policistů, která tvoří zvláštní sociální těleso, které má svá určitá specifika, tak jak o tom pojednává i má teoretická kapitola o Policii ČR a specifikách vzdělávání policistů. Chtěl jsem si tedy ověřit, zda skutečně i v anonymním dotazníku, kdy není třeba vyjadřovat postoj, který by byl konformní s ostatními, budou policisté takto přísní. Rovněž u ostatních občanů jsem předpokládal spíše vyžadování plného začlenění, a to zejména na základě názorů, jaké mám možnost od nich slýchat v každodenním kontaktu.

Ověření této výzkumné otázky bylo obsaženo v položce č. 10. Tu jsem koncipoval na základě teoretických znalostí, které jsem získal při vypracovávání bakalářské i této diplomové práce. Využil jsem zejména tzv. kulturní integrace (asimilace, tavící kotlík, kulturní pluralismus) a k těmto jsem postavil tři doplňující možnosti. Vyhodnocením výsledků jsem zjistil, že plné začlenění požaduje 40% policistů a 22% ostatních občanů, částečné začlenění 60% policistů a 59% ostatních občanů. Ostatní občané potom dávají etnickým menšinám v 13% prostor pro samostatný vývoj. V 2% jsou proti jakémukoliv začlenění, proti rozdělování na etnika a v jednom případě by jim respondent umožnil rozvoj jejich vlastní kultury v domácím, rodinném kruhu.

Na první pohled by se dalo říct, že se mi výzkumná otázka i následný předpoklad potvrdily. Policisté skutečně vyjádřili přísnější pohled na věc a 40% z nich požaduje plné začlenění menšinových etnik do společnosti. Ostatní občané by umožnili těmto etnikům samostatný vývoj anebo by etnika vůbec nerozlišovali (i když to byl názor pouze jednoho respondenta). Zamyslím-li se ještě nad odpovědí jednoho respondenta, který by umožnil etniku projevit svoji kulturu ve svém domově, tak si uvědomuji, že můj dotazník zdaleka neobsahoval dostatečné množství otázek, které by takovou otázku spolehlivě prověřily. Dalším důležitým faktem je, že řečí čísel se pro možnost částečného začlenění vyslovilo shodně 27 policistů a 27 ostatních občanů, což v obou skupinách představuje procento kolem 60%, tedy velká většina je pro normálně plynoucí život menšinového etnika, bez výrazných výkyvů, ať již k přílišné striktní integraci nebo naopak k přílišné volnosti těchto etnik. V tomto případě, a na základě těchto výsledků musím konstatovat, že se mi **výzkumná otázka č. 3 a mé předpoklady nepotvrdily, jelikož policisté a ostatní občané preferují před plným začleněním spíše částečné začlenění do většinové společnosti.**

Výzkumná otázka č. 4 – Budou policisté a ostatní občané odmítat potencionální zaměstnávání příslušníků etnických menšin v Policii ČR?

V případě této výzkumné otázky jsem vycházel z obdobných předpokladů, jako u těch minulých. Zejména jsem předpokládal, že policisté jsou obecně nedůvěřiví k novým kolegům a kolega z menšinového etnika by svoji počáteční pozici neměl

jednoduchou. Zároveň jsem předpokládal, že pro ostatní občany bude představa policisty menšinového etnika těžko představitelná.

Pro vyhodnocení výzkumné otázky jsem použil položky, které se již týkaly mnou zvolených etnik Vietnamců, Ukrajinců, Slováků a Romů. Ti byli vybráni jako zástupci etnických menšin a na nich byly testovány postoje respondentů. Nejdůležitější v tomto případě byly první tři otázky u každého etnika, tedy jaký má respondent vztah k tomuto etniku, zda by si ho dokázal představit jako kolegu ve svém zaměstnání a následně jako policistu Policie ČR. Výsledky, při nichž jsem jednotlivé škály „spíše“ a „určitě“ sčítal, byly následující.

U Vietnamců vyjádřilo kladný vztah k tomuto etniku 42% policistů a 46% ostatních občanů. Policisté v 44% berou Vietnamce jako kterékoliv jiné etnikum a ostatní občané to takto mají v 37%. Lze tedy konstatovat, že jak policisté, tak ostatní občané mají k Vietnamcům vcelku kladný vztah, případně je prostě respektují. Jako kolegu ve svém zaměstnání si Vietnamce dovede představit 77,5% policistů a 83% ostatních občanů. Tedy obě skupiny si Vietnamce dokáží velkou většinou jako svého kolegu představit. U Vietnamce jako policisty Policie ČR bylo zjištěno, že celkem 80,5% policistů by si ho dovedlo jako policistu představit a rovněž 55% ostatních občanů je tomu nakloněno. U této skupiny jsem zjistil, že 34% si to moc neumí představit, tudíž policisté mají na zaměstnávání Vietnamců u Policie ČR daleko pozitivnější náhled.

U Ukrajinců dopadla sonda ve vztahu k jejich etniku následovně. Pozitivní vztah k nim má 27% policistů a 30% ostatních občanů. Stejný vztah jako k jiným etnikům má 40% policistů a 26% ostatních občanů. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že vztah k Ukrajincům není u respondentů tak kladný jako u Vietnamců, ale na druhou stranu jsou podstatnou částí obou skupin považováni za běžné etnikum, ve vztahu k těm ostatním. Nyní se zaměřím na otázku, týkající se případné spolupráce s Ukrajincem v zaměstnání. Na takovou představu kladně reagovalo 52% policistů a 70% ostatních občanů. Pro 38% policistů je to nepřijatelné stejně jako pro 26% ostatních občanů. Tady je zřejmý jasně pozitivní přístup druhé skupiny a méně nadšený pohled skupiny policistů. V otázce zda by si respondenti dokázali představit Ukrajince jako policistu Policie ČR, se vyjádřilo kladně 53% policistů a 57%

ostatních občanů. Z celkového pohledu je vztah policistů vůči Ukrajincům chladnější, než tomu bylo u Vietnamců.

Slováci, jako již tradičně, mají v České republice dle dříve zveřejněných průzkumů veřejného mínění dobrou pozici. Potvrdilo se to i v mé výzkumné sondě. Pozitivní vztah k nim má 87% policistů a 74% ostatních občanů. Jako kolegu ve svém zaměstnání by Slováka přijalo 100% policistů a 87% ostatních občanů, u kterých je pokles způsoben zejména tím, že 9% z nich s kolegou slovenského etnika již spolupracuje. Jako policistu by si jej dokázalo představit 100% současných policistů a 91% ostatních občanů. Zde je tedy zřejmé, že se slovenským policistou Policie ČR by neměla většina respondentů z obou skupin žádný problém. Je to samozřejmě způsobeno faktem společné historie našich národů, provázaností rodin a celkově tím, že Slováci mnohdy nejsou bráni jako cizinci.

Odlišná situace nastává u Romů. Když se podívám na výsledky této skupiny, tak pouze 27% policistů má k nim kladný vztah a 40% záporný, dalších 33% ho má stejný jako k ostatním etnikům. U ostatních občanů je to ještě horší, pouze 13% má k tomuto etniku kladný vztah a 70% ho má záporný, přičemž celých 46% uvádí svůj vztah k Romům, jako zcela záporný. V otázce toho, zda by si respondenti dokázali představit Roma jako svého kolegu v zaměstnání byli výsledky následující. Policisté k tomuto vyjádřili kladný postoj v 27% a ostatní občané v 35%, přičemž 62% policistů a 56% ostatních občanů si tuto situace neumí představit. Údaje jsou částečně zkresleny tím, že 11% policistů a 9% ostatních občanů uvedlo, že s kolegou tohoto etnika pracuje. Toto jsou poměrně zajímavá čísla, když uvážím, jaká je obecná představa o práci Romů. Roma jako policistu si umí představit 73% policistů a 35% ostatních občanů. Zejména u policistů je tento údaj velmi zajímavý, a to vzhledem k jejich vztahovému postoji k Romům i k otázce týkající se Roma jako jejich kolegy v zaměstnání. Jak jsem již uvedl, částečně je to způsobeno tím, že několik policistů již s Romem v zaměstnání pracuje. Avšak tento rozpor si lze vysvětlit rovněž tak, že policisté by Roma sice nechtěli za kolegu, ale jako policistu si ho umí představit.

Pokud mám nyní celkově vyhodnotit tuto výzkumnou otázku, tak musím uvést, že se mi nepotvrdila. Rovněž se mi nepotvrdily předpoklady, že policisté budou tuto eventualitu více odmítat a ostatní občané z ní nebudou rovněž nadšeni. Mezi těmito

dvěma kategoriemi se vyskytují určité rozdíly, které se přelévají jednou na stranu policistů a jednou na stranu ostatních občanů. V celkovém kontextu, i s přihlédnutím ke vztahu k jednotlivým etnikům konstatuji, že spíše než celkové odmítání menšinových etnik u Policie ČR se u respondentů projevoval selektivní přístup dle toho, o jaké etnikum se jedná a jaký k němu zauímají postoj. Slovenské etnikum v podstatě nelze odlišovat od toho českého. Vietnamci jsou na tom rovněž celkem dobře. Ukrajinci jsou na tom trochu hůř a Romové úplně nejhůř. Avšak u Romů se objevil zajímavý výsledek, kdy si je jako českého policistu umí představit více současných policistů než Ukrajince. Z toho soudím, že jeden z výkladů tohoto efektu by mohl být, že i přes veškeré výhrady většinové společnosti jsou Romové již bráni za její součást, zatímco Ukrajinci jsou stále více v pozici cizinců. Toto konstatování by však muselo být podloženo dalším průzkumem. V souhrnu musím říct, že většina respondentů neprojevila proti případnému zaměstnávání etnických menšin u Policie ČR výrazné výhrady a celkově uvádím, že se mi má **výzkumná otázka č. 4 nepotvrdila, policisté a ostatní občané neodmítají potenciální zaměstnávání příslušníků etnických menšin u Policie ČR.**

Výzkumná otázka č. 5 – Budou policisté a ostatní občané respektovat příslušníky etnických menšin, jako již sloužící policisty?

Na první pohled by se mohlo zdát, že formulace této výzkumné otázky je v přímém rozporu s těmi ostatními, zejména tou předešlou. Rovněž předpoklad, který mám k této výzkumné otázce, a sice to, že policisté by takové již sloužící policisty více respektovali, může být v přímém rozporu s předešlými předpoklady. Já si však za tím vším stojím a uvedu proč. Ano, předpokládal jsem, že policisté budou k menšinovým etnikům více striktní, to jsou ovšem i k ostatním skupinám, nejenom k etnikům. Předpokládal jsem také, že budou požadovat větší míru začlenění. Ano, policisté obecně požadují po každém, aby respektoval zákony a co nejméně jim přidělával práci. A to, že budou více odmítat zaměstnávání etnických menšin u Policie ČR? Policisté jsou svým způsobem uzavřená skupina, která mezi sebe obecně nerada někoho nového přijímá. Ale toto je věc úplně jiná. Pokud se již někdo policistou stane, projde si počátečním obdobím nedůvěry ostatních, tak se stává jedním z nich, a proto jej respekují, vyžadují pro něj úctu a respekt jiných lidí mimo

policii. Je to totiž kolega. Samozřejmě tento efekt „kolega“ neplatí vždy a všude, je ovlivněn nejbližší formální sociální skupinou a dalšími faktory, ale obecně jsem z tohoto důvodu předpokládal, že policisté budou více respektovat již sloužícího policistu, příslušníka etnické menšiny. Rovněž předpoklad u skupiny ostatních občanů, že by takového policistu respektovali, vychází z mého přesvědčení, že většina obyvatel si je vědoma toho, že každý občan je povinen respektovat policistu, ať je to kdokoliv.

Ověření výše uvedené výzkumné otázky bylo provedeno posledními dvěma položkami dotazníku u každého testovaného etnika, tak jak byly představeny u minulé výzkumné otázky. Dotazy se týkaly toho, zda se respondent domnívá, že příslušník daného etnika by jako policista požíval dostatečné úcty a další dotaz se ptal, zda by respondent sám respektoval tohoto příslušníka, jeho pokyny a rozhodnutí.

Začneme opět vietnamským etnikem. To, že by příslušník vietnamského etnika požíval dostatečné úcty, se domnívá 52% policistů a pouze 17% ostatních občanů. Ti si v 61% myslí, že by dostatečné úcty nepožíval. V otázce respektu k takovému policistovi uvádí 80% policejních respondentů, že by ho respektovali i jeho pokyny a rozhodnutí, přičemž u ostatních občanů zjišťuji kladné stanovisko v 74% případů. Konstatuji tedy, že respekt by takovému policistovi projevovala výrazná část všech respondentů, i když se skupina ostatních občanů domnívá, že by nepožíval dostatečné úcty.

Ukrajinci a případná úcta k policistům Policie ČR jejich etnika. Policisté se v tomto případě vyjádřili kladně v 60% odpovědí, ostatní občané v 35%. S respektem pro takového policistu to dopadlo následovně. Respektovalo by jej 67% policistů a 70% ostatních občanů. Je tedy zřejmé, že Ukrajinci dopadli lépe než Vietnamci, což je v kontextu minulé výzkumné otázky částečně překvapivé, ale výsledky nejsou zásadně odlišné. Zajímavý výsledek respektive odpověď je v případě odpovědí ostatních občanů na to, zda by ukrajinského policistu Policie ČR respektovali – určitě ne, takto se vyjádřilo 22% ostatních občanů.

O postavení slovenského etnika jsem diskutoval již výše. Ani výsledky u těchto dvou otázek mé teze nenarušují. Úctou by měl slovenský policista Policie ČR podle 100% policistů a 87% ostatních občanů. Respekt by mu projevovalo 100% policistů

a 92% ostatních. Zde je tedy situace jednoznačná a není o ní sporu. Slovenský policista Policie ČR by měl od respondentů dostatečnou úctu i respekt.

Jak jsou na tom Romové? Jak jsem již uvedl u minulé otázky, jejich postavení v naší společnosti je složité. Jsou prostě jiní a pro většinovou společnost je těžké je pochopit. Pokud jde o úctu, kterou by měli požívat jako policisté, tak 40% policistů se domnívá, že by tuto úctu měli, 36% si myslí, že ne. Ostatní občané vyjádřili kladné stanovisko v 13% odpovědí, záporné v 54%. Poměrně velké procento policistů i ostatních občanů si neví s touto otázkou rady. Respekt by takovému policistovi projevovalo 69% policistů a 65% ostatních občanů, tedy poměrně slušná procenta na obou stranách. U ostatních občanů se stejně jako u ukrajinského etnika objevila skupinka 22% respondentů, kteří by takového policistu určitě nerespektovali.

Jak to tedy dopadlo celkově s touto výzkumnou otázkou a předpoklady? Pokud byl někde zaznamenán výrazný rozdíl, tak tomu bylo u otázky, týkající se úcty k policistovi Policie ČR tohoto etnika. Pokud by výzkumná otázka zjišťovala pouze tento ukazatel, tak by policisté projevovali všem z uvedených etnik mnohem více úcty než ostatní občané, a to i u Romů. V případě respektu, který by měli respondenti projevovat, se zjištěná procenta příliš neliší. Většina všech respondentů si tedy uvědomuje, že v případě, že nějaký jedinec je policistou, tak mu musí být projevován patřičný respekt k jeho osobě i k jeho pokynům a rozhodnutím. Vyskytla se určitá část ve skupině ostatních občanů, která by takové pokyny policistů určitě nerespektovala. Domnívám se, že se zde projevil zejména efekt anonymity dotazníku, kde určitá část respondentů projevila své osobní postoje k danému etniku. V konečném důsledku si myslím, že v případě nějakého úředního jednání by takové procento bylo velmi zanedbatelné. Poslední **výzkumná otázka č. 5 se mi tedy potvrdila, policisté i ostatní občané by respektovali policistu Policie ČR menšinového etnika.**

Závěrem mé diskuze se zamyslím nad hlavním výzkumným problémem, který jsem si stanovil, tedy: **Jaké jsou názory policistů a ostatních občanů na zaměstnávání příslušníků etnických menšin u Policie ČR a má povolání policisty na tyto názory nějaký vliv?**

Provedenou dotazníkovou sondou, statistickým vyhodnocením získaných odpovědí a ověřením všech mnou stanovených výzkumných otázek se mi **nepodařilo prokázat, že by povolání policisty mělo nějaký zásadní vliv na názory takového respondenta na etnické menšiny**, a to ani v otázce zaměstnávání příslušníků etnických menšin u Policie ČR. Byly zjištěny určité rozdíly mezi oběma skupinami, které však nebyly výrazné.

Nyní pár poznámek k samotným názorům všech respondentů výzkumné sondy. V úvodu jsem se ptal, zda jsme my Češi připraveni na etnické menšiny u Policie ČR. **Dle výsledků této sondy se domnívám, že česká společnost je na tuto eventualitu již připravena.** Samozřejmě některá z etnik, zejména třeba Romové, by měli svoji úlohu těžší. Avšak pokud jedinec, bez ohledu na jeho etnický původ, splňuje zákonné požadavky na pozici policisty (zejména české státní občanství), nevidím jediný důvod, proč by se nemohl policistou stát. V této souvislosti se domnívám, že by státní orgány měly zintenzivnit osvětu mezi těmito etniky tak, aby měla o práci policisty zájem. Důležité je, aby projekty, jako vzdělávací aktivity policejní školy v Holešově, měly i svoji návaznost. Je problém, pokud dáme těmto etnikům perspektivu práce u Policie ČR a následně z důvodu finančních restrikcí jim je sděleno, že se k policii nepřijímá a oni to mohou brát jako jistý druh křivdy. Mohou se domnívat, že nejsou přijímání pro své etnikum. Z tohoto pohledu je důležitá dlouhodobá koncepce integrace, a to nejen v rámci Policie ČR, ale v celé společnosti.

Závěrem dodávám, že k případnému dalšímu, hlubšímu rozboru této problematiky, by musel být proveden širší výzkum na daleko větším vzorku respondentů, který by byl doplněn případovými studiemi a dalším šetřením. Bylo by nutné spojit tento výzkum s nějakou propagační kampaní, aby všichni respondenti pochopili jeho význam a nedocházelo k odmítání, s jakým jsem se setkal.

Závěr

Před dvěma roky jsem v tuto dobu dokončoval a odevzdával svoji bakalářskou práci. Měl jsem v sobě získané určité poznatky a také odhodlání ve studiu pokračovat. Čas rychle ubíhá a já dokončuji další, tentokrát diplomovou práci. Pětileté studium tohoto oboru, vypracování dvou prací, které obsahovaly dvě velmi zajímavé praktické části, to vše mě posunulo zase o krok dále.

V rámci této diplomové práce jsem přečetl mnohé zdroje, z nichž jsem nakonec použil pouze malou část, ale ty ostatní informace, na které zde nezbylo místo, jsem si uchoval v sobě a ponesu si je dál. Rozhodně nelituji ani jedné minuty, kterou jsem nad touto prací strávil. Uvědomuji si totiž, že ačkoliv toho již vím hodně, stále mám co dohánět a jsem za to rád. Přesvědčením jsem spíše individualista a jako takový jsem zvyklý na sobě pracovat a nezůstávat na místě.

Problematika etnických menšin prochází celou historií lidstva a je stará jako lidstvo samo. Kdysi jsme se rozdělovali podle kmene, náboženství, potom přišly na řadu národnosti. Každé z těchto období bylo provázáno boji a nesváry a vše mělo v podstatě jednu příčinu. Bylo to o tom, že jsme si před sebe neustále kladli rozdělení „my a oni.“ Dnes žijeme v době zcela jiné. Máme spoustu technických vymožeností, máme svobodu, máme demokracii. Tedy alespoň tu rannou. Není tedy na čase nechat „oni“ a být pouze „my?“ Někdo by to nazval utopíí, já to nazývám ideou.

Již v bakalářské práci jsem psal, že jsem rád za tuto dobu, kdy se snažíme o stále větší míru mezietnického porozumění. V poslední době mám však pocit, že se pod tíhou ekonomické krize opět někteří lidé obracejí k minulým viděním světa, a to není dobře. Vůbec nejhorší je, když vlnu nacionalismu a vyvolávání ducha „Češství“ v nás rozdmýchávají naši vrcholní političtí představitelé. Buďme hrdí na zemi, odkud pocházíme, buďme rádi za naši krásnou Českou republiku, ale nestavme se k ostatním jako kantoři. I v naší minulosti jsou temné stránky, ani Češi nebyli vždy holubičím národem. Zkusme se naopak učit ze spolupráce a zkušeností druhých a obohacujme o tyto zkušenosti svoji kulturu a českého ducha. Nehledejme to, co již bylo objeveno, aby to za každou cenu mělo punc Češství. Někdy je pro národní hrdost a úspěch národa daleko důležitější to, jak umí spolupracovat s druhými, než to, jak se před druhými uzavírá.

Cílem této diplomové práce byl vzhled do problematiky integrace etnických menšin, se zvláštním zřetelem na jednu z možných cest integrace, a to prostřednictvím „integrace efektem detektiva.“ Tedy pokud je přirozenou touhou mnoha dětí a následně i dospělých stát se policistou, detektivem, bude jedna z nejlepších cest integrace etnických menšin právě tím, že jim umožníme splnit si sen v rámci Policie ČR. Tento můj cíl jsem realizoval, jak již bylo uvedeno, prostřednictvím studia mnoha zdrojů, které přinesly do mého pohledu na věc nový rozměr.

V praktické části jsem si kladl za cíl ověřit, prostřednictvím porovnání názorů dvou skupin – policistů a ostatních občanů, zda je česká společnost již připravena na možnost, že při dopravní kontrole je nezastaví policista českého etnika, ale třeba toho vietnamského. Dotazníkovou sondou a jejím následným vyhodnocením jsem došel k závěru, že česká společnost na takovou možnost připravena je, a to bez ohledu na to, zda se jedná o již sloužícího policistu nebo někoho mimo policejní sbor.

Za pedagogický přínos této diplomové práce považuji zejména ucelení a shrnutí informací o etnických menšinách a jejich integraci, přičemž těchto informací mohou využívat jak moji kolegové v rámci struktur Policie ČR, tak i široká veřejnost. Tímto svým akademickým příspěvkem se snažím o celkové zlepšení povědomí o této problematice v české společnosti.

Literatura

- BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2003, 347 s. Politologická řada, sv. 4. ISBN 80-732-5020-9.
- BUDILOVÁ, Lenka a Tomáš HIRT. *Policista v multikulturním prostředí: informační manuál pro Policii ČR*. Praha: Člověk v tísní - společnost při ČT, 2005, 100 s. ISBN 80-903-5101-8.
- HAVEL, Václav. *Evropa jako úkol: výběr z projevů 1990 - 2004*. Vyd. 1. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005, 115 s. ISBN 80-867-3475-7.
- HAVLÍK, Radomír. Česká xenofobie. In: PELCOVÁ, Naděžda. *Multikulturalismus a multikulturní výchova*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009, s. 85. ISBN: 978-80-7290-392-4.
- HLADÍK, Jakub. *Multikulturní výchova: (socializace a integrace menšin)*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006, 73 s. ISBN 80-731-8424-9.
- LEONTIYEVA, Yana. Úvod. In: *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. 1. vyd. Editor Yana Leontiyeva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, s. 11. Sociologické studie (Sociologický ústav AV ČR), sv. 06:2. ISBN 80-733-0098-2.
- MARÁDOVÁ, Eva. *Rozvíjení multikulturního porozumění*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2006, s. 31-32. ISBN: 80-729-0274-1.
- MORIN, Edgar. *Penser l'Europe*. Paris: Gallimard, c1987, 221 p. ISBN 20-707-0951-5.
- PETRÁŠ, René. *Cizinci ve vlastní zemi: dějiny a současnost národnostního napětí v Evropě*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2012, 255 s. 20. století. ISBN 978-80-87284-32-2.
- POSPÍŠILOVÁ, Kateřina. *Sociální vyloučení a úloha Policie ČR: metodická příručka pro realizaci vzdělávacího kurzu*. Kladno: Společně k bezpečí, c2008, 59 s. ISBN 978-80-86961-57-6.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, 322 s. ISBN 80-717-8772-8.

- SASSATELLI, Monica. *Becoming Europeans: cultural identity and cultural policies*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2009, xiv, 233 p. ISBN 02-305-3742-1.
- SIMMEL, Georg a Peter A LAWRENCE. *Georg Simmel: sociologist and European*. New York: Barnes, 1976, xii, 275 p. ISBN 00-649-4094-2.
- ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Vyd. 1. Editor: Tatjana Šišková. Praha: Portál, 2001, s. 9. ISBN 80-717-8648-9.
- TOMÁŠKOVÁ, Petra. Právní rámec problematika migrantů a menšin. In: *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Vyd. 1. Editor: Tatjana Šišková. Praha: Portál, 2001, s. 33. ISBN 80-717-8648-9.
- ŽÁČEK, Rudolf. Národnostní menšiny v životě českého státu. In: *Formování multikulturní společnosti v podmínkách ČR a v zemích střední Evropy: sborník z mezinárodní vědecké konference konané ve dnech 14. a 15. listopadu 2000 ve Slezském ústavu Slezského zemského muzea v Opavě*. Vyd. 1. Editor Oľga Šrajerová. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2000, s. 5-8. ISBN 80-862-2419-8.

Legislativa získaná ze systému ASPI (automatizovaný systém právních informací)

- Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 31504/2004-22, ze dne 13. prosince 2004, kterým se vydává *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*.
- Usnesení vlády České republiky č. 6/2012, ze dne 4. ledna 2012, k *Postupu při realizaci aktualizované Konceptce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012*.
- Usnesení vlády České republiky č. 126/2006, ze dne 8. února 2006, ke *Koncepci integrace cizinců v roce 2005*.

Usnesení vlády České republiky č. 384/2008, ze dne 9. dubna 2008, *ke Strategii pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 až 2012.*

Zákon č. 273/2001 Sb., ze dne 10. července 2001, *o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.*

Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004, *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).*

Internetové zdroje

Great Quotes [online]. 2013 [cit. 2013-2-12]. We must build a kind of United States of Europe." - Winston Churchill. Dostupné z WWW: < www.great-quotes.com/quote/4666>.

Kariéra v policii [online]. 2013 [cit. 2013-1-12]. Podmínky přijetí do služebního poměru. Dostupné z WWW: < <http://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx>>.

Policejní akademie ČR. Informace o studiu a kurzech [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Katalog programu celoživotního vzdělávání v akademickém roce 2012/2013. Dostupné z WWW: <http://www.polac.cz/g2/view.php?inf_stud/index.html>.

Programy sociální integrace [online]. 2011 [cit. 2013-01-18]. Etnikum. Dostupné z WWW: <http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=768:etnikum&catid=550:h1-slovníek-pojm&Itemid=339>.

Sčítání lidu, domů a bytů 2011 [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Obyvatelstvo. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo>>.

Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii [online]. 2012 [cit. 2012-12-29]. Evropská unie na křižovatce (od roku 2000). Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/historie_evropske_unie/-zastupitelske_urady-representation_brussels-publish-cz-evropska_unie-historie_evropske_unie-evropska_unie_na_krizovatce_od_roku_2000.html>.

Statistiky ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Cizinci: Počet cizinců. Dostupné z WWW: < http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu>.

Statistiky ČSÚ [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Cizinci: Počet cizinců - popis aktuálního vývoje. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje>.

Vláda České republiky [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Vláda projedná integraci cizinců. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-projedna-integraci-cizincu-102549/>>.

VPŠ a SPŠ MV Holešov [online]. 2012 [cit. 2012-12-19]. Výroční zpráva 2011/2012. Dostupné z WWW:

<http://www.spshol.cz/images/stories/informace_o_skole/skolni_dokumenty/vyrocn_zprava_2012.pdf>.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 1

Dotazník

Multietnická policie jako jedna z forem sociální a kulturní integrace

Jmenuji se Bronislav Navrátil a studuji na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. V rámci mého navazujícího magisterského studia pracuji na diplomové práci, ve které se zabývám problematikou zaměstnávání příslušníků etnických menšin u Policie ČR. Tento anonymní dotazník je pro moji práci důležitým zdrojem potřebných informací a velmi by mi pomohlo, kdybyste mi odpověděl/a na několik otázek. Cílem dotazníku je ověřit a porovnat názory policistů a běžných občanů na problematiku zaměstnávání příslušníků etnických menšin jako policistů Policie ČR. Vámi zvolenou odpověď prosím zakroužkujte, předem vám děkuji.

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - a) muž
 - b) žena

2. Jaký je Váš věk?
 - a) méně než 20 let
 - b) 20 – 30
 - c) 31 – 45
 - d) 46 – 60
 - e) více než 60

3. Jaké je Vaše zaměstnání?
 - a) policista
 - b) jiné (napište prosím jaké: _____)
 - c) bez zaměstnání
 - d) v domácnosti
 - e) důchodce

4. V jakém typu obce bydlíte?
 - a) město
 - b) vesnice

5. Jaké je Vaše vzdělání?
 - a) základní
 - b) SŠ
 - c) SŠ s maturitou
 - d) VOŠ
 - e) VŠ (uveďte prosím Váš titul: _____)

6. Jaká jsou dle Vašeho názoru čtyři nejpočetnější menšinová etnika, vyskytující se v ČR? (Zakroužkujte prosím 4 etnika)

a) Romové	f) Slováci	j) Rusíni
b) Maďaři	g) Ukrajinci	k) Řekové
c) Němci	h) Poláci	l) Srbové
d) Bulhaři	ch) Rusové	
e) Vietnamci	i) Chorvati	

Příloha č. 1

7. Jaký je Váš názor na tvrzení, že migrace nových etnik do ČR je nezbytná, pro další udržitelný rozvoj naší společnosti?
- částečně souhlasím
 - zcela souhlasím
 - nevím, nemám vyhraněný názor
 - částečně nesouhlasím
 - zcela nesouhlasím
8. Jaká jsou dle Vašeho mínění, pro naši společnost, hlavní pozitiva migrace nových etnik do ČR? (Můžete zakroužkovat i více možností.)
- zabránění stárnutí obyvatelstva
 - rozšíření kulturní rozmanitosti
 - snížení mezi-etnické nesnášenlivosti
 - příchod vysoce kvalifikovaných osob
 - zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti (dostatek levnější pracovní síly)
 - jiná (napište prosím jaká: _____)
 - žádná
9. A jaká jsou dle Vašeho názoru, pro naši společnost, hlavní negativa migrace nových etnik do ČR? (Můžete zakroužkovat i více možností.)
- obsazení volných pracovních míst
 - zvýšení kriminality
 - zneužívání sociálního systému
 - zvyšování kulturních rozdílů
 - zvyšování tlaku na udržování nízkých mezd
 - jiná (napište prosím jaká: _____)
 - žádná
10. Jaká je dle Vaše názoru nejlepší forma začlenění příslušníků etnických menšin do většinové společnosti?
- plné začlenění (etnika se musí plně přizpůsobit většinové společnosti)
 - částečné začlenění (etnika mají právo na svá kulturní specifika, při respektování platných českých zákonů)
 - samostatný vývoj paralelně vedle většinové společnosti (etnika mají právo na svůj vlastní vývoj a většinová společnost jim v tom nemůže bránit)
 - jsem proti jakémukoliv začlenění (etnické menšiny by se v naší společnosti neměly vyskytovat)
 - jsem proti rozdělování lidí na etnika
 - jiná (napište prosím svůj návrh: _____)
11. Jaký máte vztah k příslušníkům vietnamského etnika?
- částečně kladný
 - zcela kladný
 - částečně záporný
 - zcela záporný
 - stejný jako k ostatním etnikům

Příloha č. 1

12. Dokázal/a byste si představit příslušníka vietnamského etnika jako kolegu ve svém vlastním zaměstnání?
- spíše ano
 - určitě ano
 - spíše ne
 - určitě ne
 - pracuji ve svém zaměstnání s kolegou tohoto etnika
13. Dokázal/a byste si představit příslušníka vietnamského etnika jako policistu Policie ČR?
- spíše ano
 - určitě ano
 - nevím
 - spíše ne
 - určitě ne
14. Domníváte se, že by příslušník vietnamského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?
- spíše ano
 - určitě ano
 - nevím
 - spíše ne
 - určitě ne
15. Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka vietnamského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?
- spíše ano
 - určitě ano
 - nevím
 - spíše ne
 - určitě ne
16. Jaký máte vztah k příslušníkům ukrajinského etnika?
- částečně kladný
 - zcela kladný
 - částečně záporný
 - zcela záporný
 - stejný jako k ostatním etnikům
17. Dokázal/a byste si představit příslušníka ukrajinského etnika jako kolegu ve svém vlastním zaměstnání?
- spíše ano
 - určitě ano
 - spíše ne
 - určitě ne
 - pracuji ve svém zaměstnání s kolegou tohoto etnika

Příloha č. 1

18. Dokázal/a byste si představit příslušníka ukrajinského etnika jako policistu Policie ČR?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
19. Domníváte se, že by příslušník ukrajinského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
20. Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka ukrajinského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
21. Jaký máte vztah k příslušníkům slovenského etnika?
- a) částečně kladný
 - b) zcela kladný
 - c) částečně záporný
 - d) zcela záporný
 - e) stejný jako k ostatním etnikům
22. Dokázal/a byste si představit příslušníka slovenského etnika jako kolegu ve svém vlastním zaměstnání?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) spíše ne
 - d) určitě ne
 - e) pracuji ve svém zaměstnání s kolegou tohoto etnika
23. Dokázal/a byste si představit příslušníka slovenského etnika jako policistu Policie ČR?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne

Příloha č. 1

24. Domníváte se, že by příslušník slovenského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
25. Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka slovenského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
26. Jaký máte vztah k příslušníkům romského etnika?
- a) částečně kladný
 - b) zcela kladný
 - c) částečně záporný
 - d) zcela záporný
 - e) stejný jako k ostatním etnikům
27. Dokázal/a byste si představit příslušníka romského etnika jako kolegu ve svém vlastním zaměstnání?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) spíše ne
 - d) určitě ne
 - e) pracuji ve svém zaměstnání s kolegou tohoto etnika
28. Dokázal/a byste si představit příslušníka romského etnika jako policistu Policie ČR?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne
29. Domníváte se, že by příslušník romského etnika dokázal jako policista Policie ČR požívat dostatečné úcty?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne

Příloha č. 1

30. Respektoval/a byste Vy osobně příslušníka romského etnika jako policistu Policie ČR, jeho pokyny a rozhodnutí?
- a) spíše ano
 - b) určitě ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) určitě ne

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Bronislav Navrátil
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Multietnická policie jako jedna z forem sociální a kulturní integrace
Název v angličtině:	The multiethnic police as a form of the social and cultural integration
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá problematikou etnických menšin a jejich integrací do většinové společnosti, přičemž jako jednu z variant této integrace nabízí zaměstnávání těchto menšinových etnik v Policii ČR. Pro prozkoumání tohoto tématu je využito odborné literatury, legislativních a dalších zdrojů. Práce se v teoretické části zabývá obecnou problematikou etnických menšin, cizinců a způsoby jejich integrace, nahlíží do problematiky evropské identity a Policie ČR. V praktické části diplomová práce zkoumá názory většinové společnosti na možnost zaměstnávání etnických menšin v Policii ČR.
Klíčová slova:	Etnikum, menšina, cizinec, policejní zaměstnání, integrace, identita.
Anotace v angličtině:	The dissertation deals with the problems of ethnic minorities and their integration into the majority society offering employment of these ethnic minorities at the Police of the Czech Republic as a variant of the subjected integration. The professional literature, legislative and other sources were used to explore this theme. The theoretical part of this dissertation deals with general problems of ethnic minorities, foreigners and ways of their integration, checks the issues of the European identity and the Police of the Czech Republic. In the practical part, the dissertation explores opinions of majority society to possibility of employment of ethnic minority groups at the Police of the Czech Republic.
Klíčová slova v angličtině:	Ethnic, minority, foreigner, police job, integration, identity.
Přílohy vázané v práci:	1 příloha - dotazník
Rozsah práce:	114 stran + příloha
Jazyk práce:	Čeština